

Міністерство освіти і науки України
Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника

Економічний факультет
Кафедра обліку і оподаткування

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА

на здобуття другого (магістерського) рівня вищої освіти

на тему:

ФОРМУВАННЯ СИСТЕМИ ОБЛІКУ ОСНОВНИХ ЗАСОБІВ ТА АНАЛІЗ ЕФЕКТИВНОСТІ ЇХ ВИКОРИСТАННЯ

виконала:

студентка спеціальності

071 “Облік і оподаткування”

Мотрюк Тетяна Іванівна

науковий керівник:

к.е.н., доц. Шкроміда Н.Я.

рецензент:

к.е.н., доц. Ємець О.І.

Івано-Франківськ – 2024 р.

Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника

Економічний факультет
Кафедра обліку і оподаткування
Другий (магістерський) рівень вищої освіти
Спеціальність 071 “Облік і оподаткування”

ЗАТВЕРДЖУЮ

Завідувач кафедри Іван БАЛАНЮК

_____ “ 29 ” листопада 2023 р.

З А В Д А Н Н Я

на кваліфікаційну роботу студентки

Мотрюк Тетяни Іванівни

1. Тема роботи “Формування системи обліку основних засобів та аналіз ефективності їх використання”, керівник роботи Шкроміда Надія Ярославівна, к.е.н., доц. кафедри обліку і оподаткування.
2. Перелік питань, які потрібно розробити: економічний зміст та значення основних засобів в діяльності підприємства; класифікація та оцінка основних засобів підприємства; нормативно-правове регулювання обліку та аналізу основних засобів; організація обліку основних засобів та правила документообігу на підприємстві; синтетичний і аналітичний облік основних засобів; особливості нарахування амортизації основних засобів і витрат, пов'язаних з їх ремонтом та поліпшенням; аналіз наявності, складу та руху основних засобів на підприємстві; оцінка ефективності використання основних засобів підприємства; шляхи підвищення ефективності використання основних засобів підприємства.
3. Дата видачі завдання: 04.12.2023 р.

КАЛЕНДАРНИЙ ПЛАН

№ з/П	Назва етапів роботи	Строк виконання етапів роботи	Примітка
1	Розділ 1. Теоретико-економічні основи обліку та аналізу основних засобів підприємства	18.03.2024 р.	Виконано
2	Розділ 2. Організація і методика обліку основних засобів на ДП “Надвірнянське лісове господарство” (філія)	28.06.2024 р.	Виконано
3	Розділ 3. Аналіз наявності і ефективності використання основних засобів ДП “Надвірнянське лісове господарство” (філія)	15.11.2024 р.	Виконано
4	Висновки, перелік посилань та список використаних джерел	21.11.2024 р.	Виконано
5	Захист випускної роботи	20.12.2024 р.	Виконано

Студент _____ Мотрюк Т.І.

Керівник роботи _____ Шкроміда Н.Я.

Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника

Економічний факультет

Кафедра обліку і оподаткування

ВІДГУК

наукового керівника, кандидата економічних наук, доцента кафедри обліку і оподаткування Шкромиди Надії Ярославівни на кваліфікаційну роботу магістра

2 курсу групи ОО-М2(з) Мотрюк Тетяни Іванівни

на тему: “Формування системи обліку основних засобів та аналіз ефективності їх використання”

Формування ефективної системи обліку і аналізу основних засобів є основним аспектом управління будь-яким підприємством, оскільки основні засоби складають значну частину його активів. Достовірний облік і своєчасний аналіз основних засобів необхідні для забезпечення керівництва та зацікавлених сторін об'єктивною та повною інформацією, що сприятиме прийняттю оптимальних управлінських рішень. Таким чином, актуальність даного дослідження зумовлена необхідністю вдосконалення методів обліку та аналізу основних засобів, що, в свою чергу, позитивно позначиться на фінансових показниках підприємства та забезпечить його стійкий розвиток в умовах сучасного економічного середовища.

Об'єктом дослідження вибрано систему обліку та аналізу основних засобів ДП “Надвірнянське лісове господарство”, м. Надвірна, Івано-Франківська обл.

У першому розділі магістерської роботи досліджено і розкрито економічний зміст основних засобів та їх значення в діяльності підприємства, узагальнено класифікацію основних засобів і порядок їх оцінки, а також проведено огляд нормативно-правових документів, що регламентують облік та аналіз основних засобів.

У другому розділі розглянуто організаційні та методичні аспекти обліку основних засобів на прикладі ДП “Надвірнянське лісове господарство” (філія). Окрему увагу приділено нарахуванню амортизації та витрат, пов'язаних із ремонтом та поліпшенням основних засобів.

У третьому розділі проведено аналіз наявності та ефективності використання основних засобів об'єкта дослідження. Також узагальнено напрямки підвищення ефективності використання основних засобів у діяльності досліджуваного підприємства.

Практичне значення одержаних результатів полягає в тому, що проведене дослідження дозволило визначити ключові аспекти організації обліку основних засобів і аналізу їх ефективності використання на прикладі ДП “Надвірнянське лісове господарство” (філія). У роботі досліджено існуючі методи обліку та аналізу основних засобів, а також розглянуто шляхи підвищення ефективності використання основних засобів підприємства.

Дослідження автора достатньо обґрунтовані, їх результати одержані в процесі критичної оцінки різноманітних джерел, в тому числі нормативно-правових документів.

Хоча дослідження виконано на високому рівні, у деяких випадках аргументи, що стосуються специфіки організації обліку основних засобів на досліджуваному підприємстві, могли бути розкриті більш детально. Однак, зазначене зауваження не впливає на загальну позитивну оцінку роботи.

Загальний висновок. Кваліфікаційна робота Мотрюк Тетяни Іванівни на тему: “Формування системи обліку основних засобів та аналіз ефективності їх використання” є завершеним, самостійно проведеним науковим дослідженням, має науково-освітню і практичну цінність, за змістом та оформленням відповідає встановленим вимогам, може бути допущена до захисту з позитивною оцінкою, а її автор заслуговує на присудження другого (магістерського) рівня вищої освіти зі спеціальності 071 “Облік і оподаткування”.

Науковий керівник

кандидат економічних наук,

доцент кафедри обліку і оподаткування _____ Шкроміда Н.Я.

“ ____ ” _____ 20__ р.

Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника

Економічний факультет

Кафедра обліку і оподаткування

РЕЦЕНЗІЯ НА КВАЛІФІКАЦІЙНУ РОБОТУ

кандидата економічних наук, доцента кафедри підприємництва, торгівлі та прикладної економіки Ємець Ольги Іванівни на кваліфікаційну роботу

магістра 2 курсу групи ОО-М2(з) Мотрюк Тетяни Іванівни

на тему:

“Формування системи обліку основних засобів та аналіз ефективності їх використання”

Постійні зміни в законодавстві України вимагають адаптації існуючих облікових систем до нових умов господарювання, а розвиток інформаційних технологій відкриває нові можливості для автоматизації облікових-аналітичних процесів. Саме тому, формування ефективної системи обліку основних засобів є важливим завданням для сучасних підприємств, адже основні засоби займають значну частину їх активів. Підвищення ефективності використання активів в умовах обмежених ресурсів допомагає зменшити витрати і збільшити рентабельність. Виходячи з наведених аргументів, тему дипломного дослідження можна вважати актуальною.

Об’єктом дослідження є система обліку та аналізу основних засобів ДП “Надвірнянське лісове господарство” (філія).

Предметом дослідження виступає комплекс теоретичних, методичних і практичних аспектів, що стосуються організації обліку та аналізу основних засобів на підприємстві з метою покращення їх ефективності використання.

Позитивним аспектом є аналіз динаміки та структури використання основних засобів, а також факторний аналіз показників їх ефективності використання.

Практичне значення роботи полягає в розробці шляхів підвищення ефективності використання основних засобів підприємства, що, в свою чергу, позитивно вплине на показники фінансово-господарської діяльності.

Недоліки. Варто зазначити, що в роботі недостатньо використано іноземних літературних джерел, що може знизити рівень аналізу та обмежити врахування сучасних міжнародних підходів у сфері обліку і аналізу основних засобів. Однак, зазначене зауваження не впливає на загальну позитивну оцінку роботи.

Загальний висновок. Кваліфікаційна робота Мотрюк Тетяни Іванівни на тему: “Формування системи обліку основних засобів та аналіз ефективності їх використання” є завершеним, самостійно проведеним науковим дослідженням, має наукову і практичну цінність, за змістом та оформленням відповідає встановленим вимогам, може бути допущена до захисту з позитивною оцінкою, а її автор заслуговує на присудження другого (магістерського) рівня вищої освіти зі спеціальності 071 “Облік і оподаткування”.

Рецензент

кандидат економічних наук,

доцент кафедри підприємництва,

торгівлі та прикладної економіки

“ ____ ” _____ 20__ р.

_____ Ємець О.І.
(підпис)

АНОТАЦІЯ

Кваліфікаційна робота за другим (магістерським) рівнем вищої освіти виконана Мотрюк Т.І.

Назва роботи: “Формування системи обліку основних засобів та аналіз ефективності їх використання”.

Спеціальність 071 “Облік і оподаткування”.

Кваліфікаційна робота містить: 91 сторінку, список літератури з 52 найменувань, таблиць 18; рисунків 7; додатків 8.

Об’єкт роботи – система обліку та аналізу основних засобів ДП “Надвірнянське лісове господарство” (філія).

Предметом роботи є сукупність теоретичних, методичних питань, пов'язаних із веденням обліку та аналізу основних засобів на ДП “Надвірнянське лісове господарство” (філія), спрямована на підвищення їх ефективності.

Метою роботи є дослідження та систематизація теоретичних, організаційно-методичних і практичних положень побудови облікової системи основних засобів, аналіз їх ефективності в управлінні підприємством, а також розробленні пропозиції щодо напрямків їхнього вдосконалення.

За результатами дослідження розроблено рекомендації щодо підвищення ефективності організації системи обліку і аналізу основних засобів підприємства.

У роботі розглянуто теоретичні основи формування системи обліку основних засобів, а саме визначено економічну сутність основних засобів, узагальнено систему їх класифікації та вивчено нормативно-правове регулювання. Розкрито особливості організації та методології обліку основних засобів, включаючи аспекти їх амортизації та ремонту. Проведено аналіз наявності, складу і руху основних засобів та ефективності їх використання, а також запропоновано шляхи підвищення їх продуктивності в сучасних умовах.

Ключові слова: основні засоби, підприємство, облік, документообіг, аналіз.

Рік виконання роботи 2023-2024.

Рік захисту роботи 2024.

ЗМІСТ

ВСТУП.....	3
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИКО-ЕКОНОМІЧНІ ОСНОВИ ОБЛІКУ ТА АНАЛІЗУ ОСНОВНИХ ЗАСОБІВ ПІДПРИЄМСТВА	
1.1. Економічний зміст та значення основних засобів в діяльності підприємства.....	6
1.2. Класифікація та оцінка основних засобів.....	15
1.3. Нормативно-правове регулювання обліку та аналізу основних засобів...	25
Висновки до розділу 1	33
РОЗДІЛ 2. ОРГАНІЗАЦІЯ І МЕТОДИКА ОБЛІКУ ОСНОВНИХ ЗАСОБІВ НА ДП “НАДВІРНЯНСЬКЕ ЛІСОВЕ ГОСПОДАРСТВО” (ФІЛІЯ)	
2.1. Організація обліку основних засобів та правила документообігу на підприємстві	35
2.2. Синтетичний і аналітичний облік основних засобів	49
2.3. Особливості нарахування амортизації основних засобів і витрат, пов’язаних з їх ремонтом та поліпшенням.....	56
Висновки до розділу 2	63
РОЗДІЛ 3. АНАЛІЗ НАЯВНОСТІ І ЕФЕКТИВНОСТІ ВИКОРИСТАННЯ ОСНОВНИХ ЗАСОБІВ ДП “НАДВІРНЯНСЬКЕ ЛІСОВЕ ГОСПОДАРСТВО” (ФІЛІЯ)	
3.1. Аналіз наявності, складу та руху основних засобів на підприємстві.....	64
3.2. Оцінка ефективності використання основних засобів підприємства.....	70
3.3. Шляхи підвищення ефективності використання основних засобів підприємства.....	76
Висновки до розділу 3	81
ВИСНОВКИ	83
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	86
ДОДАТКИ.....	91

ВСТУП

Актуальність теми дослідження. У сучасних умовах господарювання основні засоби є однією з головних складових активів підприємства, що формують матеріальну основу діяльності підприємства, визначаючи його виробничий потенціал та конкурентні переваги. Неефективне управління цими активами призводить до зростання витрат, зниження продуктивності та втрати позицій на ринку. Враховуючи важливість цих активів, виникає необхідність у формуванні ефективної системи обліку основних засобів, яка забезпечить належний контроль за їхнім станом, використанням і оновленням.

Загалом, ефективна система обліку основних засобів стає ключовим інструментом для досягнення стратегічних цілей підприємства та підвищення його конкурентоспроможності.

У сучасних умовах розвитку облікових систем і стандартів обліку багато вчених присвятили свої дослідження удосконаленню системи обліку основних засобів та підвищенню ефективності їх використання. Серед них слід відзначити таких науковців, як Ф. Ф. Бутинець, Ю. А. Бабаєв, Т. А. Жадан, Н. В. Лозова, І. П. Фамінський, В. В. Сопко, В. П. Карєв, Н. В. Довгалюк, А. Г. Загородній, В. С. Сухарський та інші. Дослідження цих авторів зробили вагомий внесок у розробку методологічних та практичних аспектів обліку, аналізу та контролю основних засобів на підприємствах. Разом із тим, варто зазначити, що теоретичні та методологічні основи аналізу ефективності використання основних засобів ще потребують подальшого розвитку.

Мета і завдання дослідження. Метою роботи є дослідження та узагальнення теоретичних, організаційно-методичних та практичних основ формування системи обліку основних засобів та оцінка їх ефективності в управлінні підприємством, а також розробка рекомендацій щодо шляхів їх удосконалення.

Для досягнення поставленої мети потрібно вирішити такі *завдання*:

- дослідити економічний зміст та значення основних засобів в діяльності підприємства;
- узагальнити класифікацію та оцінку основних засобів підприємства;
- розглянути нормативно-правове регулювання обліку та аналізу основних засобів;
- розкрити особливості організації обліку основних засобів та правила документообігу на підприємстві;
- розглянути синтетичний і аналітичний облік основних засобів;
- охарактеризувати особливості нарахування амортизації основних засобів і витрат, пов'язаних з їх ремонтом та поліпшенням;
- провести аналіз наявності, складу та руху основних засобів підприємства;
- оцінити ефективність використання основних засобів підприємства;
- розробити шляхи підвищення ефективності використання основних засобів підприємства.

Об'єктом дослідження є система обліку та аналізу основних засобів ДП “Надвірнянське лісове господарство” (філія).

Предметом дослідження виступає комплекс теоретичних, методичних і організаційних аспектів, що стосуються організації обліку та аналізу основних засобів на підприємстві, з метою покращення їх ефективності.

Методи дослідження. Для досягнення мети дослідження було застосовано низку наукових методів. Основу дослідження склали: методи наукового узагальнення (розкриття економічної сутності основних засобів підприємства), діалектичний метод (вивчення теоретико-нормативних аспектів обліку), методи економічного аналізу (проведення оцінки структури та динаміки основних засобів, а також ефективності їх відтворення), методи групування (класифікація основних засобів) та методи індукції та дедукції (формування висновків та обґрунтування пропозицій). Також використано коефіцієнтний метод, метод порівняння та метод елімінування, які дозволили оцінити вплив окремих факторів на показники ефективності використання основних засобів. Для

наочного представлення отриманих результатів було застосовано графіки, гістограми та діаграми.

Наукова новизна одержаних результатів. Наукова новизна одержаних результатів полягає в теоретико-методичному обґрунтуванні та узагальненні особливостей організації обліку і аналізу основних засобів та розроблені шляхів підвищення їх ефективності використання на ДП “Надвірнянське лісове господарство” (філія).

Практичне значення. Проведений аналіз ефективності використання основних засобів на ДП “Надвірнянське лісове господарство” (філія) дозволив виявити недоліки в їх експлуатації та запропонувати шляхи підвищення ефективності використання основних засобів на ДП “Надвірнянське лісове господарство” (філія), які також можуть бути реалізовані на інших підприємствах лісової галузі.

Апробація результатів роботи. Результати дослідження на тему “Формування системи обліку основних засобів та аналіз ефективності їх використання” були апробовані на XII Міжнародній науково-практичній конференції “Актуальні проблеми обліково-аналітичного процесу в управлінні підприємницькою діяльністю” (м. Мукачево, 24 жовтня 2024 року).

Обсяг і структура роботи. Кваліфікаційна робота складається із вступу, трьох розділів, висновків, списку використаної літератури та додатків. Дана робота викладена на 91 сторінці, ілюстрована 18 таблицями, 7 рисунками та 8 додатками. Список використаної літератури містить 52 найменувань.

РОЗДІЛ 1

ТЕОРЕТИКО-ЕКОНОМІЧНІ ОСНОВИ ОБЛІКУ ТА АНАЛІЗУ ОСНОВНИХ ЗАСОБІВ ПІДПРИЄМСТВА

1.1. Економічний зміст та значення основних засобів в діяльності підприємства

Наявність основних засобів і ефективність їх використання мають велике значення для функціонування підприємства, його економічного розвитку і суспільства в цілому. Обладнання, транспортні засоби, будівлі та інфраструктура, все це є необхідним для успішного функціонування підприємства. Вони становлять основну базу для виробничих процесів та забезпечують ефективну діяльність. Однією з вирізняючих особливостей основних засобів є їх тривале використання у виробничому процесі та здатність зберігати свій початковий зовнішній вигляд протягом значного періоду часу. Однак вплив виробничого процесу та зовнішнього середовища призводить до поступового зношування цих активів, і за допомогою нарахування зносу (амортизації) згідно з встановленими нормами, вартість основних засобів поступово переноситься на витрати виробництва протягом зазначеного терміну їхньої служби. Збалансоване управління цими ресурсами дозволяє підприємству забезпечувати стабільність виробничих процесів, зменшувати витрати і підвищувати загальну ефективність.

В сучасному швидкозмінному економічному середовищі, де технологічні інновації швидко визначають нові стандарти виробництва, основні засоби стають ключовим елементом для забезпечення конкурентоспроможності. Підприємства, які ефективно управляють своєю інфраструктурою та виробничим обладнанням, можуть швидко адаптуватися до змін у вимогах ринку. Такий підхід визначає успіх підприємства в умовах постійних змін та підвищує його можливості в утриманні лідерських позицій у своїй галузі. Саме

тому слід зосередити особливу увагу на питаннях обліку та значення основних засобів.

Проаналізуємо значення поняття “основні засоби” згідно чинних нормативно-правових документів.

Норми та принципи відображення цих активів в бухгалтерському обліку ретельно розглянуті у НП(С)БО 7 “Основні засоби”. Проте варто зауважити, що інформація може бути отримана також з інших нормативних актів, зокрема з М(С)БО 16, Податкового кодексу України, Господарського кодексу.

Згідно з п. 4 Національного Положення (стандарту) бухгалтерського обліку 7: “основні засоби – це матеріальні активи, які підприємство утримує з метою використання їх у виробничому процесі або постачання товарів, надання послуг, здавання в оренду іншим особам або для здійснення адміністративних та соціально-культурних функцій, очікуваний строк корисного використання (експлуатації) яких більше одного року (або операційного циклу, якщо він довший за один рік)” [1].

Поряд із тим у М(С)БО 16 “Основні засоби” наводиться наступне визначення даного поняття: “основні засоби – це матеріальні об’єкти, що їх утримують для використання у виробництві або постачанні товарів чи наданні послуг для надання в оренду або для адміністративних цілей; використовуватимуть, за очікуванням, протягом більше одного періоду [2].

З вище наведеного бачимо, що основний акцент у поданих визначеннях робиться на матеріальній формі даного активу та його функціональному призначенні, а також вказується основний критерій, щоб визнати актив як основний засіб, важливо враховувати строк його корисного використання, який повинен становити принаймні один рік. Наведені у національному та міжнародному стандартах, визначення основних засобів ідентичні за всіма основними критеріями їх визнання.

У Податковому кодексі України міститься інше визначення даної категорії, а саме: “основні засоби – це матеріальні активи, у тому числі запаси корисних копалин наданих у користування ділянок надр (окрім вартості землі,

незавершених капітальних інвестицій, автомобільних доріг загального користування, бібліотечних та архівних фондів, матеріальних активів, вартість яких не перевищує 6000 грн., невиробничих основних засобів і нематеріальних активів), що призначаються платником податку для використання у господарській діяльності платника податку, вартість яких перевищує 6000 гривень і поступово зменшується у зв'язку з фізичним або моральним зносом та очікуваний строк корисного використання яких з дати введення в експлуатацію становить понад один рік (або операційний цикл, якщо він довший за рік) [3].

В той час, у Господарському кодексі України, на відміну від інших нормативно-правових актів, наводиться лише термін “основних фондів”: “основними фондами виробничого і невиробничого призначення є будинки, споруди, машини та устаткування, обладнання, інструмент, виробничий інвентар і приладдя, господарський інвентар та інше майно тривалого використання, що віднесено законодавством до основних фондів” [4].

Отже, важливо зауважити, що різні нормативно-правові акти мають відмінні визначення поняття “основні засоби”. Після аналізу головних нормативно-правових актів з питань обліку основних засобів можна підсумувати, що у всіх документах розглядають об'єкти обліку основних засобів як матеріальні активи, які експлуатуються протягом значного періоду для забезпечення господарської діяльності суб'єкта господарювання. Однак, тільки Податковим кодексом України визначено критерій вартості для віднесення об'єктів до категорії основних засобів.

Питання основних засобів завжди цікавило багатьох вчених. В економічній літературі багато роз'яснень на рахунок сутності даної категорії.

За Бутинцем Ф.Ф., основні засоби є тими матеріальними активами, які підприємство утримує для використання у процесі виробництва, постачання товарів чи послуг, надання в оренду іншим особам, або для виконання адміністративних та соціально-культурних функцій. Він підкреслює, що ці активи мають очікуваний строк корисного використання, що перевищує один рік або тривалість операційного циклу, якщо він перевищує один рік [5].

В той час, Бабаєв Ю.А. стверджує: “під основними засобами розуміють частину майна, яка використовується як засоби праці при виробництві продукції, виконанні робіт або наданні послуг або для управління організацією протягом періоду, яка перевищує 12 місяців, або звичайний операційний цикл, за умови якщо він перевищує 12 місяців” [6].

І перше, і друге визначення відзначають, що основні засоби мають тривалий строк використання і використовуються в різних аспектах діяльності підприємства. Однак визначення Бабаєва Ю.А. дещо більше зосереджене на робочих аспектах використання активів у виробництві, тоді як визначення Бутинця Ф.Ф. розширює це поняття, включаючи і інші сфери діяльності підприємства, такі як оренда та адміністративні функції.

Жадан Т.А. та Лозова Н.В. в своїй роботі розкривають важливі аспекти гармонізації норм бухгалтерського та податкового обліку, зосереджуючись на понятті “основні засоби” . Згідно з їхнім визначенням, під цим терміном слід розуміти матеріальні активи, які зберігають свою первісну форму протягом усього періоду корисного використання, що перевищує один рік або операційний цикл у випадку, якщо він триває довше одного року. Ці активи використовуються як під час господарської діяльності, так і для адміністративних чи соціально-культурних потреб підприємства. Значна частина вартості цих активів поступово переносяться на результати власної діяльності, такі як виготовлений продукт, надані послуги або товари [7].

Ще одним важливим фактором у визначенні поняття “основні засоби” є амортизація. Вона є ключовим фактором у визначенні об’єкта основних засобів. З цієї точки зору, Фамінський І.П. визначає : “основний капітал, основні засоби та основні фонди як суму капіталу, вкладену в різноманітні матеріально-речові об’єкти та цінності, що використовуються в процесі виробництва з метою впливу на предмети праці та їх перетворення в готові продукти для споживання”. Основний капітал бере участь у різних етапах виробництва, функціонує протягом тривалого періоду та поступово передає свою вартість на вартість виготовлених ним товарів через процес зношування за допомогою нарахування

амортизації [8]. Одним з недоліків цього визначення є ігнорування тих основних засобів, які не прямо залучені до виробництва (наприклад, офісні приміщення). Варто відзначити, що у сучасному світі термін “основні фонди” не використовується.

На думку Сопко В.В. основні засоби: “це засобами праці, які використовуються тривалий період і мають вартість, що перевищує визначений ліміт, поступово переносять свою вартість на виготовлену продукцію частинами. Винятком є лабораторне обладнання, яке повністю і багаторазово використовується у виробництві [9].

Довгалюк Н.В. у своїх працях визначає основні засоби, як матеріальні активи підприємства будь-якої форми власності, що неодноразово здійснюють у виробничих циклах та зберігають свою натуральну форму, переносячи свою вартість на вироблену продукцію частинами, строк використання яких перевищує один рік (операційний цикл) [10, с. 18]. Як бачимо, обидва визначення враховують тривалість використання засобів, а також їхню роль у виробничих процесах. Однак, перше визначення більше акцентує увагу на вартості та використанні у виробництві, в той час, як друге визначення більш широко визнає різноманітність активів та включає в себе будь-яку форму власності.

Загородній А.Г. пропонує інше визначення даного поняття, а саме: “це сукупність матеріальних активів, які тривалий час зберігають свою незмінну натурально-речову форму і використовуються у виробничому процесі [11]. Однак, це визначення не зовсім точне, оскільки лише загально описує сутність поняття “основні засоби”.

На думку Сухарського В.С., основні засоби представляють собою засоби праці як у виробничих, так і у невиробничих сферах (такі як будівлі, споруди, машини, передавальні пристрої, інвентар тощо), які активно використовуються протягом різних циклів виробництва. Вони зберігають свою первісну форму, а їх вартість поступово переносять на вироблену продукцію через процес зношування [12]. Дане визначення є більш точним, оскільки враховує перенесення вартості основних засобів на виготовлену продукцію, що зазвичай

здійснюється шляхом амортизації, та детально описує особливості основних засобів. Недоліком є відсутність визначення мінімальної вартості активу для віднесення його до основних засобів.

Відповідно за визначенням Сердюка, основними засобами вважаються засоби праці, які перевищують встановлений підприємством поріг вартості, та мають термін експлуатації більше одного року або операційний цикл, якщо він довший за рік. Ці засоби можуть бути представлені у первісній натуральній формі як робочі інструменти та механізми, машини та приладдя, або як обладнання та матеріальні ресурси для праці [13].

Агреса О.Г. у своїх працях наводить наступне визначення: “основні засоби – це інструменти праці у формі матеріальних активів, які підприємство утримує для використання у виробничому процесі чи в адміністративних та соціально-культурних цілях, призначені для тривалого використання, з очікуваним терміном служби понад один рік, не зазнаючи істотних змін у своїй формі та розмірах, їх вартість повинна відповідати встановленому законодавством рівню і поступово переноситися на витрати виробництва через проведення амортизаційних нарахувань, враховуючи фізичне зношення та моральне старіння”. Як бачимо, обидва визначення основних засобів вказують на те, що основні засоби є важливою складовою активів підприємства, які використовуються для виробничих або адміністративних цілей, але вони дещо різняться у підходах до опису цих понять.

З погляду вивченої літератури можна зробити кілька висновків. Встановлено, що визначення поняття “основні засоби” відображає їхню матеріальну форму, функціональне призначення та тривалий строк використання. Різні дослідники підходять до цього поняття з різних точок зору, що відображається в їх визначеннях. Одні акцентують увагу на використанні виробничих процесах, інші розширюють поняття, включаючи його використання у сферах адміністрації та соціально-культурних функцій підприємства. Деякі автори вказують на необхідність гармонізації норм бухгалтерського і податкового обліку основних засобів. Визначення основних засобів також

пов'язане з поняттям амортизації, яка відіграє ключову роль у їхньому визначенні. Узагальнення поняття “основні засоби” за літературними джерелами наведено у табл. 1.1.

Таблиця 1.1.

Трактування сутності поняття “основні засоби” за літературними джерелами

Джерело	Суть поняття
Бутинець Ф.Ф.	Основні засоби – матеріальні активи, які підприємство утримує для використання у процесі виробництва, постачання товарів чи послуг, надання в оренду іншим особам, або для виконання адміністративних та соціально-культурних функцій. Він підкреслює, що ці активи мають очікуваний строк корисного використання, що перевищує один рік або операційний цикл (якщо він більший за один рік).
Бабаєв Ю.А.	Під основними засобами розуміють частину майна, яка використовується як засоби праці при виробництві продукції, виконанні робіт або наданні послуг або для управління організацією протягом періоду, яка перевищує 12 місяців, або звичайний операційний цикл, за умови якщо він перевищує 12 місяців.
Жадан Т.А. Лозова Н.В.	Основні засоби – матеріальні активи, які зберігають свою первісну форму протягом усього періоду корисного використання, що перевищує один рік або операційний цикл. Ці активи використовуються як під час господарської діяльності, так і для адміністративних чи соціально-культурних потреб підприємства. Значна частина вартості цих активів поступово переносяться на результати власної діяльності, такі як виготовлений продукт чи надані послуги.
Фамінський І.П.	Основний капітал, основні засоби, основні фонди – сума капіталу, вкладена в різноманітні матеріально-речові об'єкти та цінності, що використовуються в процесі виробництва з метою впливу на предмети праці та їх перетворення в готові продукти для споживання.
Сопко В.В. Карєв В.П.	Основні засоби – засоби праці, які використовуються тривалий період і мають вартість, що перевищує визначений ліміт, поступово переносять свою вартість на виготовлену продукцію частинами. Винятком є лабораторне обладнання, яке повністю і багаторазово використовується у виробництві.
Довгалюк Н.В.	Основні засоби – матеріальні активи підприємства будь-якої форми власності, що неодноразово здійснюють у виробничих циклах та зберігають свою натуральну форму, переносячи свою вартість на вироблену продукцію частинами, строк використання яких перевищує один рік (операційний цикл).
Загородній А.Г.	Основні засоби – це сукупність матеріальних активів, які тривалий час зберігають свою незмінну натурально-речову форму і використовуються у виробничому процесі.
Сухарський В.С.	Основні засоби – засоби праці як у виробничих, так і у невиробничих сферах (такі як будівлі, споруди, машини, передавальні пристрої, інвентар тощо), які активно використовуються протягом різних циклів

	виробництва, зберігають свою первісну форму, а їх вартість поступово переносять на вироблену продукцію.
Сердюк В.Н.	Основними засобами вважаються засоби праці, які перевищують встановлений підприємством вартісний ценз, та мають термін експлуатації більше одного року або операційний цикл, якщо він довший за рік. Ці засоби можуть бути представлені у первісній натуральній формі як засоби праці, такі як обладнання, та інструменти, або як матеріальні умови праці, такі як будівлі та інвентар.
Агрес О.Г	Основні засоби – це інструменти праці у формі матеріальних активів, які підприємство утримує для використання у виробничому процесі чи в адміністративних та соціально-культурних цілях, які призначені для тривалого використання, з очікуваним терміном служби понад один рік, не зазнаючи істотних змін у своїй формі та розмірах, їх вартість повинна відповідати встановленому законодавством рівню і поступово переносяться на витрати виробництва через проведення амортизаційних нарахувань, враховуючи фізичне зношення та моральне старіння.

Хоча різні визначення акцентують різні аспекти, більшість з них визнають важливість тривалого строку використання та перенесення вартості на вироблену продукцію. Отже, аналіз літератури відображає різноманітність підходів до визначення основних засобів та показує їхню важливість у господарській діяльності підприємств.

На основі аналізу наведених визначень можна сформулювати власне визначення. Основні засоби - це матеріальні активи підприємства, які призначені для використання у виробничому процесі або для здійснення адміністративних чи соціально-культурних функцій. Вони зберігають свою натуральну форму протягом тривалого терміну, що перевищує один рік або оперативний цикл, якщо він довший за рік та можуть представляти собою як засоби праці, такі як машини, обладнання, прилади та інструменти, так і матеріальні умови праці, такі як будівлі, споруди та інвентар, вартість цих засобів поступово переносяться на вироблену продукцію через амортизаційні відрахування.

У сучасних умовах ринкової економіки забезпеченість основними засобами відіграє ключову роль у діяльності будь-якого підприємства. Основні засоби є тим рушійним механізмом, який визначає початок функціонування підприємства і надалі допомагає розширювати його сферу впливу. Без транспортних засобів, будівель, машин, обладнання, споруд, інструментів і

приладів неможливо здійснити основні функції підприємства та досягти його стратегічних цілей. Відповідно до специфіки діяльності підприємства визначається потрібна кількість основних засобів, встановлюється темп їх оновлення та рівень фізичного зносу. Впровадження стратегії, спрямованої на зростання та оновлення основних засобів, призведе до підвищення рівня виробничих можливостей та ефективності праці виробничого персоналу [14].

Значення основних засобів у виробництві надзвичайно важливе, оскільки постійне інвестування в них є ключовим для успішного розвитку підприємства. Функціонування будь-якого виробництва без участі основних засобів неможливе, і кожен керівник перед втіленням певної бізнес-ідеї обов'язково розглядає можливості їх використання. Тому вони є надзвичайно цінними для діяльності будь-якого підприємства, а їхня вартість відіграє суттєву роль.

Необхідність дослідження та вивчення ролі основних засобів в економіці обумовлена їхнім впливом на виробничий процес. Основні засоби, що використовуються у виробничій сфері, є основою продуктивних сил, виробничого апарату та засобів праці, визначаючи економічний потенціал підприємства. У невиробничій сфері вони створюють умови для підвищення рівня науки, культури, здоров'я та соціального розвитку. Покращення якісного складу основних засобів є передумовою підвищення продуктивності праці.

Оптимізація використання основних активів на підприємстві є ключовим фактором для підвищення продуктивності виробництва та досягнення максимальних результатів при відповідному рівні розвитку виробничих можливостей порівняно зі затратами на працю для створення продукту. Розв'язання цієї проблеми є одним з головних завдань підприємства, оскільки від його результатів залежить фінансовий стан та конкурентоспроможність. Спрямованість на підвищення ефективності використання основних активів повинна враховувати існуючий стан підприємства, що визначається впливом зовнішніх та внутрішніх чинників. Ефективне використання основних засобів має велике значення як для підприємства, так і для економіки країни в цілому. Максимальне використання основних активів сприяє підтримці технічного рівня

підприємства, збільшенню обсягів виробництва без додаткових інвестиційних ресурсів, зниженню собівартості продукції та підвищенню фондовіддачі та прибутковості.

Варто зазначити, що основні засоби також мають велике значення у залученні та утриманні талановитого персоналу, оскільки в сучасних умовах працівники все більше приділяють увагу не лише рівню заробітної плати, але й умовам праці та технічному оснащенню підприємства. Крім того, важливо враховувати, що основні засоби можуть впливати на імідж підприємства в очах споживачів та партнерів. Наявність сучасної техніки та обладнання може свідчити про інноваційний підхід підприємства до виробництва та його здатність конкурувати на ринку.

Інвестування в сучасні основні засоби може стати ключовим фактором привертання нових клієнтів та збереження довгострокових партнерських відносин. Загалом, основні засоби є суттєвою складовою національного багатства країни, рівень механізації та автоматизації праці, темпи економічного зростання та економічну безпеку країни. Розвиток та ефективне використання цих засобів визначають перспективи і стійкість економіки країни в умовах глобалізації та конкуренції.

1.2. Класифікація та оцінка основних засобів

Однією з основних передумов успішного управління основними засобами є належна організація їх обліку. Цей процес включає групування активів за спільними ознаками відповідно до їхніх характеристик. Врахування загальних аспектів економіки при розподілі основних засобів на різні категорії та їх об'єднання відповідно до схожих функцій у виробничому процесі має вирішальне значення для належної організації бухгалтерського обліку. Крім того, класифікація основних засобів сприяє створенню системи контролю за

їхнім використанням та технічним станом, що забезпечує підвищення продуктивності та зниження ризиків виробничого процесу.

Варто також зазначити, що класифікація основних засобів відіграє важливу роль і у стандартизації та уніфікації обліку та звітності. Вона створює систему номенклатури, що дозволяє зручно та однозначно ідентифікувати різні типи активів у бухгалтерському обліку та звітності. Це сприяє підвищенню прозорості та достовірності фінансової звітності підприємства перед зацікавленими сторонами, такими як інвестори, кредитори та регуляторні органи.

Таким чином, класифікація основних засобів є необхідним інструментом для ефективного управління активами та досягнення стратегічних цілей підприємства. Тому для забезпечення ефективного та систематичного обліку основних засобів, а також для контролю їх збереження та використання на підприємстві повинна бути створена обґрунтована класифікація основних засобів за різними характеристиками: функціональним призначенням, способом використання, джерелами, специфікою економічної діяльності тощо.

В Україні класифікація основних засобів встановлена на рівні законодавства відповідно до НП(С)БО 7 “Основні засоби”.

Так, у НП(С)БО 7 визначено 9 груп основних засобів, які є однорідними за своїм призначенням та технічними характеристиками [1]:

- земельні ділянки;
- капітальні витрати на покращення земель, не пов'язанні з будівництвом;
- будівлі, споруди та передавальні пристрої;
- машини та обладнання;
- транспортні засоби;
- інструменти, прилади, інвентар (меблі);
- тварини;
- багаторічні насадження;
- інші основні засоби.

Залежно від галузей економічної діяльності, основні засоби поділяються на різні категорії, зокрема, промислові сектори, сільське господарство, транспортна

інфраструктура, комунікаційні системи, будівельна сфера, сфера торгівлі, обслуговування громади, лісове господарство, матеріально-технічне забезпечення та збут та інші сфери матеріального виробництва. Окрім цього, основні засоби використовуються у сферах житлово-комунального господарства, системи охорони здоров'я, фізичної активності, освітніх послуг, культурних та мистецьких ініціатив, наукових досліджень, науково-технічного обслуговування, фінансової підтримки та адміністративного управління, а також діяльності громадських організацій. Для кожної галузі, з урахуванням її специфіки, класифікація основних засобів за їхнім натуральним складом та виробничим призначенням уточнюється, однак залишається можливість узагальнення всіх категорій згідно з видами економічної діяльності.

За своїм функціональним призначенням основні засоби поділяються на дві категорії: виробничі та невиробничі. Виробничі активи активно залучаються до виробничого процесу та надання різноманітних послуг. Ці ресурси регулярно використовуються в циклі виробництва, залишаючись незмінними у своїй первісній формі, та впливаючи на вартість кінцевої продукції. Сюди входять машини, обладнання, будівлі, транспортні засоби та інше. Невиробничі основні засоби, незалежно від того, що вони безпосередньо не беруть участь у виробництві, є важливою складовою суспільного розвитку. Вони задовольняють соціальні потреби працівників та функціонують протягом тривалого періоду, але не приймають участі у виробництві матеріальних благ, тому втрата їхньої вартості не переноситься на кінцевий продукт. До них належать будівлі житлового та комунального призначення, транспортні засоби, ідальні та інші.

В залежності від використання, основні засоби можна розділити на три категорії: діючі, недіючі та запасні. До діючих основних засобів відносяться всі ті, які на даний момент активно використовуються в господарській діяльності підприємства. Ці засоби є не лише складовою частиною виробничого процесу, але і важливим ресурсом для забезпечення продуктивності та ефективності виробництва. Вони включають у себе будівлі, споруди, обладнання, транспортні засоби та інші матеріальні активи, що мають значний термін експлуатації та

забезпечують стабільну роботу підприємства. Недіючі засоби – це ті, що тимчасово не застосовуються у зв'язку зі зміною у виробничому процесі, або через те, що підприємство або окремі цехи знаходяться у стані тимчасової консервації. Щодо запасних засобів, це різне устаткування, яке знаходиться в резерві і передбачене для заміни тих об'єктів основних засобів, що вийшли з ладу або знаходяться на ремонті.

Основні засоби також можна класифікувати за їх належністю. Це важливий аспект в управлінні активами підприємства. Належність основних засобів може бути поділена на чотири основні категорії: власні основні засоби, лізингові основні засоби, орендовані основні засоби та державні основні засоби.

Власні основні засоби – це засоби, які належать підприємству або організації і були придбані за їхні кошти або за кредитні кошти. Тоді, як лізингові основні засоби – це засоби, які підприємство використовує на умовах фінансового лізингу, тобто з викупом залишкової вартості або зміною лізингового об'єкту після закінчення лізингового періоду. Орендовані основні засоби – це засоби, які підприємство використовує на умовах оренди, коли власником є третя сторона, а підприємство сплачує певну орендну плату за їхнє використання. Під державними основними засобами розуміють засоби, які належать державі або комунальним установам і можуть бути передані підприємству для використання на умовах оренди або безоплатного користування. У фінансовому обліку підприємства на балансі фігурують лише власні основні засоби, які формуються за рахунок різних джерел фінансування. Таке фінансування може бути здійснене за рахунок статутного капіталу, акціонерного або пайового капіталу, а також може включати допоміжне фінансування з різних джерел, спрямоване на розширення виробництва, амортизацію, та інші потреби підприємства. Однак, важливо відзначити, що орендовані основні засоби, хоч і використовуються в господарській діяльності, не входять до складу власності підприємства-орендаря. Ці засоби належать орендодавцю та відображаються у його балансі. Такий підхід до обліку уникне можливості подвійного обліку орендованих активів.

Відповідно до виду діяльності виокремлюють різні види основних засобів, які задіяні у різних аспектах операційної, фінансової та інвестиційної сфер. Операційні, або поточні, основні засоби використовуються в роботі безпосередньо і включають у себе машини, обладнання, комп'ютери, лабораторне устаткування, прилади для вимірювання та транспортні засоби.

Отже, узагальнену класифікацію основних засобів наведено у табл. 1.2.

Таблиця 1.2

Поділ основних засобів за основними класифікаційними ознаками

Класифікаційна ознака	Категорії основних засобів
У відповідності до НП(С)БО 7 “Основні засоби”	– земельні ділянки; – капіталовкладення у покращення земельних угідь; – житлові об’єкти, конструкції та передавальні механізми; – техніка та технологічне обладнання; – транспортні засоби; – інструменти, – прилади, – інвентар (меблі); – робоча і продуктивна худоба; – багаторічні насадження; – інші основні засоби;
За характеристикою сфери діяльності	– промислові; – будівельні; – сільськогосподарські; – транспортні; – зв’язку та ін.
За своєю функціональною метою	– виробниче устаткування, активно задіяне у виробничому процесі; – невиробничі ресурси, які не використовуються безпосередньо у виробництві.
Відповідно до рівня використання	– діючі (активно використовуються у господарській діяльності); – недіючі (ті, що тимчасово не використовуються через тимчасову зупинку); – резервні (різне устаткування, яке залишається в запасі).
За належністю	– власні; – лізингові; – орендовані; – державні;
За видом діяльності	– операційні; – фінансової; – інвестиційні

Основні ресурси, які використовуються у фінансовій галузі, відомі як довгострокові фінансові інвестиції. Це можуть бути різноманітні інвестиції, спрямовані на забезпечення стабільності та прибутковості діяльності. Щодо ресурсів, які використовуються у сфері інвестицій, вони охоплюють ресурси, які підтримують інвестиційну діяльність реального сектора економіки. Це можуть бути незавершені будівельні об'єкти, обладнання для монтажу та інші активи, спрямовані на розвиток та інвестування у виробничий сектор.

Поряд з класифікацією основних засобів важливе значення має – їх оцінка. Ця оцінка полягає у вираженні їх вартості у грошовому еквіваленті. Вона дозволяє визначити ступінь зношення засобів праці та планувати їх оновлення або ремонт. Існують різні види вартісної оцінки, такі як первісна, балансова (залишкова), ліквідаційна, справедлива, ринкова та вартість, що підлягає амортизації. Основною є первісна вартість основних засобів, яка використовується при їхньому первинному відображенні в обліку підприємства.

Згідно Положення (стандарту) бухгалтерського обліку 7 “Основні засоби”, придбані або створені основні засоби зараховуються на баланс за первісною вартістю – історична (фактична) собівартість необоротних активів у сумі грошових коштів або справедливої вартості інших активів сплачених (переданих) витрачених для придбання (створення) необоротних активів [1].

Витрати, які формують первинну вартість об'єкта основних засобів, включають:

- платежі постачальникам активів та підрядникам за виконання будівельно-монтажних робіт (за винятком непрямих податків);
- реєстраційні внески, державні збори та інші схожі платежі, пов'язані з отриманням прав на об'єкт основних засобів;
- ввізне мито;
- суми непрямих податків, пов'язаних з придбанням або створенням основних засобів (якщо вони не компенсуються підприємством або установою);

- витрати на страхування ризиків під час транспортування основних засобів;
- витрати на транспортування, монтаж, установку та пуско-налагодження основних засобів;
- інші витрати, пов'язані з приведенням основних засобів у відповідність із задуманою метою.

Вартість основних засобів зростає в результаті витрат, пов'язаних із покращенням об'єкта (таких як модернізація, модифікація, добудова, дообладнання, реконструкція та інші), що призводить до збільшення очікуваних майбутніх економічних вигод від його використання. Первинна вартість основних засобів зменшується через часткову ліквідацію об'єкта основних засобів.

Початкова вартість основних засобів зростає через витрати, пов'язані з поліпшенням об'єкта (такими як модернізація, розширення, покращення, реконструкція, модифікація та інше), що призводить до збільшення майбутніх економічних переваг, спочатку очікуваних від використання цього об'єкта. Початкова вартість основних засобів зменшується внаслідок часткової ліквідації цього об'єкта.

Крім первісної вартості, також важливу роль відіграє залишкова вартість, що є різницею між первинною вартістю об'єкта основних засобів та сумою нарахованого зносу. Якщо правильно застосовано методику нарахування амортизації така вартість, вказує на поточну вартість об'єкта, тобто ту, що залишається до моменту його повного списання. Залишкова вартість об'єктів основних засобів відображається в балансі. Якщо залишкова вартість суттєво відрізняється від реальної вартості об'єкта, то може застосовуватися оцінка або переоцінка об'єкта на підприємстві. Всі активи, за винятком землі, підлягають фізичному та моральному старінню, що означає поступове втрачання їх якостей та доходження до непридатності під дією фізичних, технічних і економічних чинників.

Знос – це загальна сума нарахованої амортизації за весь період експлуатації об'єкта основного засобу. Тим часом, процес поступового включення вартості активних основних засобів до вартості готової продукції та накопичення коштів для заміни зношених об'єктів відомий як амортизація [15].

Згідно з Податковим кодексом, амортизація – це поступове віднесення витрат на придбання, виготовлення або поліпшення основних засобів на зменшення скоригованого прибутку платника податку у межах встановлених норм амортизаційних відрахувань. В той час, у НП(С)БО 7 “Основні засоби” амортизація визначена як систематичний розподіл вартості об'єкту основних засобів, що підлягає амортизації, протягом строку його корисного використання.

Коли основний засіб досягає кінця свого призначеного строку використання, зазвичай, його вибувають з обігу, реалізуючи за ліквідаційною вартістю. Цю вартість Є. Калюга визначає так: “ліквідаційна вартість – це сума коштів, яку підприємство очікує отримати від ліквідації (реалізації) необоротних активів після закінчення строку їх корисного використання (експлуатації), за вирахуванням витрат, пов'язаних з продажем (ліквідацією)” [16, с. 26].

НП(С)БО 7 “Основні засоби” наводить інше тлумачення цього поняття, а саме: “ліквідаційна вартість – сума коштів або вартість інших активів, яку підприємство очікує отримати від реалізації (ліквідації) необоротних активів після закінчення строку їх корисного використання (експлуатації), за вирахуванням витрат, пов'язаних з продажем (ліквідацією).

Реальним показником поточної ціни діючого основного засобу є – справедлива вартість. Визначення цього терміну закріплено в НП(С)БО 19 “Об'єднання підприємств” [17, с.105-109]. Справедлива вартість – сума, за якою можна продати актив або оплатити зобов'язання за звичайних умов на певну дату. Відповідно до цього положення, для різних об'єктів основних засобів справедливу вартість встановлюють різним чином. Справедлива вартість об'єкту основних засобів важлива при їх обміні між суб'єктами господарювання, оскільки вартість отриманого основного засобу оцінюється залежно від його залишкової або справедливої вартості, що залежить від умов угоди. Окрім

обмінних операцій, справедлива вартість основних засобів враховується при оцінці безкоштовно наданих основних засобів та тих, що внесені до статутного капіталу.

Відповідно до НП(С)БО 7 “Основні засоби”, підприємство може переглянути оцінку об’єкта основних засобів, якщо його залишкова вартість на дату балансу значно відрізняється від його справедливої вартості. Переоцінка вартості виникає внаслідок дооцінки або уцінки об’єкта основних засобів. Під час дооцінки вартість збільшується, а уцінка, навпаки, призводить до її зменшення. Отже, переоцінена вартість фактично є тією ж самою справедливою вартістю об’єкта основних засобів, враховуючи, що проведення переоцінки передбачає досягнення такої цінності об’єкта, що відповідає його поточній ринковій вартості або можливості обміну на інші активи у сучасних умовах економічної діяльності. Справедлива вартість основних засобів, так само як і їх ліквідаційна вартість на підприємствах, встановлюються постійною діючою комісією, яка формується згідно з обліковою політикою підприємства. Ця комісія відповідає за оцінку активів та визначення їхньої реальної вартості.

Однією з найбільш вживаних методик оцінки є ринкова вартість, яка встановлюється під час професійної оцінки. Відповідно до Постанови Кабінету Міністрів України “Національні стандарти оцінки №1” в якому вказано визначення даного терміну: “ринкова вартість – це така вартість, за яку можливе відчуження об’єкта оцінки за угодою, що укладається між покупцем і продавцем, після проведення необхідного маркетингу за умови, що кожна зі сторін діяла зі знанням справи, розсудливо та без примусу” [18]. Зазначений підхід визначення ринкової вартості надає об’єктивності і достовірності процесу оцінки, оскільки враховує реальні умови угоди між покупцем і продавцем на відкритому ринку. При цьому значущою є інформація про те, що оцінка проводиться з урахуванням необхідного маркетингу, що забезпечує максимальну прозорість і конкурентну обстановку. Це дає можливість отримати об’єктивну оцінку, яка відображає поточний рівень цін на ринку. Такий підхід забезпечує надійність оцінки, що є критично важливим у контексті бухгалтерського обліку та фінансової звітності

підприємства. Таким чином, ринкова вартість є важливим інструментом управління активами та прийняття фінансових рішень на підприємстві.

Отже, оцінка основних засобів є важливою складовою фінансової діяльності підприємства. Використання різних методів оцінки дозволяє отримати об'єктивні дані щодо вартості основних засобів, що сприяє ефективному управлінню активами підприємства. Дослідивши різні види методів оцінки, узагальнимо їх у табл. 1.3.

Таблиця 1.3

Види оцінки основних засобів підприємства

Види оцінки ОЗ	Визначення	Застосування
Первісна вартість	Історична (фактична) собівартість необоротних активів у сумі грошових коштів або справедливої вартості інших активів сплачених (переданих) витрачених для придбання (створення) необоротних активів.	При початковому зарахуванні на баланс; при придбанні або при створенні основного засобу.
Залишкова вартість	Різниця між первинною вартістю об'єкта основних засобів та сумою нарахованого зносу.	У звіті про фінансовий стан (балансі).
Вартість, яка амортизується	Включає розрахунок різниці між собівартістю конкретного об'єкта та його ліквідаційною вартістю.	При обчисленні витрат на знос основних засобів протягом їхнього корисного терміну використання.
Ліквідаційна вартість	Сума коштів, яку підприємство очікує отримати від ліквідації (реалізації) необоротних активів після закінчення строку їх корисного використання (експлуатації), за вирахуванням витрат, пов'язаних з продажем (ліквідацією).	При оцінці можливого доходу від реалізації активу в разі його повного або часткового вибуття; при розрахунку суми амортизації.
Справедлива вартість	Сума, за якою можна продати актив або оплатити зобов'язання за звичайних умов на певну дату.	При переоцінці ОЗ, у звіті про фінансовий стан після переоцінки; у ситуаціях коли первісна вартість невідома
Переоцінена вартість	Вартість необоротних активів після їх переоцінки.	При коригуванні балансової вартості активів для відображення їхньої справедливої ринкової ціни на певну дату.
Ринкова вартість	Вартість, за яку можливе відчуження об'єкта оцінки за угодою, що укладається між покупцем і продавцем, після проведення необхідного маркетингу за умови, що кожна зі сторін діяла зі знанням справи, розсудливо та без примусу.	При оцінці активів або пасивів підприємства з метою визначення їхньої поточної ринкової вартості або ціни, яка може бути отримана при їхньому відчуженні або обміні на ринку.

Наведені у табл. 1.3. методи оцінки дозволяють підприємству отримати об'єктивну інформацію про фінансове становище його активів. Правильно проведена оцінка допомагає приймати обґрунтовані управлінські рішення, планувати ремонт основних засобів, визначати їхню фактичну цінність в сучасних умовах економічної діяльності. В цілому, ефективна система оцінки допомагає підвищити фінансову стійкість та конкурентоспроможність.

Таким чином встановлено, що основні засоби класифікуються за такими класифікаційними ознаками: у відповідності до П(С)БО 7, за галузевою ознакою, за функціональним призначенням, за ступенем використання, за належністю та за видом діяльності. Також встановлено, що основні засоби оцінюються за такими вартостями: первісною, залишковою вартістю, ліквідаційною вартістю, справедливою вартістю, переоціненою вартістю, ринковою вартістю та вартістю, яка амортизується.

1.3. Нормативно-правове регулювання обліку та аналізу основних засобів

У сучасних умовах економічної діяльності нормативно-правове регулювання обліку та аналізу основних засобів стає необхідною складовою для забезпечення стабільності та ефективності діяльності підприємства. Нормативні документи встановлюють правила для обліку, зокрема, визначають порядок оцінки, амортизації та переоцінки основних засобів, що забезпечує їхню відповідність міжнародним стандартам та вимогам законодавства.

Дієве впровадження нормативно-правових вимог у сфері обліку та аналізу основних засобів проявляється у здатності забезпечувати точність та об'єктивність фінансової звітності підприємств. Це дозволяє уникнути спотворень у звітності та забезпечити достовірну інформацію для внутрішнього та зовнішнього аналізу. Крім того, доступність цих нормативів сприяє забезпеченню стандартизації облікової практики серед підприємств різних

галузей та регіонів, що робить можливим порівняння фінансової звітності між різними підприємствами та періодами.

Достовірність та повнота інформації щодо основних засобів забезпечується відповідними нормативними актами з обліку на різних рівнях (рис.1.1).

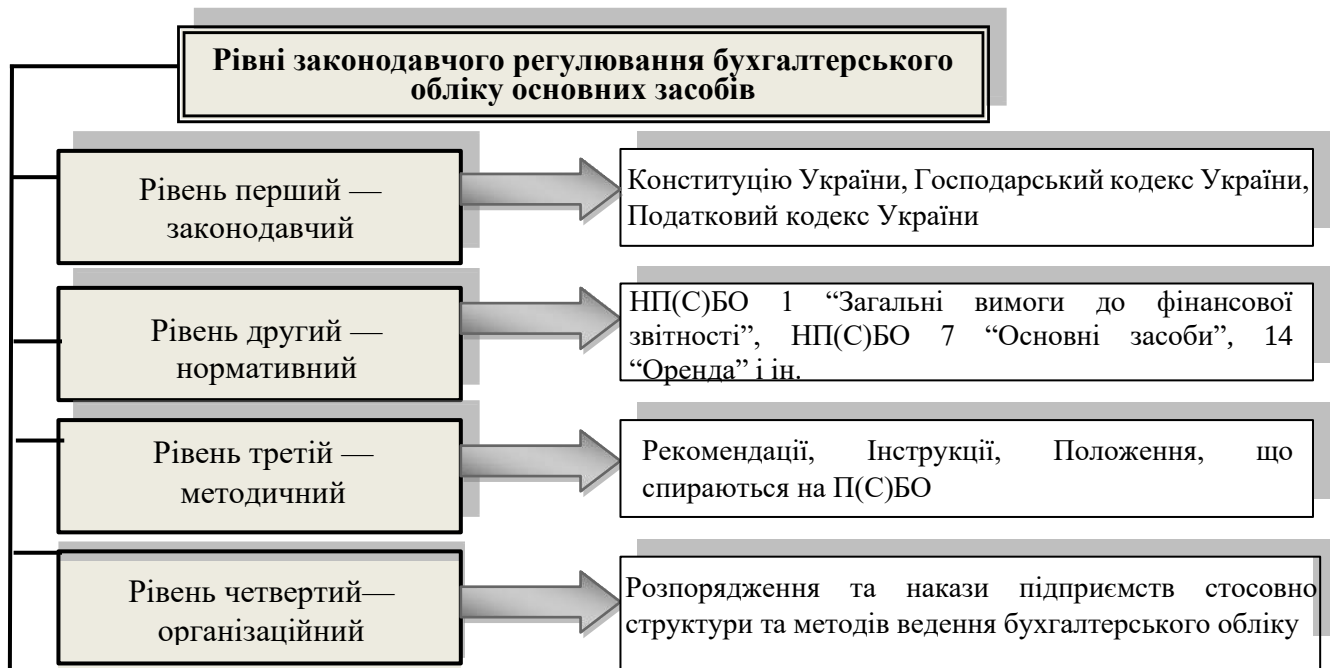

Рис. 1.1. Рівні нормативного-правового регулювання бухгалтерського обліку в Україні

Основними нормативними документами, що регулюють організацію та ведення обліку основних засобів є: Податковий кодекс України [3], НП(С)БО 1 “Загальні вимоги до фінансової звітності” [20], НП(С)БО 7 “Основні засоби” [1], НП(С)БО 14 “Оренда” [21], НП(С)БО 27 “Необоротні активи, утримувані для продажу, та припинена діяльність” [22], НП(С)БО 28 “Зменшення корисності активів” [23], МСБО16 “Основні засоби” [2] та Наказ про облікову політику. Дані нормативні документи мають різні правові характеристики, формуючи загалом чотири рівні регулювання бухгалтерського обліку основних засобів.

Проаналізуємо більш детально рівні регулювання бухгалтерського обліку основних засобів.

Рівень перший – законодавчий – визначає основи бухгалтерського обліку, його мету, ключові терміни, що використовуються, порядок регулювання, організацію та ведення бухгалтерського обліку. Цей рівень включає такі законодавчі акти, як Конституція України, Господарський кодекс України, Податковий кодекс України та Закон України “Про бухгалтерський облік і фінансову звітність в Україні”.

Рівень другий – нормативний – включає Національні Положення (стандарти) бухгалтерського обліку, що визначають методичні засади обліку основних засобів, інших необоротних матеріальних активів, оренди і ін.

Рівень третій – методичний – включає різноманітні інструкції та методичні рекомендації щодо обліку основних засобів та інших матеріальних активів, зокрема Інструкцію з інвентаризації, Інструкцію про застосування плану рахунків, Методичні рекомендації з ведення обліку основних засобів тощо.

Рівень четвертий – організаційний – включає різноманітні внутрішні документи підприємства, такі як Наказ про встановлення облікової політики, Робочий план рахунків, посадові інструкції, графіки документообігу та інвентаризації, а також регламенти бухгалтерських та інших адміністративних служб та порядок організації та здійснення внутрішнього контролю. Ці документи формуються в межах системи управління конкретного підприємства.

Основні аспекти, які торкаються організації та проведення обліку основних засобів, що здійснюється на підприємстві, детально вивчаються та регламентуються НП(С)БО 7 “Основні засоби”. Це положення встановлює методичні основи у формуванні інформації щодо основних засобів та інших необоротних матеріальних активів у бухгалтерському обліку, а також розкриття цієї інформації у фінансовій звітності. У цьому документі визначені критерії для визнання об’єкта як активу, а ще він визначає загальні принципи та методи оцінки, які допомагають уникнути зниження або завищення вартості активів, а також забезпечує чітке відображення їх стану та обороту. Також документ регламентує процес формування інформації про зменшення корисності та вибуття основних засобів, а також встановлює порядок розкриття такої

інформації у примітках до фінансової звітності. Також положення забезпечує організацію та уніфікацію процедур обліку основних засобів, що є ключовим для забезпечення достовірності та об'єктивності фінансової звітності підприємства. Крім того, НП(С)БО 7 враховує вимоги міжнародних стандартів бухгалтерського обліку, що сприяє адаптації до міжнародного рівня та забезпечує відповідність управлінським потребам і вимогам ринку.

Процедура класифікації основних засобів за відповідними категоріями, визначення строків їх корисного використання та обчислення амортизації у податковому обліку регулюється Податковим кодексом України. Зазначений Кодекс регулює ці аспекти через встановлення переліку податкових різниць, що пов'язані з основними засобами і які потрібно враховувати для коригування фінансового результату перед оподаткуванням.

З урахуванням зростаючого інтересу підприємств до переходу на міжнародні стандарти бухгалтерського обліку, доцільно провести аналіз МСБО 16 “Основні засоби”. Цей стандарт є ключовим стандартом фінансової звітності, спрямованим на регулювання обліку та відображення основних засобів у фінансовій звітності підприємств. Так само як П(С)БО 7 цей нормативний документ визначає методи визнання, оцінки, амортизації та переоцінки основних засобів, а також вимоги стосовно цих активів у фінансовій звітності. МСБО 16 розкриває принципи та процедури, яких підприємства повинні дотримуватися при обліку основних засобів, забезпечуючи узгодженість та достовірність фінансової звітності в міжнародному масштабі. Цей стандарт встановлює вимоги до визнання, вартості та відображення основних засобів у фінансовій звітності, а також вимагає розкриття інформації про них. Він надає чіткі вказівки щодо класифікації, амортизації та переоцінки основних засобів на міжнародному рівні. МСБО 16 також встановлює принципи дотримання внутрішньої контрольної системи управління основними засобами, сприяючи забезпеченню ефективного управління цими активами та зниженню ризиків фінансових помилок.

Відповідно до НП(С)БО 1 “Загальні вимоги до фінансової звітності”, при формуванні фінансової звітності, організації повинні керуватися принципом

історичної (фактичної) собівартості. Даний принцип встановлює перевагу оцінки активів на основі витрат, пов'язаних із їх виробництвом та придбанням. Також, відповідно до принципу обачності, який також зазначений у даному стандарті використовуються підходи до оцінки в бухгалтерському обліку, які мають на меті запобігти недооцінці зобов'язань та витрат, а також перешкодити переоцінці активів та доходів. Цей стандарт має на меті забезпечити однорідність та послідовність облікової політики в сфері оцінки та звітності про основні засоби для всіх підприємств. Цей нормативний документ також визначає вимоги щодо ведення обліку основних засобів, включаючи, документальне оформлення та зберігання облікових даних. Крім того, він регулює процес оцінки залишкової вартості, амортизації та списання основних засобів, що забезпечує відображення їхньої реальної вартості та стану в фінансовій звітності. Стандарт включає в себе формати звітів, строки подання звітності та дотримання встановлених стандартів, специфічно зорієнтованих на основні засоби. Нарешті, НП(С)БО 1 враховує вимоги міжнародних стандартів бухгалтерського обліку щодо основних засобів та намагається забезпечити відповідність національного регулювання цим міжнародним стандартам. Це сприяє легкому переходу підприємств на міжнародний рівень обліку основних засобів, що, в свою чергу, сприяє уніфікації та зрозумілості фінансової звітності для всіх зацікавлених сторін.

НП(С)БО 14 “Оренда” встановлює методологічні принципи та стандарти для бухгалтерського обліку орендованих основних засобів. Цей стандарт визначає правила класифікації, оцінки та розкриття інформації про орендовані активи та зобов'язання. Підприємства, які використовують орендовані основні засоби, повинні дотримуватися встановлених норм П(С)БО 14 при складанні своєї фінансової звітності. Цей стандарт регулює процеси оцінки прав та обов'язків, що виникають внаслідок оренди основних засобів, визначення термінів оренди та умов оплати орендної плати. Він також встановлює вимоги щодо форматів фінансової звітності, строки подання звітів та обов'язкове розкриття інформації про орендовані активи та зобов'язання відповідно до

стандартів бухгалтерського обліку. У контексті ведення бухгалтерського обліку основних засобів, П(С)БО 14 “Оренда” надає підприємствам чіткі правила та рекомендації щодо обліку орендованих активів, що сприяє стандартизації та узгодженості облікової практики в цій сфері.

НП(С)БО 27 “Необоротні активи утримувані для продажу та припинена діяльність” – це положення бухгалтерського обліку, яке встановлює правила щодо обліку необоротних активів, які призначені для продажу, а також обліку активів підприємства в разі припинення його діяльності. Воно визначає критерії класифікації активів як необоротних, які утримуються для продажу, і встановлює правила їх подальшого обліку, включаючи оцінку, визнання доходів та збитків, пов'язаних зі зміною стану цих активів. Крім того, НП(С)БО 27 надає вказівки щодо обліку активів підприємства в разі припинення його діяльності.

Отже, НП(С)БО 27 є важливим стандартом, який допомагає підприємствам належним чином вести облік та розкривати інформацію про необоротні активи, які призначені для продажу, а також про активи в разі припинення діяльності підприємства.

НП(С)БО 28 “Зменшення корисності активів” – це стандарт бухгалтерського обліку, який встановлює принципи формування інформації про зменшення корисності активів та її відображення у фінансовій звітності. Він встановлює критерії для класифікації активів як тих, які зазнали зменшення корисності, і вказує на необхідність проведення оцінки їх ринкової вартості або собівартості з метою подальшого обліку та визнання збитків від їх зменшення корисності. Він також встановлює правила щодо проведення перевірок на зменшення корисності активів та надання інформації про ці перевірки в фінансовій звітності. Крім того, положення надає вказівки щодо обліку активів, які можливо відчужити або припинити їх використання в зв'язку зі зменшенням їх корисності. Також встановлює правила визнання збитків від таких активів у фінансовій звітності.

Одним із ключових документів у сфері обліку основних засобів також є Наказ про облікову політику підприємства. Він є внутрішнім нормативним

документом, який регулює внутрішні процедури та правила, що стосуються обліку основних засобів на підприємстві. Враховуючи необхідність забезпечення користувачам повної, достовірної інформації про фінансовий стан та результати діяльності підприємства, у наказі про облікову політику необхідно ретельно описати всі методологічні принципи та засади, які використовує підприємство для обліку та відображення основних засобів у фінансовій звітності, що є важливим для визначення фінансового стану та результатів діяльності підприємства. У цьому документі необхідно врахувати наступні аспекти:

1. Встановлення найнижчої вартості об'єктів основних засобів, що є ключовим етапом для належного обліку активів.

2. Умови, за яких може відбуватися підвищення початкової вартості основних засобів під час капітального ремонту, що має велике значення для точності фінансової звітності.

3. Визначення строку корисного використання основних засобів для ефективного планування їхнього обслуговування та заміни.

5. Визначення ліквідаційної вартості основних засобів для оцінки їхньої реальної вартості в кінцевому випадку.

6. Використання методів нарахування амортизації основних засобів для відображення їхньої зношеності та втрати вартості з плином часу.

7. Розробка порядку та умов для можливої переоцінки основних засобів та інших необоротних активів для забезпечення точності фінансової звітності.

9. Відображення результатів переоцінки та зменшення корисності основних засобів у відповідних реєстрах обліку для забезпечення правильної оцінки фінансового стану підприємства.

Отже, даний документ встановлює стратегічні напрямки та загальні принципи облікової політики організації, а також конкретні методи, процедури та вимоги щодо ведення обліку основних засобів. Визначає необхідну документацію, яка повинна бути збережена та вестися в процесі обліку основних засобів, також визначає процедури з реєстрації та обліку придбаних, виготовлених або отриманих основних засобів, включаючи процедури

приймання на облік, зняття з обліку тощо, встановлює процедури і правила, які визначають порядок реалізації (продажу) або списання основних засобів з обліку підприємства. Цей наказ розробляється на основі внутрішніх потреб та вимог законодавства, і його виконання обов'язкове для всіх підрозділів та працівників підприємства.

Для наочності, узагальнимо ключові нормативні документи, що регулюють облік і аудит основних засобів у табл. 1.4.

Таблиця 1.4

**Нормативно-правові документи, що регламентують облік і аудит
основних засобів**

Нормативний документ	Сфера застосування
Податковий кодекс України	Встановлює період корисного використання основних засобів та обчислення їх амортизації.
НП(С)БО 1 “Загальні вимоги до фінансової звітності”	Регулює сферу застосування основних засобів у фінансовій звітності, визначаючи методологічні принципи їх визнання, оцінки, амортизації та розкриття інформації про них.
НП(С)БО 7 “Основні засоби”	Використовують для регулювання обліку, оцінки, переоцінки та відображення основних засобів у фінансовій звітності підприємств.
НП(С)БО 14 “Оренда”	Застосовується для регулювання бухгалтерського обліку орендованих основних засобів.
НП(С)БО 27 “Необоротні активи утримувані для продажу та припинена діяльність”	Встановлює принципи обліку необоротних активів, які призначені для продажу, а також обліку активів підприємства в разі припинення його діяльності.
НП(С)БО 28 “Зменшення корисності активів”	Визначає методи формування інформації про зменшення корисності активів та її відображення у фінансовій звітності.
МСБО 16 “Основні засоби”	Розглядає визначення, визнання, оцінку, амортизацію основних засобів на міжнародному рівні.
Наказ про облікову політику підприємства	Встановлює внутрішні процедури та правила обліку основних засобів на підприємстві.

Таким чином, багато нормативних документів встановлюють правила і процедури організації та ведення бухгалтерського обліку основних засобів, а також контролю за їх наявністю та рухом на підприємстві. Дослідивши їх, можна стверджувати, що система бухгалтерського обліку основних засобів заснована на комплексному використанні відповідних нормативних актів. Ця система надає

достовірну та точну інформацію про стан та обіг основних засобів, сприяючи раціональному управлінню підприємством та прийняттю стратегічних рішень.

Використання відповідних нормативно-правових актів є ключовим етапом у забезпеченні законності та об'єктивності в бухгалтерському обліку, що сприяє довірі з боку зацікавлених сторін та розвитку підприємства. Загалом, нормативно-правове регулювання відіграє важливу роль у формуванні системи обліку основних засобів, забезпечуючи її ефективність та відповідність вимогам сучасного бізнесу.

Висновки до розділу 1

У результаті дослідження економічного змісту поняття “основні засоби” встановлено, що це - матеріальні активи підприємства, які застосовуються для довгострокового забезпечення господарської діяльності, зокрема у виробничих процесах, адміністративній діяльності або соціально-культурних цілях. Вони мають тривалий термін служби (понад один рік або один операційний цикл, якщо він перевищує рік) і зберігають свою фізичну форму протягом усього періоду експлуатації. Вартість основних засобів переноситься на собівартість виробленої продукції або наданих послуг через механізм амортизаційних відрахувань.

Розглянуто класифікацію основних засобів, яка відповідно до вимог П(С)БО 7 забезпечує їх систематизацію за галузевою належністю, ступенем використання, функціональним призначенням, формою власності та видом діяльності. Також визначено основні підходи до оцінки цих активів, які можуть бути здійснені за такими видами вартості: первісною, залишковою, ліквідаційною, справедливою, переоціненою, ринковою та вартістю, що амортизується.

Аналіз нормативно-правового регулювання обліку основних засобів показав, що їх облік регламентується як національними стандартами бухгалтерського обліку, так і міжнародними стандартами фінансової звітності. Основними нормативними документами, що регулюють організацію та ведення

обліку основних засобів є: Податковий кодекс України, НП(С)БО 1 “Загальні вимоги до фінансової звітності”, НП(С)БО 7 “Основні засоби”, НП(С)БО 14 “Оренда”, НП(С)БО 27 “Необоротні активи, утримувані для продажу, та припинена діяльність”, НП(С)БО 28 “Зменшення корисності активів”, МСБО16 “Основні засоби” та Наказ про облікову політику. Дані нормативні документи мають різні правові характеристики, формуючи загалом чотири рівні регулювання бухгалтерського обліку основних засобів.

РОЗДІЛ 2

ОРГАНІЗАЦІЯ І МЕТОДИКА ОБЛІКУ ОСНОВНИХ ЗАСОБІВ НА ДП “НАДВІРНЯНСЬКЕ ЛІСОВЕ ГОСПОДАРСТВО” (ФІЛІЯ)

2.1. Організація обліку основних засобів та правила документообігу на підприємстві

Найважливішою складовою матеріально-технічної бази є основні засоби, які займають найбільшу частку в активах підприємства. В сучасних умовах господарювання, в умовах жорсткої конкуренції та економічної нестабільності, особливо актуальною є проблема належної організації їх обліку, оскільки від правильної організації обліку залежить весь обліковий процес

Важливість правильної організації обліку основних засобів полягає не лише у забезпеченні достовірності фінансової звітності, але й у можливості ефективного управління ними. Вчасне та точне відображення інформації про стан основних засобів дозволяє підприємству приймати обґрунтовані управлінські рішення, оптимізувати витрати на їх утримання та модернізацію, а також своєчасно виявляти та усувати проблеми, пов'язані з їх зношеністю або невідповідністю технічним вимогам. Таким чином, облік основних засобів є ключовим елементом, що впливає на загальну фінансову стабільність і конкурентоспроможність підприємства.

Розглянемо організацію обліку основних засобів на прикладі ДП “Надвірнянське лісове господарство” (філія).

Філія “Надвірнянське лісове господарство” є частиною державного спеціалізованого господарського підприємства “Ліси України”. Управління підприємством здійснюється у відповідності з Положенням про філію “Надвірнянське лісове господарство”. До структури даного підприємства входить дев'ять лісництв та автотранспортна дільниця. Головними напрямками діяльності підприємства є управління лісовим господарством, охорона та захист лісових масивів, раціональне використання і відновлення лісових ресурсів, а також

запобігання незаконним вирубкам. Серед пріоритетів підприємства – розвиток лісової інфраструктури, що включає будівництво та ремонт лісових доріг і мостів. Важливе місце займають також покращення умов праці, підвищення рівня заробітної плати для працівників та забезпечення зростання доходів до бюджетів різних рівнів. Основна продукція підприємства – лісоматеріали круглої форми.

“Надвірнянське лісове господарство” функціонує на загальній системі оподаткування та сплачує ряд податків і зборів, такі як: податок на прибуток – 18%, податок на додану вартість (ПДВ) – 20% , єдиний соціальний внесок (ЄСВ) – 22%, податок на доходи фізичних осіб (ПДФО) – 18%, військовий збір - 1,5%. Крім основних податків, дане підприємство також зобов'язане сплачувати два специфічні податки, характерні для лісової галузі: рентну плату за спеціальне використання лісових ресурсів відповідно до ст. 256 Податкового кодексу України та податок на лісові землі відповідно до ст. 277.

На підприємстві “Надвірнянське лісове господарство” форма ведення обліку є автоматизованою. Автоматизація бухгалтерського обліку на підприємстві відбувається за допомогою комп'ютерної системи “BAS Бухгалтерія” з конфігурацією “Управління лісогосподарським підприємством”. Цю систему бухгалтерського обліку на підприємстві можна розглядати як ключовий сервісний центр, що забезпечує генерацію, обробку та надання інформації, необхідної для управління. Завдяки обліковій інформації співробітники можуть контролювати поточну діяльність, оптимально використовувати обмежені ресурси, оцінювати результати роботи підрозділів та планувати тактику й стратегію розвитку підприємства на майбутнє. Керівники на різних рівнях управління є основними користувачами цієї системи, адже інформація, отримана з програми, необхідна для планування, організації, мотивації та контролю господарської діяльності підприємства.

На підприємстві також функціонують електронні канали комунікації, а саме М.Е.Дос – програма для електронного документообігу, яка спеціалізується на формуванні, підписанні та поданні електронної звітності до контролюючих

органів. Вона також забезпечує обмін електронними документами з контрагентами. Ще одним електронним засобом комунікації є Megapolis.DocNet – система внутрішнього електронного документообігу. Основна ціль впровадження Megapolis.DocNet – підвищення прозорості та ефективності функціонування підприємства. Ця система охоплює всі стадії життєвого циклу документів – від створення проєктів до організації їх зберігання, включаючи можливості захищеного електронного архівування та використання цифрового підпису.

Підприємство веде оперативний і бухгалтерський облік своїх результатів, формує фінансову, статистичну та податкову звітність, яку подає до відповідних органів у передбаченому порядку та обсязі. Щоквартально та щорічно підприємство подає фінансові звіти, які відображають його майновий стан, доходи, витрати та результати діяльності. Ці звіти включають баланс, звіт про фінансові результати, звіт про рух грошових коштів та інші необхідні документи. Податкова звітність включає – звіти з податку на прибуток, ПДВ, рентної плати за спеціальне використання лісових ресурсів, податку на лісові землі, податку на доходи фізичних осіб (ПДФО), військового збору та Єдиного соціального внеску (ЄСВ). Звіти, що подаються до органів державної статистики, включають дані про виробничі показники, чисельність працівників, заробітну плату та інші показники, що характеризують діяльність підприємства.

Бухгалтерський облік на підприємстві здійснюється бухгалтерією на чолі з головним бухгалтером. Її склад затверджений штатним розписом підприємства. Функції кожного працівника бухгалтерії “Надвірнянське лісове господарство”, вимоги до його кваліфікації, посадові обов’язки, права і відповідальність за його роботу визначені посадовими інструкціями. Завдяки чітко визначеним функціям кожного працівника забезпечується ефективне ведення фінансового обліку та складання звітності. Відповідальність за організацію професійного процесу покладена на головного бухгалтера, який забезпечує координацію роботи бухгалтерії. Структура бухгалтерії побудована таким чином, щоб забезпечити

оперативне і якісне виконання облікових завдань підприємства і має наступний вигляд (рис.2.1).

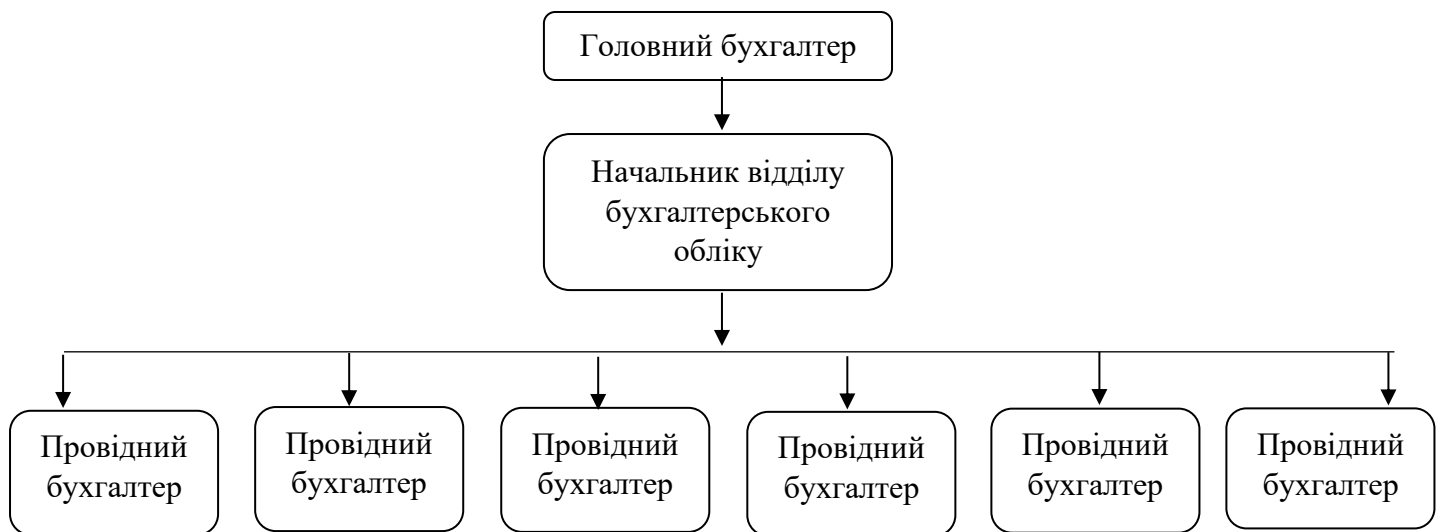

Рис. 2.1. Структура бухгалтерії ДП “Надвірнянське лісове господарство”

Основною метою організації обліку основних засобів на підприємстві “Надвірнянське лісове господарство” є забезпечення точного і своєчасного відображення інформації про наявність, рух та стан основних засобів.

Завданнями організації обліку основних засобів є:

- оформлення документів і облік надходження, внутрішнього переміщення та вибуття об'єктів основних засобів, що забезпечує точність і своєчасність відображення всіх змін у регістрах обліку;

- контроль за зберіганням основних засобів, що включає моніторинг їхнього фізичного стану та забезпечення збереження від можливих ушкоджень або втрат;

- аналіз витрат на ремонт і модернізацію основних засобів, що включає перевірку обґрунтованості витрат та ефективності проведених робіт;

- коректний розрахунок і відображення амортизації, що включає визначення суми амортизаційних відрахувань та їх правильне відображення в обліку для забезпечення достовірності фінансових звітів;

- забезпечення достовірності інформації про наявність і рух основних засобів за місцями їх експлуатації, що включає отримання документально підтверджених даних;

– аналіз результатів від реалізації або іншого вибуття основних засобів, що включає оцінку фінансових і операційних наслідків таких операцій.

Ці завдання сприяють належному управлінню основними засобами, підвищенню їхньої ефективності та забезпеченню точності фінансової звітності підприємства.

Відобразимо схему організації обліку основних засобів ДП “Надвірнянське лісове господарство” на рис. 2.2.

Рис. 2.2. Організація обліку основних засобів ДП “Надвірнянське лісове господарство”

Одним із основних внутрішніх нормативних документів підприємства, який визначає порядок організації бухгалтерському обліку основних засобів є “Наказ про облікову політику”, що затверджується наказом керівника підприємства і містить розділ про основні принципи організації обліку основних засобів. Облікова політика на даному підприємстві застосовується таким чином, щоб фінансові звіти повністю відповідали всім вимогам Закону України “Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні” і кожному конкретному П(С)БО.

Наказ про облікову політику є ключовим документом, який регламентує правила обліку основних засобів, зокрема, встановлює методи оцінки, нарахування амортизації, порядок обліку витрат на ремонт та модернізацію. Також наказ регулює порядок проведення інвентаризації та визначає процедури списання активів, що дозволяє систематично контролювати їх рух та стан. Така структурованість дозволяє забезпечити чіткий контроль за збереженням активів та ефективним їх використанням.

Відповідно, до Наказу про облікову політику об'єктом основних засобів на підприємстві Філія "Надвірнянське лісове господарство" є: закінчений пристрій з усіма пристосуваннями і приладдям до нього; конструктивно відокремлений предмет, призначений для виконання певних самостійних функцій; відокремлений комплекс конструктивно з'єднаних предметів однакового або різного призначення, що мають для їх обслуговування загальні пристосування, приладдя, керування та єдиний фундамент, унаслідок чого кожен предмет може виконувати свої функції, а комплекс – певну роботу тільки в складі комплексу, а не самостійно. Вартісний критерій для основних засобів встановлюється на рівні 20 тис. грн. відповідно до п. 14.1.138 ПКУ, але за необхідності може бути змінений рішенням керівництва.

Активи, строк використання яких перевищує один рік, але їх вартість менша за встановлений критерій, класифікуються як малоцінні необоротні матеріальні активи. Підприємство включає такі активи до складу основних засобів, але амортизує їх за спрощеною методикою.

Основні засоби класифікуються за групами, які наведені в плані рахунків. Залежно від функціонального призначення вони поділяються на об'єкти виробничого і невиробничого призначення. В бухгалтерському обліку невиробничі основні засоби обліковуються за єдиними правилами з виробничими основними засобами.

Матеріально відповідальними особами щодо основних засобів встановлюються працівники підприємства, в користуванні яких знаходяться такі основні засоби. Щодо основних засобів які знаходяться в колективному

використанні, матеріально відповідальною особою є безпосередній керівник групи працівників, які використовують такий основний засіб.

Надходження основних засобів на підприємстві може здійснюватися в результаті придбання та створення, безоплатного одержання, а також в результаті обміну активами.

Придбані або створені основні засоби, що відповідають критеріям визнання активів, оцінюються і відображаються на балансі підприємства за їх початковою вартістю. Витрати, пов'язані з придбанням основних засобів підтверджуються наступними первинними документами: видатковою накладною постачальника, актом приймання-передачі майна, довідкою про вартість виконаних робіт, товарно-транспортною накладною, актом виконаних або наданих робіт, прибутковим ордером, службовою запискою та бухгалтерською довідкою.

Об'єкт основних засобів, отриманий підприємством в результаті безоплатного надання, оцінюється за справедливою вартістю постійно діючою комісією з оформленням актів приймання-передачі основних засобів та інших необоротних матеріальних активів, визначеною наказом по підприємству. Для визначення справедливої вартості філія може залучати незалежних експертів.

Щорічно перед датою складання річної фінансової звітності, підприємство перевіряє зменшення корисності основного засобу, якщо наявні зовнішні чи внутрішні ознаки зменшення корисності таких активів, а також кожного разу, коли є ознака зменшення корисності основного засобу.

У разі необхідності зміни строків корисного використання, перегляду методу амортизації, ліквідаційної вартості або при виявленні ознак зменшення корисності об'єктів основних засобів, про це зазначається інвентаризаційною комісією у Протоколі результатів проведення щорічної інвентаризації. Далі визначається сума очікуваного відшкодування об'єкта основних засобів і порівнюється із залишковою вартістю цього об'єкта. Підприємство здійснює індивідуальну та групову оцінку об'єктів основних засобів. Втрати від

зменшення корисності активу включаються до складу витрат звітного періоду із збільшенням у балансі суми зносу основних засобів.

Якщо ознаки зменшення корисності активу зникли, то відновлення корисності активу визнається іншим доходом. Для активів, що обліковуються за переоціненою вартістю, застосовується порядок, передбачений відповідним НП(С)БО, при цьому одночасно збільшується їх балансова вартість.

Переоцінку основних засобів тієї ж групи, що вже зазнали переоцінки, необхідно проводити настільки регулярно, щоб їх залишкова вартість на дату балансу відповідала справедливій вартості. Малоцінні необоротні активи переоцінці не підлягають.

Переоцінена первісна вартість та сума зносу об'єкта основних засобів визначається множенням відповідно первісної вартості і суми зносу об'єкта основних засобів на індекс переоцінки. Коефіцієнт переоцінки розраховується шляхом ділення справедливої вартості об'єкта, що підлягає переоцінці, на його залишкову вартість.

Сума збільшення залишкової вартості об'єкта основних засобів включається до капіталу в частині дооцінки та відображається в іншому сукупному доході, тоді як сума зниження вартості об'єкта враховується у витратах, за винятком випадків, передбачених пунктом 20 НП(С)БО 7 "Основні засоби".

Визнання об'єкта основних засобів активом припиняється: внаслідок продажу, безоплатної передачі, списання та коли не очікуються майбутні економічні вигоди від його використання.

Списанню підлягає майно, яке не може бути продане, безоплатно передане державним підприємствам, або управлінню іншими способами відповідно до встановлених процедур.

Списання майна підприємства здійснюється на підставі прийнятого Державним агентством лісових ресурсів України рішення про надання згоди на його списання. Списання повністю амортизованих основних фондів, крім

рухомого майна, первісна вартість яких становить менш як п'ятдесят тисяч грн., здійснюється за рішенням керівництва підприємства.

Для отримання дозволу на списання майна оформляються такі документи: техніко-економічне обґрунтування необхідності списання, інформація про майно, що підлягає списанню, акт інвентаризації та акт оцінки технічного стану майна.

Комісії зі списання майна здійснюють інвентаризацію згідно з вимогами чинного законодавства, оглядають майно, використовуючи відповідну технічну документацію та дані бухгалтерського обліку, оцінюють доцільність або недоцільність його відновлення та подальшого використання, установлюють конкретні причини списання майна, визначають можливість використання окремих деталей і матеріалів та складають акти на списання майна.

Забороняється утилізувати або здавати на брухт техніку, апаратуру та інші вироби, що містять дорогоцінні метали й каміння, без попереднього вилучення цих матеріалів і одночасного оприбуткування деталей, придатних для подальшого використання.

Процедура списання майна вважається закінченою з моменту подання підприємством суб'єкту управління (Державному агентству лісових ресурсів України) звіту про списання майна.

При вибутті об'єкта основних засобів внаслідок безоплатної передачі зазначений об'єкт припиняє визнаватися активом та вилучається з активів. Передача майна проводиться протягом місяця з моменту ухвалення рішення про його передачу згідно з наказом Державного агентства лісових ресурсів. Передача майна оформляється актом приймання-передачі та складається в чотирьох примірниках.

Приймання-передача основних засобів, залучених під час мобілізації для забезпечення потреб Збройних сил України, та їх повернення після оголошення демобілізації здійснюється на підставі Положення про військово-транспортний обов'язок, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 28.12.2000 №1921. Право власності на такі основні засоби залишається у підприємства і

вони продовжують обліковуватися на балансі. У випадку, коли основний засіб передається згідно з Законом України “Про передачу, примусове відчуження або вилучення майна в умовах правового режиму воєнного чи надзвичайного стану”, то такий основний засіб підлягає списанню з балансу підприємства.

Впровадження облікової політики допомагає уніфікувати методи обліку та забезпечити стабільність у використанні бухгалтерських інструментів. Це сприяє формуванню прозорості фінансової звітності, яка є важливою для керівництва, податкових органів, інвесторів та інших зацікавлених сторін. Таким чином, “Наказ про облікову політику” забезпечує підприємству чіткі правила обліку, що сприяють ефективному управлінню активами та оптимізації фінансових результатів.

Документування операцій з обліку основних засобів є важливим елементом бухгалтерського процесу, оскільки правильне оформлення документів дозволяє відображати всі операції з основними засобами, включаючи їхнє надходження, внутрішнє переміщення, модернізацію, ремонт і вибуття.

Ефективна організація документообігу забезпечує точність, достовірність і контроль за рухом основних засобів, що є важливою складовою фінансового обліку. Документообіг – це систематичний процес створення, передавання, обробки, зберігання та використання бухгалтерських документів, що підтверджують операції з основними засобами. Організація документообігу передбачає розробку графіків документообігу – спеціальних схем, які визначають, як і коли документи мають бути створені, перевірені та передані відповідним структурним підрозділам.

Графік документообігу – це затверджений керівництвом підприємства план руху документів, який чітко регламентує терміни та відповідальних осіб за складання, передачу і зберігання документів. Він допомагає уникнути затримок у роботі з документами та забезпечує відповідність операцій вимогам законодавства і внутрішнім правилам підприємства.

У процесі документування операцій з основними засобами використовуються такі основні первинні документи:

ОЗ-1 “Акт приймання-передачі (внутрішнього переміщення) основних засобів” є важливим документом для підприємства “Надвірнянське лісове господарство”, який використовується для фіксації операцій, пов'язаних із введенням в експлуатацію, переміщенням або вибуттям основних засобів та складається спеціально призначеною керівником комісією. Для кожного окремого об'єкта формується окремий акт у єдиному примірнику. У разі, якщо кілька об'єктів основних засобів є однотипними, мають однакову первісну вартість та були прийняті впродовж одного календарного місяця, дозволяється оформлення спільного акта для їх приймання. Під час внутрішнього переміщення основних засобів акт складається у двох примірниках: один передається до бухгалтерії, інший залишається у матеріально відповідальній особи. У випадку безоплатної передачі основних засобів акт також оформлюється у двох примірниках – по одному для кожної зі сторін. Тоді як, під час реалізації основних засобів акт складається у трьох примірниках: два примірники залишаються у підприємства-продавця, а третій передається покупцю.

Цей документ містить важливу інформацію, зокрема опис об'єкта, його первісну вартість, технічний стан та дату передачі. На підставі даного акта проводяться зміни у бухгалтерському обліку, зокрема оновлюються дані в інвентарних картках, нараховується амортизація та здійснюється контроль за збереженням основних засобів.

Правильне та своєчасне оформлення акту приймання-передачі для підприємства є важливою частиною ефективної облікової політики, що забезпечує достовірність фінансової звітності та контроль за матеріальними ресурсами.

Для підтримки технічної справності основні засоби передають на ремонт, що також фіксується в первинному обліку. Під час ремонту об'єкти тимчасово виводять із експлуатації, а після завершення робіт повертають до складу основних засобів. При цьому складають ОЗ-2 “Акт приймання-здачі відремонтованих, реконструйованих та модернізованих об'єктів” на підставі

якого бухгалтерія вносить інформацію про виконані роботи до інвентарних карток основних засобів. У даному документі фіксуються зміни, що відбулися в результаті капітального ремонту, реконструкції чи модернізації об'єкта. Ці дані відображаються в технічному паспорті об'єкта, де зазначаються зміни у його характеристиках. Акт ОЗ-2 є основою для коригування вартості об'єкта в бухгалтерському обліку, зокрема, його первісної вартості, яка збільшується через покращення або модернізацію.

Однією з головних причин списання основних засобів є їх ліквідація, яка може бути спричинена моральним або фізичним зносом, стихійними лихами чи аваріями. Процедура ліквідації оформлюється через ОЗ-3 “Акт на списання основних засобів” або ОЗ-4 “Акт на списання автотранспортних засобів” – спеціалізований документ, що фіксує процес списання автотранспортних засобів з обліку підприємства, де зазначаються основні дані про автотранспортний засіб, зокрема його марка, модель, рік випуску, номер шасі, балансову вартість, сума нарахованого зносу, причини списання та результати перевірки технічного стану. Ці акти складаються комісією, призначеною керівником підприємства.

Комісія оформлює акт у двох примірниках: один передається до бухгалтерії для внесення змін до облікових даних, а інший залишається у матеріально відповідальної особи. Цей документ є підставою для оприбуткування матеріалів або запчастин, отриманих внаслідок ліквідації об'єкта. В акті вказується назва об'єкта, його балансова вартість, сума нарахованого зносу, причини вибуття, а також зазначаються матеріальні цінності та витрати, пов'язані з ліквідацією.

Для обліку всіх основних засобів, які введені в експлуатацію, у бухгалтерії використовують форму ОЗ-6 “Інвентарна картка обліку основних засобів”. На кожен окремий об'єкт основних засобів відкривається індивідуальна картка, де вказуються такі дані: назва об'єкта, інвентарний номер, місце експлуатації, дата введення в експлуатацію, технічні характеристики, рік випуску або будівництва, дата вибуття з експлуатації, норма амортизації, а також інформація про переоцінку, модернізацію та реконструкцію.

Якщо ведеться груповий облік, картка заповнюється шляхом запису позицій для кожного об'єкта в межах групи. Заповнення інвентарних карток базується на інформації, отриманій з актів форм ОЗ-1, ОЗ-2, ОЗ-3, ОЗ-4, а також на технічній документації. У розділі “Коротка індивідуальна характеристика об'єкта” наводять основні кількісні та якісні характеристики об'єкта, включаючи приналежності. Вказуються лише найважливіші характеристики для кожного об'єкта, уникаючи повторення вже наявних даних на підприємстві.

Типові форми первинних документів з обліку основних засобів, узагальнено у табл. 2.1.

Таблиця 2.1

Типові форми первинних документів з обліку основних засобів

№ з/п	Назва документа	Характеристика
1.	ОЗ-1 “Акт приймання-передачі (внутрішнього переміщення) основних засобів”	Використовують для оформлення зарахування до складу основних засобів окремих об'єктів, для вводу їх в експлуатацію, оформлення внутрішнього переміщення основних засобів, а також для виключення із складу основних засобів при передачі іншому підприємству
2.	ОЗ-2 “Акт приймання-здачі відремонтованих, реконструйованих та модернізованих об'єктів”	Використовується для оформлення приймання-здачі основних засобів із ремонту, реконструкції та модернізації
3.	ОЗ-3 “Акт на списання основних засобів”	Використовується для оформлення вибуття основних засобів (крім автотранспортних засобів) при повному або частковому їх списанні
4.	ОЗ-4 “Акт на списання автотранспортних засобів”	Використовується для оформлення списання автомобіля вантажного чи легкового, причепа чи напівпричепа при їх ліквідації
5.	ОЗ-6 “Інвентарна картка обліку основних засобів”	Використовується для здійснення записів на підставі актів приймання-передачі (внутрішнього переміщення) основних засобів, актів на списання основних засобів, актів приймання-здачі відремонтованих, реконструйованих та модернізованих об'єктів й інших документів. Інвентарна картка ведеться на кожний об'єкт чи групу об'єктів
6.	ОЗ-7 “Опис інвентарних карток по обліку основних засобів”	Використовується для реєстрації інвентарних карток обліку основних засобів
7.	ОЗ-9 “Інвентарний список основних засобів”	Використовується для обліку основних засобів за місцем їх знаходження (експлуатації) по матеріально відповідальних особам

Для фіксації інвентарних карток обліку основних засобів використовують форму ОЗ-7 “Опис інвентарних карток по обліку основних засобів”. Цей документ служить для реєстрації та обліку всіх інвентарних карток, організованих за класифікаційними групами або видами основних засобів. Основна мета використання форми ОЗ-7 – забезпечити контроль за наявністю та станом інвентарних карток, що допомагає в ефективному управлінні та обліку основних засобів підприємства.

Для обліку основних засобів у місцях їх використання, зокрема за матеріально відповідальними особами використовується ОЗ-9 “Інвентарний список основних засобів”. Інвентарні списки ведуться як доповнення до інвентарних карток, забезпечуючи детальну реєстрацію основних засобів у місцях їх експлуатації та за матеріально відповідальними особами. Вони допомагають узагальнити інформацію про об'єкти, надаючи зручний доступ до даних і служать для регулярного контролю та перевірки, забезпечуючи точність і актуальність облікових записів. Інвентарні списки підлягають періодичному звірянню з інвентарними картками, щонайменше двічі на рік.

Отже, ефективна організація обліку основних засобів та належне дотримання правил документообігу є необхідним для забезпечення прозорості та точності у фінансовому управлінні підприємством. Правильний облік основних засобів включає своєчасне та точне відображення інформації про їх надходження, переміщення, вибуття та амортизацію, що дозволяє підтримувати актуальність бухгалтерських записів і забезпечувати адекватний контроль над активами.

Правильне оформлення первинних документів і ведення інвентарних карток, є основою для ефективного обліку. Документи, такі як акти приймання-передачі, інвентарні списки та розрахунки амортизації, повинні бути ретельно оформлені і регулярно перевірятися для забезпечення їхньої точності і актуальності.

Таким чином, належна організація обліку та документообігу не тільки підвищує ефективність управлінських процесів, але і сприяє фінансовій

стабільності підприємства, забезпечуючи достовірність фінансової інформації для всіх зацікавлених сторін.

2.2. Синтетичний і аналітичний облік основних засобів

Основні засоби є однією з ключових складових фінансово-господарської діяльності підприємства, оскільки вони забезпечують матеріальну базу для виробництва продукції та надання послуг. Важливим аспектом управління основними засобами є їх відображення в синтетичному, аналітичному обліку та звітності.

Синтетичний облік узагальнює дані про всі основні засоби підприємства, надаючи загальну картину їхнього стану та вартості, тоді як аналітичний облік деталізує інформацію за кожним окремим об'єктом, що дозволяє отримати більш глибоке розуміння їх експлуатації. Ці два види обліку є взаємодоповнюючими та необхідними для точного відображення основних засобів у фінансовій звітності підприємства. Правильна організація обліку основних засобів є важливою умовою для складання достовірної звітності, яка показує реальний стан активів, і дозволяє керівництву приймати ефективні управлінські рішення щодо їх використання, ремонту та амортизації.

ДП “Надвірнянське лісове господарство” для ведення синтетичного обліку основних засобів застосовує рахунки, що передбачені Планом рахунків бухгалтерського обліку до яких належать: 10 “Основні засоби”, 13 “Знос (амортизація) необоротних активів”, 15 “Капітальні інвестиції”.

Рахунок 10 “Основні засоби” є важливим елементом бухгалтерського обліку, на якому обліковуються всі основні засоби, що знаходяться у власності або довгостроковому користуванні підприємства “Надвірнянське лісове господарство”. Цей рахунок відображає вартість об'єктів основних засобів, таких як будівлі, споруди, машини, обладнання, транспортні засоби, інструменти та інші активи, які використовуються у виробничій діяльності протягом більше

ніж одного року. За дебетом рахунку 10 “Основні засоби” відображають надходження основних засобів на баланс підприємства, включаючи придбані, створені або безоплатно отримані активи, за їх первісною вартістю. Також на цьому рахунку фіксуються витрати на поліпшення об’єктів (модернізація, реконструкція, добудова тощо), якщо це призводить до збільшення очікуваних економічних вигод, а також сума дооцінки вартості основних засобів.

За кредитом рахунку 10 відображається вибуття основних засобів через продаж, передачу або інші причини, що призводять до втрати активу. Також сюди включають суму уцінки об’єкта або часткової ліквідації основних засобів.

Облік за рахунком 10 ведеться в розрізі субрахунків, що дозволяє деталізувати інформацію щодо окремих груп активів.

Основні субрахунки рахунку 10 на підприємстві “Надвірнянське лісове господарство” включають:

103 “Будинки та споруди” – облік вартості будівель, що використовуються підприємством у виробничій або іншій діяльності.

104 “Машини та обладнання” – облік вартості всіх видів машин, виробничого та невиробничого призначення, які використовуються для основної діяльності.

105 “Транспортні засоби ” – облік вартості автомобілів, вантажівок, суден та іншого транспорту, що використовується підприємством.

106 “Інструменти, прилади та інвентар” – облік вартості інструментів, вимірювальних приладів, офісного інвентарю, меблів тощо.

Рахунок 13 “Знос (амортизація) необоротних активів” використовується для обліку зносу та амортизації основних засобів і інших необоротних активів, які використовуються підприємством протягом тривалого часу. У бухгалтерському обліку цей рахунок призначений для поступового списання вартості необоротних активів на витрати впродовж їхнього строку корисного використання. Це дозволяє рівномірно розподілити витрати на активи протягом усього періоду їх експлуатації.

У діяльності Надвірнянського лісового господарства, основними необоротними активами підприємства є будівлі, транспортні засоби, машини та обладнання, а також спеціалізована техніка для лісової галузі. Нарахування амортизація для кожної з цих груп активів відображається на відповідних субрахунках рахунку 13:

131 “Знос основних засобів” – субрахунок використовується для обліку амортизації споруд, будівель, машин і транспортних засобів, які входять до складу основних засобів.

132 “Знос інших необоротних матеріальних активів” – призначений для обліку амортизації інструментів, інвентарю та інших матеріальних активів, які не входять до складу основних засобів, але використовуються у виробничій діяльності.

133 “Знос нематеріальних активів” – використовується для обліку амортизації нематеріальних активів, якщо такі є на балансі лісового господарства, наприклад, ліцензій чи програмного забезпечення.

Надвірнянське лісове господарство веде ретельний облік зносу, щоб точно відображати стан своїх активів у фінансовій звітності. Це забезпечує контроль за їхнім використанням і дозволяє планувати капітальні інвестиції для оновлення матеріально-технічної бази.

Рахунок 15 “Капітальні інвестиції” використовується для обліку витрат, пов’язаних із придбанням, будівництвом або модернізацією необоротних активів, які в майбутньому будуть використовуватися підприємством у виробничій діяльності. Це витрати на капітальні вкладення, які не відображаються безпосередньо у складі основних засобів, поки активи не введено в експлуатацію. Після завершення капітальних інвестицій витрати списуються на рахунок основних засобів.

Для Надвірнянського лісового господарства рахунок 15 використовується для обліку витрат на будівництво нових виробничих приміщень, закупівлю сучасного обладнання для електронного обліку деревини, транспортних засобів, а також покращення інфраструктури підприємства. Ці інвестиції мають

довгостроковий характер і спрямовані на підвищення ефективності лісового господарства, зменшення витрат і збереження природних ресурсів.

Основні субрахунки рахунку 15 на підприємстві:

151 “Капітальне будівництво” – облік витрат на будівництво нових об'єктів, таких як виробничі корпуси, склади, офісні приміщення, а також лісові дороги та інші інфраструктурні об'єкти, необхідні для функціонування господарства.

152 “Придбання (виготовлення) основних засобів” – облік витрат на придбання нових основних засобів, таких як спеціалізоване обладнання для лісозаготівлі, транспортні засоби та інші активи, що використовуються для виробничої діяльності.

1522 “Придбання (виготовлення) транспортних засобів” – у Надвірнянському лісовому господарстві на цьому субрахунку відображаються витрати на закупівлю вантажівок, спецтехніки для перевезення деревини та іншого транспорту, необхідного для виробничих і логістичних процесів.

Капітальні інвестиції є важливим елементом стратегії розвитку Надвірнянського лісового господарства. Вони спрямовані на модернізацію матеріально-технічної бази та забезпечення підприємства сучасними засобами для ефективного управління лісовими ресурсами.

Розглянемо детальніше, яким чином відображено в обліку основні операції, пов'язані з рухом основних засобів.

Основні засоби надходять на підприємство зазвичай шляхом придбання за грошові кошти від постачальника (табл.2.2).

Таблиця 2.2

Порядок відображення в обліку операцій з придбання основних засобів

№	Зміст господарської операції	Кореспонденції рахунків	
		Дебет	Кредит
Перша подія – одержання основних засобів			
1	Отримано основний засіб	152	631
2	Відображення ПК з ПДВ	641	631
3	Введення в експлуатацію основного засобу	10	152
4	Проведення оплати	631	311

Перша подія – проведення оплати			
1	Проведення оплати	371	311
2	Відображено податковий кредит з ПДВ	641	644
3	Отримано основний засіб	152	631
4	Закрито розрахунки за ПДВ	644	631
5	Здійснено зарахування заборгованостей	631	371
6	Введення в експлуатацію основного засобу	10	152

Вибуття основних засобів зі складу активів відбувається шляхом ліквідації або реалізації.

Розглянемо кореспонденції рахунків з обліку вибуття основних засобів шляхом їх ліквідації у табл. 2.3.

Таблиця 2.3

Порядок відображення в обліку ліквідації основних засобів

№	Зміст господарської операції	Кореспонденції рахунків	
		Дебет	Кредит
1	Списано знос ліквідованого основного засобу	131	10
2	Віднесено до витрат залишкову вартість основного засобу	976	10
3	Нараховано ПЗ з ПДВ	976	641
4	Відображення витрат, пов'язаних з ліквідацією (демонтаж, транспортні витрати тощо)	976	65, 66, 63
5	Оприбуткування матеріалів отриманих у результаті ліквідації (металобрухт, запчастини):	20	746
6	Списання витрат від ліквідації на фінансовий результат іншої діяльності	793	976

Розглянемо кореспонденції з обліку вибуття основних засобів шляхом реалізації в табл. 2.4.

Для цього об'єкт основних засобів переводиться до складу оборотних активів шляхом відображення операції за дебетом субрахунку 286 “Необоротні активи та групи вибуття, утримувані для продажу” рахунку 28 “Товари”, що кореспондує з кредитом рахунків 10 “Основні засоби”, 11 “Інші необоротні матеріальні активи” або 15 “Капітальні інвестиції”. Нарахована амортизація на об'єкт, який передається до оборотних активів, списується записом за дебетом субрахунку 13 “Знос (амортизація) необоротних активів” в кореспонденції з кредитом рахунків 10 “Основні засоби” або 11 “Інші необоротні матеріальні активи”. Дохід від продажу основних засобів, призначених для реалізації,

відображається за кредитом субрахунку 712 “Дохід від реалізації інших оборотних активів”. Одночасно з цим їх балансова вартість списується на дебет субрахунку 943 “Собівартість реалізованих виробничих запасів”.

Таблиця 2.4

**Порядок відображення в бухгалтерському обліку реалізації об'єктів
основних засобів**

№	Зміст господарської операції	Кореспонденції рахунків	
		Дебет	Кредит
Перша подія – передано актив			
1	Переведено основний засіб до складу активів призначених для продажу	286	10
2	Списано накопичений знос	13	10
3	Передача основновного засобу новому власнику	361	712
4	Відображено податкове зобов’язання з ПДВ	712	641
5	Отримано оплату	311	361
6	Списана залишкову вартість переданого активу	943	286
7	Списано доходи	712	793
8	Списано витрати	793	943
Перша подія – отримано аванс			
1	Переведено основний засіб до складу активів призначених для продажу	286	10
2	Списано накопичений знос	13	10
3	Отримано аванс	311	681
4	Відображено суму податкових зобов’язань з ПДВ	643	641
5	Передача основновного засобу новому власнику	361	712
6	Закрито розрахунки з ПДВ	712	643
7	Проведено залік заборгованостей	681	361
8	Списана залишкову вартість переданого активу	943	286
9	Списано доходи	712	793
10	Списано витрати	793	943

Оренда основних засобів відображається в бухгалтерському обліку по-різному у орендаря та орендодавця (власника). Це пов'язано з тим, що кожна зі сторін виконує різні ролі в процесі оренди. Орендар отримує право користуватися активом за певну плату, тоді як орендодавець зберігає право власності на актив або передає його на умовах лізингу.

Розглянемо кореспонденції з обліку оренди основних засобів в орендодавця в табл. 2.5.

Таблиця 2.5

**Порядок відображення в бухгалтерському обліку оренди основних засобів
(орендодавця)**

№	Зміст господарської операції	Кореспонденції рахунків	
		Дебет	Кредит
1	Передано об'єкт ОЗ в оренду (переданий в оренду об'єкт обліковується на окремому аналітичному рахунку чи на окремому субрахунку четвертого порядку)	10	10
2	Нараховано амортизацію переданого в оренду об'єкта	949	13
3	Нараховано орендну плату	377	713
4	Нараховано податкове зобов'язання з ПДВ	713	641
5	Відображено фінансові результати від оренди: доходи	713	791
6	Відображено фінансові результати від оренди: витрати	791	949
7	Отримано орендну плату на рахунок	311	377
8	Повернуто об'єкт ОЗ з оренди	10*	10*
9	Збільшено первісну вартість об'єкта на суму безоплатно отриманих поліпшень	10	424
10	Нараховано амортизацію за перший місяць використання об'єкта ОЗ у власній діяльності	92	13
11	Визнано дохід від безоплатно отриманих поліпшень ОЗ	424	745

Розглянемо кореспонденції з обліку оренди основних засобів в орендаря в табл. 2.6.

Таблиця 2.6

**Порядок відображення в бухгалтерському обліку оренди основних засобів
(орендаря)**

№	Зміст господарської операції	Кореспонденції рахунків	
		Дебет	Кредит
1	Отримано об'єкт ОЗ в оренду	01	
2	Нараховано орендну плату	92,93,23	631
3	Відображено податковий кредит із ПДВ	641	631
4	Сплачено орендну плату	631	311

Отже, синтетичний і аналітичний облік основних засобів є невід'ємними складовими ефективного управління активами підприємства. Синтетичний облік забезпечує загальне відображення інформації про основні засоби, тоді як аналітичний дозволяє детально контролювати кожен окремий об'єкт. Їх

правильне ведення сприяє точному відображенню вартості активів у фінансовій звітності, ефективному управлінню процесами амортизації та плануванню капітальних інвестицій. Відповідний облік є необхідною умовою для підтримки стабільного розвитку підприємства.

2.3. Особливості нарахування амортизації основних засобів і витрат, пов'язаних з їх ремонтом та поліпшенням

Амортизація основних засобів є важливою складовою фінансового обліку на підприємстві, оскільки вона дозволяє рівномірно розподіляти витрати на використання активів протягом їх корисного строку служби. Врахування амортизації забезпечує достовірність фінансової звітності, дозволяючи підприємству точно оцінювати свої активи та витрати, що виникають у процесі їх експлуатації. Окрім цього, правильний облік амортизації є необхідним для визначення фінансових результатів підприємства, його прибутковості та здатності до реінвестування.

Важливим аспектом обліку є також витрати, пов'язані з ремонтом та поліпшенням основних засобів. Витрати на поточний ремонт враховуються як витрати періоду, а поліпшення, що збільшують строк корисної служби активів, відносяться на капітальні інвестиції. Це питання є актуальним для будь-якого підприємства, яке прагне ефективно використовувати свої активи, підтримувати їх у належному стані та планувати амортизаційні відрахування для оновлення матеріально-технічної бази.

Амортизація – це процес поступового списання вартості основних засобів або інших необоротних активів на витрати протягом усього періоду їх корисного використання. Вона дозволяє підприємствам рівномірно розподіляти витрати на активи, що використовуються для виробництва або надання послуг, і відображати їх у фінансовій звітності. Коректне нарахування амортизації

відіграє важливу роль для відображення реальної вартості активів та обліку їх зносу.

Відповідно до П(С)БО 7 “Основні засоби”, в Україні використовуються кілька методів нарахування амортизації.

Прямолінійний метод – цей метод полягає в тому, що вартість основного засобу рівномірно списується на витрати протягом усього терміну його експлуатації. Щороку нараховується однакова сума амортизації, що робить метод простим і зрозумілим для застосування.

Метод зменшення залишкової вартості – суть цього методу полягає в тому, що амортизація нараховується на залишкову вартість активу. З часом розмір амортизаційних відрахувань зменшується, оскільки вони обчислюються від зниження вартості активу. Цей метод доцільний для активів, які швидше втрачають свою цінність на початку їх використання.

Метод прискореного зменшення залишкової вартості – подібно до попереднього методу, амортизація нараховується на залишкову вартість, проте з використанням подвійної норми амортизації. Це призводить до швидшого списання вартості активу в перші роки експлуатації, що дозволяє підприємству швидше відшкодувати витрати на його придбання.

Кумулятивний метод – розмір річної амортизації залежить від кількості років, що залишилися до закінчення строку служби активу. У перші роки амортизація буде більшою, а з часом поступово зменшується. Цей метод корисний для активів, які інтенсивніше зношуються на початку їх використання.

Виробничий метод – амортизація нараховується пропорційно обсягу продукції або послуг, створених із використанням конкретного основного засобу. Це означає, що вартість активу списується залежно від інтенсивності його експлуатації.

Таким чином, П(С)БО 7 дає можливість вибору найбільш відповідного методу амортизації, враховуючи характеристики активу і специфіку його використання. Це дозволяє підприємствам адаптувати облік до своїх операційних потреб і фінансових стратегій.

Філія “Надвірнянське лісове господарство” використовує прямолінійний метод нарахування амортизації, оскільки цей підхід є найбільш простим і зрозумілим для ведення обліку. Прямолінійний метод дозволяє рівномірно розподіляти вартість основних засобів на весь термін їх корисного використання. Місячна сума амортизації визначається діленням річної суми амортизації на 12. Результатом застосування прямолінійного методу амортизації є постійні нарахування протягом терміну корисного використання, якщо ліквідаційна вартість активу не змінюється. Завдяки цьому підприємство щороку списує однакову суму амортизації, що спрощує прогнозування витрат і планування фінансової діяльності. Для лісового господарства, де активи, як правило, мають тривалий строк експлуатації, такий метод забезпечує стабільність фінансових показників та прозорість звітності.

Нарахування амортизації починається з місяця, наступного за місяцем, у якому об’єкт основних засобів став придатним для корисного використання, тобто коли він доставлений до місця розташування та приведений у стан, у якому він придатний до експлуатації. Нарахування амортизації здійснюється протягом строку корисного використання, який встановлюється наказом по підприємству або вказується в актах введення в експлуатацію об’єкта основних засобів при зарахуванні на баланс.

Амортизація нараховується з урахуванням мінімальних строків корисного використання основних засобів, визначених Податковим кодексом України. Підприємство здійснює нарахування амортизації автоматично в системі ведення обліку.

Сума зносу за час експлуатації фіксується в первинних документах на списання об’єктів з балансу підприємства і відображається за дебетом субрахунку 131 “Знос основних засобів” та кредитом відповідних субрахунків рахунку 10 “Основні засоби”.

Розглянемо порядок відображення в бухгалтерському обліку нарахування амортизації об’єктів основних засобів (табл. 2.7.).

Таблиця 2.7

**Відображення в бухгалтерському обліку нарахування амортизації об'єктів
основних засобів**

№	Зміст господарської операції	Кореспонденції рахунків	
		Дебет	Кредит
1	Нарахування амортизації на виробничі основні засоби	23	131
2	Нарахування амортизації на основні засоби загальновиробничого призначення	91	131
3	Нарахування амортизації на адміністративні основні засоби	92	131
4	Нарахування амортизації на основні засоби, що використовуються для збуту	93	131
5	Нарахування амортизації на інші операційні основні засоби	949	131
6	Списання суми накопиченого зносу (нарахованої амортизації) основного засобу	131	10 (103,104,105, 106,107)

Витрати на ремонт і поліпшення основних засобів поділяються на дві основні категорії: ремонт і поліпшення (модернізація).

Ремонт основних засобів – це витрати, спрямовані на підтримку або відновлення функціональних можливостей активу без збільшення його вартості.

Поліпшення (модернізація) основних засобів включає витрати, які підвищують продуктивність, потужність або строк корисного використання активу. Поліпшення збільшує первісну вартість активу та його балансову вартість.

Залежно від обсягу та характеру робіт, а також від величини витрат ремонти можуть бути: поточними, коли здійснюються дрібні відновлювальні роботи для підтримки активу в робочому стані та капітальними, коли виконуються більш серйозні відновлювальні роботи, спрямовані на заміну значної частини або ремонту великих вузлів.

Рішення про характер і ознаки здійснюваних підприємством робіт приймається директором філії з урахуванням результатів аналізу існуючої ситуації та суттєвості ремонтних робіт. Витрати, пов'язані з ремонтом основних засобів, можна проводити підрядним та господарським способом.

У разі здійснення ремонту основних засобів на підприємстві “Надвірнянське лісове господарство” витрати на ремонт основних засобів відображаються за дебетом на рахунках 23 “Виробництво”, 91 “Загальновиробничі витрати”, 92 “Адміністративні витрати”, 93 “Витрати на збут” та 94 “Інші витрати”, залежно від того, в яких сферах використовуються ці основні засоби. Одночасно кредитуються рахунки, що відображають витрати, такі як 207 “Запасні частини”, 66 “Розрахунки за виплатами працівникам”, 65 “Розрахунки за страхуванням”, 63 “Розрахунки з постачальниками та підрядниками” й інші, залежно від типу понесених витрат. Наприклад, при використанні власних запасів для ремонту це буде кредит рахунку 207 “Запасні частини”. Якщо ремонт виконують працівники підприємства, то суми витрат на оплату праці відображаються за кредитом рахунку 66 “Розрахунки за виплатами працівникам”, а нарахування страхових внесків – за кредитом рахунку 65 “Розрахунки за страхуванням”. У випадку використання послуг підрядників, витрати відображаються за кредитом рахунку 63 “Розрахунки з постачальниками та підрядниками”.

Ремонт основних засобів на підприємстві проводиться на підставі заявок від керівників виробничих підрозділів, у яких експлуатуються засоби, що потребують ремонту. Коли ремонт виконується господарським способом, інженер-механік складає Відомість дефектів на ремонт техніки. У цьому документі вказуються виявлені дефекти, необхідність у запасних частинах і матеріалах, обсяг робіт та розрахункова вартість ремонту. Після затвердження відомості керівництвом оформлюють лімітно-забірну картку для видачі матеріалів на ремонт і складають наряд на відрядну роботу.

Витрати на поточний ремонт відносяться до витрат того звітного періоду, в якому вони були здійснені.

Розглянемо порядок відображення в бухгалтерському обліку поточного ремонту основних засобів (табл. 2.8).

Таблиця 2.8

Відображення в бухгалтерському обліку поточного ремонту основних засобів

№	Зміст господарської операції	Кореспонденції рахунків	
		Дебет	Кредит
1	Перераховано передоплату за поточний ремонт	371	311
2	Відображено податковий кредит з ПДВ	641	644
3	Виконано ремонт легкового автомобіля	92	631
4	Закрито розрахунки за податковим кредитом з ПДВ	644	631
5	Здійснено зарахування заборгованостей	631	371
6	Використано матеріали на ремонт приміщення	93	20
7	Відображено зарплату з нарахуваннями ЄСВ працівників	93	65, 66

Витрати понесені при капітальному ремонті накопичуються на відповідному субрахунку рахунку 15 “Капітальні інвестиції” і після завершення ремонтних робіт включаються до первісної вартості основних засобів. В обліку вони відображаються за дебетом субрахунку 151 і кредитом рахунків 23 “Виробництво”, 20 “Виробничі запаси”, 22 “Малоцінні та швидкозношувані предмети”, 63 “Розрахунки з постачальниками та підрядчиками”, 65 “Розрахунки за страхуванням”, 66 “Розрахунки з оплати праці”. Після завершення ремонту витрати переносяться за дебетом відповідних субрахунків рахунку 10 “Основні засоби” з кредитом субрахунку 151.

В технічні паспорти, інвентарні картки об’єктів основних засобів заносять дані про змінені техніко-економічні характеристики, наприклад зміни вартості, потужності, площі в результаті їх поліпшення.

Протягом періоду капітального ремонту основних засобів амортизацію цього об’єкта не нараховують. Нарухування амортизації зупиняється з місяця, наступного за місяцем, коли об’єкт ОЗ був виведений з експлуатації. Відновлення нарахування амортизації починається з місяця, наступного після того, як об’єкт ОЗ знову вводять в експлуатацію після завершення реконструкції, модернізації, добудови або дообладнання. Амортизація об’єкта основних засобів, щодо якого змінено строк використання, нараховується виходячи з

нового строку корисного використання і нової залишкової вартості основних засобів.

Розглянемо порядок відображення в бухгалтерському обліку капітального ремонту основних засобів (табл. 2.9).

Таблиця 2.9

Відображення в бухгалтерському обліку капітального ремонту основних засобів

№	Зміст господарської операції	Кореспонденції рахунків	
		Дебет	Кредит
Роботи виконані підрядником			
1	Проведено ремонтні роботи із ремонту системи опалення в будівлі	151	631
2	Відображено податковий кредит з ПДВ	641	631
3	Оплачено підряднику вартість виконаних робіт із ремонту системи опалення	631	311
4	Прийнято виконані роботи від підрядника	103	151
5	Нараховано суму амортизації поліпшеного обладнання	92	131
Роботи виконані самостійно підприємством			
1	Використано матеріали для перекриття даху	151	209
2	Нараховано заробітну плату працівникам, зайнятим на роботах із заміни покрівлі	151	661
3	Нараховано ЄСВ на зарплату	151	651
4	Прийнято виконані ремонтні роботи	103	151

Отже, особливості нарахування амортизації основних засобів полягають у систематичному перенесенні їхньої вартості на витрати протягом періоду корисного використання. Амортизація тимчасово припиняється на період реконструкції, модернізації або капітального ремонту та відновлюється після повторного введення об'єкта в експлуатацію. Це дозволяє точно відображати реальний стан активів у фінансовій звітності.

Вибір методу амортизації залежить від характеру активу та способу його експлуатації, що дає змогу оптимізувати витрати підприємства. Коректне нарахування амортизації відіграє важливу роль у фінансовому плануванні й обліковій політиці, сприяючи ефективному управлінню основними засобами та відображенню їх впливу на фінансові результати підприємства.

Висновки до розділу 2

У другому розділі досліджено організацію та методику обліку основних засобів на ДП “Надвірнянське лісове господарство”. З’ясовано, що облік основних засобів на підприємстві побудований на основі чинного законодавства та внутрішніх нормативних документів. Визначено ключові аспекти організації документообігу, які забезпечують правильне і своєчасне оформлення операцій, що є необхідним для достовірності фінансової звітності.

Особливу увагу приділено синтетичному та аналітичному обліку, визначено основні методи і способи відображення інформації про основні засоби в бухгалтерському обліку. Правильне ведення обліку забезпечує точне відображення вартості активів у фінансових звітах та створює основу для ефективного планування капітальних інвестицій.

Вивчивши, особливості нарахування амортизації основних засобів і витрат, пов’язаних з їх ремонтом та поліпшенням було встановлено, що амортизація основних засобів є ключовим елементом фінансового обліку на підприємстві, оскільки вона дозволяє рівномірно розподіляти витрати на використання активів протягом їх експлуатаційного терміну та наведено прийоми відображення операцій пов’язаних з амортизацією основних засобів в бухгалтерських регістрах. Також досліджено, що існують такі методи амортизації: прямолінійний метод, метод зменшення залишкової вартості, метод прискореного зменшення залишкової вартості, кумулятивний метод та виробничий метод.

РОЗДІЛ 3

АНАЛІЗ НАЯВНОСТІ І ЕФЕКТИВНОСТІ ВИКОРИСТАННЯ ОСНОВНИХ ЗАСОБІВ ДП “НАДВІРНЯНСЬКЕ ЛІСОВЕ ГОСПОДАРСТВО” (ФІЛІЯ)

3.1. Аналіз наявності, складу та руху основних засобів на підприємстві

Результати діяльності підприємств багато в чому залежать від ступеня забезпеченості основними засобами та ефективності їх експлуатації. Аналіз наявності, складу та руху основних засобів дозволяє визначити необхідні показники для виявлення шляхів підвищення ефективності їх використання, а також прогнозувати потребу в придбанні нових активів для заміни фізично чи морально зношених за рахунок залучених ресурсів.

Мета аналізу наявності, складу та руху основних засобів на підприємстві, полягає у визначенні рівня забезпеченості підприємства основними засобами, а також оцінці їхнього стану та ефективності експлуатації.

Основними завданнями аналізу основних засобів “Надвірнянського лісового господарства” є:

- визначення рівня забезпеченості підприємства та його структурних підрозділів основними засобами;
- оцінка відповідності обсягу, складу та технічного стану основних засобів їхнім потребам;
- забезпечення своєчасного оновлення основних засобів на підприємстві;
- аналіз ступеня використання основних засобів та факторів, що впливають на цей рівень, а також ефективність їх експлуатації.

Основні джерела інформації проведення аналізу основних засобів є фінансові та статистичні звіти, а також дані бухгалтерського обліку.

Етапи аналізу охоплюють всі ключові аспекти дослідження, починаючи від збору даних до формулювання висновків і рекомендацій для підвищення

ефективності діяльності підприємства. Розглянемо основні етапи аналізу основних засобів, які представлені на рис. 3.1.

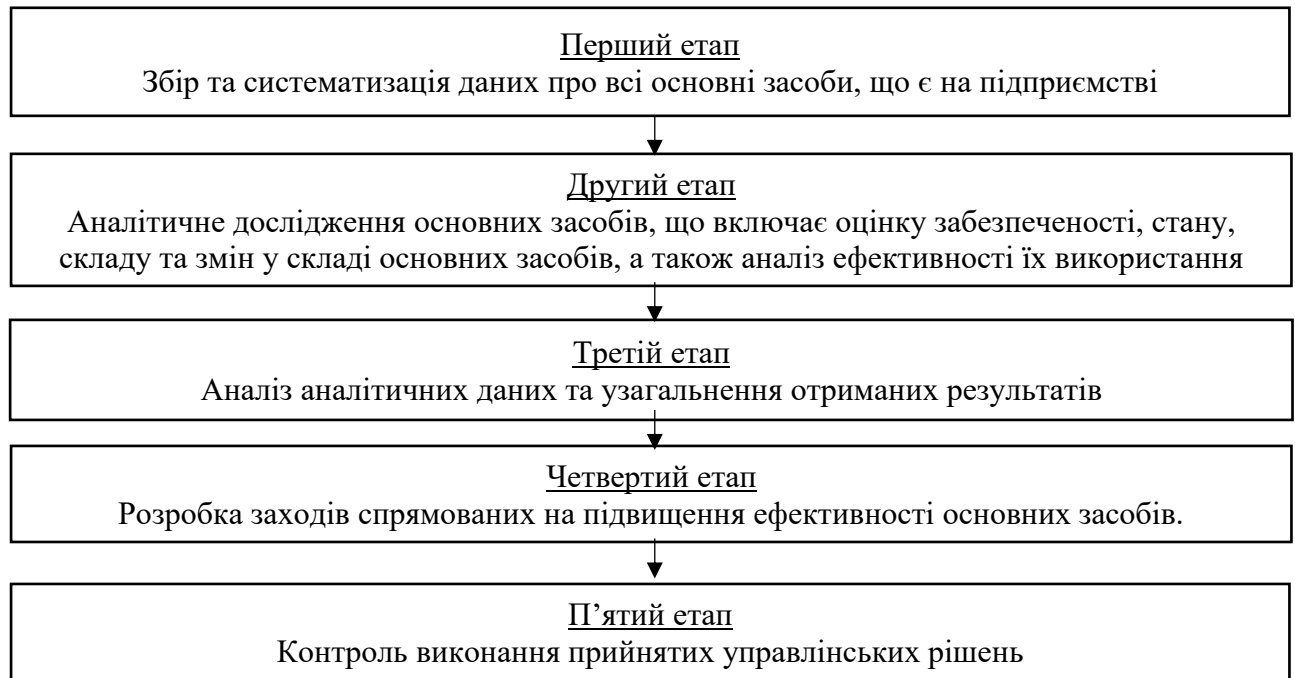

Рис.3.1. Основні етапи аналізу основних засобів

Отже, проведемо аналіз наявності, динаміки та структури основних засобів ДП “Надвірнянське лісове господарство” (філія) у табл. 3.1.

Таблиця 3.1

Аналіз наявності, складу і структури основних засобів ДП “Надвірнянське лісове господарство” (філія)

№	Показники, тис. грн	Наявність основних засобів на кінець року				Зміна за рік	
		2022 р.		2023 р.		тис. грн	%
		тис. грн	%	тис. грн	%		
1	Будинки та споруди	36305	62,31	57168	71,51	20863	9,2
2	Машини та обладнання	10276	17,64	10194,3	12,75	-81,7	-4,89
3	Транспортні засоби	9504	16,31	10379	12,98	875	-3,33
4	Інструменти, прилади та інвентар	397	0,68	417,5	0,52	20,5	-0,16
5	Інші основні засоби	103	0,17	103	0,13	0	-0,04
6	Тимчасові (нетитульні) споруди	1683	2,89	1683	2,11	0	-0,78
7	Всього основних засобів	58268	100	79944,8	100	21676,8	-
8	Знос основних засобів	35766	-	38950,6	-	3184,6	-
9	Коефіцієнт зносу	-	0,61	-	0,49	-	-0,12

Як бачимо, з табл. 3.1 загальна вартість основних засобів на кінець 2023 року зросла на 21676,8 тис. грн. Найбільшу частку у структурі основних засобів у 2022 році займали будинки та споруди, що становило 62,31 % машини та обладнання, що становило 17,64 % та транспортні засоби, що становило 16,31 %. У 2023 році структура суттєво не змінилася найбільшу частку продовжують займати будинки та споруди, їхня вартість на кінець 2023 року збільшилася на 20863 тис. грн, що становить 9,2 %. У 2022 році показник машини та обладнання дорівнював 10276 тис. грн, але у 2023 році зменшився до 10194 тис. грн, що відображає спад на 81,7 тис. грн або -4,89%.

Вартість транспортних засобів зросла з 9504 тис. грн у 2022 році до 10379 тис. грн у 2023 році, що становить приріст на 875 тис. грн. У 2022 році вартість категорії інструменти, прилади та інвентар складала 397 тис. грн, у 2023 році вона зросла до 417 тис. грн, що є приростом на 20,5 тис. грн.

Вартість інші основні засоби залишилася на рівні 103 тис. грн, без змін за аналізований період. Тимчасові (нетитульні) споруди у 2022 і 2023 роках цей показник залишився на рівні 1683 тис. грн, що свідчить про стабільну наявність таких споруд без значних змін.

Знос основних засобів збільшився з 35766 тис. грн у 2022 році до 38950,6 тис. грн у 2023 році, що говорить про значний обсяг зношених активів. Однак, спостерігається позитивна динаміка, значення коефіцієнту зносу у 2023 році зменшилося на 0,12, що свідчить про посилення процесів оновлення основних засобів. Зниження коефіцієнта зносу сприяє підвищенню рентабельності, оскільки нові активи працюють з більшою продуктивністю та меншими витратами на утримання. Це дозволяє підприємству використовувати основні засоби ефективніше та зменшити експлуатаційні витрати. Як результат, зростання рентабельності основних засобів забезпечує підприємству кращі фінансові показники та більшу стабільність. Тому для досягнення стабільного розвитку важливо й надалі вкладати кошти в модернізацію, що забезпечить зниження зносу та покращення конкурентних позицій на ринку.

Наочне відображення структури основних засобів подано на рис. 3.2.

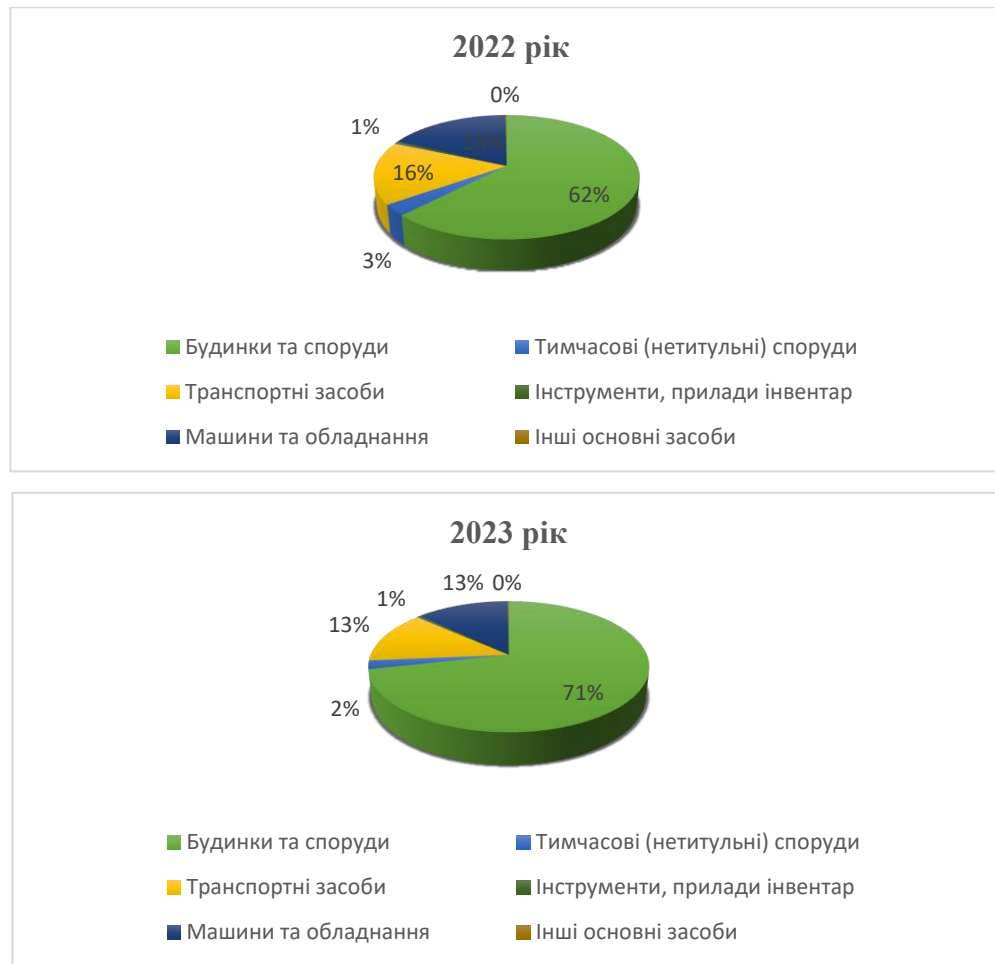

Рис. 3.2. Графічне відображення структури основних засобів ДП “Надвірнянського лісового господарства” (філія) за 2022-2023рр.

Наступним етапом є дослідження руху та технічного стану. Аналіз технічного стану основних засобів необхідний для складання плану їх першочергової заміни або модернізації. Для проведення такого аналізу призначено ряд показників, до яких належать: коефіцієнт оновлення, коефіцієнт вибуття, коефіцієнт заміни, коефіцієнт зносу, коефіцієнт придатності тощо.

Розглянемо кожен з них детальніше:

1. Коефіцієнт оновлення визначається як відношення вартості нових основних засобів, що надійшли на підприємство, до загальної вартості основних засобів на кінець звітного періоду. Цей коефіцієнт відображає темп оновлення активів і допомагає оцінити, наскільки підприємство оновлює свої засоби.

2. Коефіцієнт вибуття основних засобів відображає частку активів, що вибули протягом звітного періоду через знос, від загальної кількості основних

засобів, наявних на початок цього періоду. Він використовується для оцінки інтенсивності вибуття зношених або застарілих активів.

3. Коефіцієнт заміни – це показник, що відображає співвідношення вартості основних засобів, які вибули з експлуатації за звітний рік, до вартості основних засобів, що надійшли та були введені в експлуатацію за той же період. Цей коефіцієнт дозволяє оцінити здатність підприємства компенсувати вибуття старих активів новими.

4. Коефіцієнт зносу основних засобів показує ступінь їх зношеності і обчислюється як співвідношення суми нарахованого зносу до балансової вартості основних активів.

5. Коефіцієнт придатності – це показник, що визначає, яка частина основних засобів підприємства є в робочому стані та може бути використана для подальшої діяльності і обчислюється, як різниця між одиницею та коефіцієнтом зносу або як співвідношення залишкової вартості до їх балансової вартості.

Проведемо аналіз руху та технічного стану основних засобів на основі розглянутих показників у табл. 3.2.

Таблиця 3.2

**Аналіз руху і технічного стану основних засобів ДП “Надвірнянське
лісове господарство” (філія)**

№	Показники	2021 р.	2022 р.	2023 р.	Відхилення (+/-)	
					2022/ 2021	2023/ 2022
1	Наявність основних засобів на початок року, тис. грн.	53217	55760	58268	2543	2508
2	Надійшло та введено в експлуатацію, тис. грн.	2665	4653	21152,6	1988	16499,6
3	Вибуло в звітному році, тис. грн.	122	2145	232	2023	-1913
4	Наявність основних засобів на кінець року, тис. грн.	55760	58268	79944,8	2508	21676,8
5	Знос основних засобів на кінець року, тис. грн.	34669	35766	38950,6	1097	3184,6
6	Коефіцієнт оновлення (р.2 / р.4)	0,05	0,08	0,26	0,03	0,18
7	Коефіцієнт вибуття (р.3 / р.1)	0,002	0,04	0,004	0,038	-0,036
8	Коефіцієнт заміни (р.3 / р.2)	0,05	0,46	0,01	0,41	-0,45
9	Коефіцієнт зносу (р.5 / р.4)	0,62	0,61	0,49	-0,01	-0,12
10	Коефіцієнт придатності (1 – р.8)	0,38	0,39	0,51	0,01	0,12

Отже, провівши аналіз наявності, складу та руху основних засобів встановлено, що наявність основних засобів на початок і кінець кожного року демонструє стабільне збільшення. Проте найбільший приріст відбувся в кінці 2023 року, де показник досяг 79944,8 тис. грн., що є значним збільшенням у порівнянні з попередніми роками і свідчить про інвестиції в нові активи. Надходження та введення в експлуатацію основних засобів зросло з 2665 тис. грн. у 2021 році до 21152,6 тис. грн. у 2023 році, що є суттєвим стрибком та значно підвищило загальну вартість основних засобів. У 2021 році коефіцієнт оновлення становив 0,05, а до 2023 року збільшився до 0,26, це демонструє активне оновлення основних засобів, що є позитивним показником для підприємства. У 2022 році обсяг вибуття основних засобів був найвищим – 2145 тис. грн., що вказує на активну заміну та списання застарілих активів.

У 2023 році вибуття зменшилося до 232 тис. грн. Цей показник на підприємстві зберігається на досить низькому рівні. Незначне вибуття свідчить про те, що підприємство переважно зберігає свої активи, і придбання нових перевищує обсяги ліквідації. Коефіцієнт заміни у 2021 році становив 0,05, що вказує на те, що обсяги вибуття були мінімальними порівняно з надходженнями. У 2022 році цей показник різко зріс до 0,46, що свідчить про активний процес заміни старих або зношених активів. Проте у 2023 році коефіцієнт заміни знизився до 0,01, що підтверджує значно нижчий рівень вибуття у порівнянні з масштабними інвестиціями в нові основні засоби. Знос основних засобів на кінець 2023 року становить – 38950 тис.грн., що більше 2022 року на 3184,6 тис.грн. Щодо коефіцієнту зносу у 2021 році він становив 0,62, а в 2022 році зменшився до 0,61. У 2023 році він знизився ще більше – до 0,49, що говорить про поліпшення технічного стану основних засобів підприємства. Протилежно коефіцієнту зносу, коефіцієнт придатності основних засобів збільшившись з 0,38 у 2021 році до 0,51 у 2023 році. Це говорить про те, що більше половини активів підприємства придатні для подальшої експлуатації.

Наочне відображення показників руху і технічного стану основних засобів ДП “Надвірнянське лісове господарство” (філія) за 2021-2023 рр. на рис. 3.3.

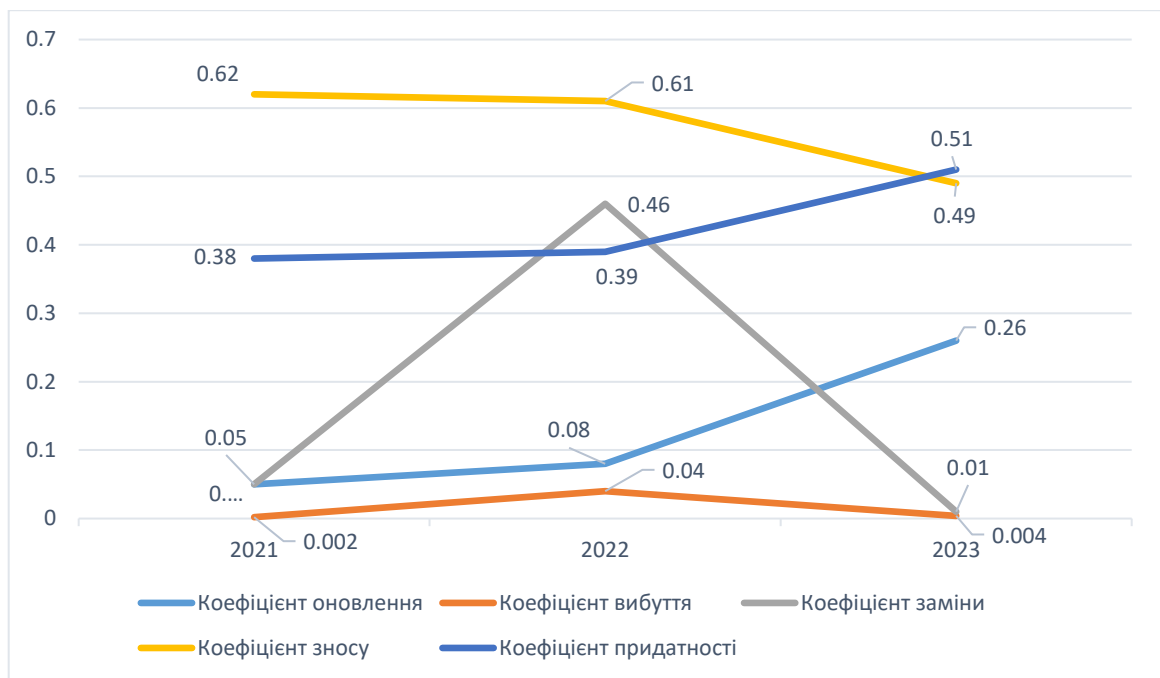

Рис. 3.3. Графічне відображення показників руху і технічного стану основних засобів ДП “Надвірнянське лісове господарство” (філія) за 2021-2023 рр.

На основі аналізу даних можна зробити висновок, що підприємство почало активно інвестувати в оновлення та модернізацію своїх основних засобів. Значне збільшення вартості активів у 2023 році та покращення технічного стану основних засобів вказують на позитивні зміни у матеріально-технічній базі підприємства. Оскільки коефіцієнт оновлення у 2023 році значно зріс, важливо підтримувати цей темп це забезпечить не лише підтримку поточної виробничої діяльності, але й створить передумови для подальшого розвитку та підвищення ефективності роботи підприємства, а також зменшить залежність від зношених активів.

3.2. Оцінка ефективності використання основних засобів підприємства

Для успішної діяльності підприємства, підвищення його конкурентоспроможності та отримання очікуваного фінансового результату

необхідно проводити аналіз ефективності використання основних засобів і вивчати фактори, що впливають на їх зміну.

Показники, що відображають ефективність використання основних засобів визначаються як співвідношення одержаних фінансових результатів організації та вартості основних засобів, що брали участь у досягненні цих результатів. Завдяки проведенню аналізу показників ефективності використання основних засобів можна оцінити продуктивність використання наявного обладнання, машин, транспортних засобів і чи достатньо підприємство ними забезпечене.

Для проведення узагальненої оцінки ефективності використання підприємством наявних основних засобів використовують наступні показники:

- фондівіддача;
- фондомісткість;
- рентабельність основних засобів;
- фондоозброєність.

Основним показником для оцінки ефективності використання основних фондів виступає фондівіддача. Вона демонструє, скільки вартості виготовленої продукції припадає на кожну гривню вартості основних засобів. Фондовіддача може розраховуватися як за товарною, так і за валовою або реалізованою продукцією. Зростання цього показника свідчить про позитивні зміни в роботі підприємства. Щоб збільшити фондівіддачу, необхідно збільшувати обсяги виробництва продукції через більш ефективне використання основних засобів і знижувати середньорічну вартість за рахунок списання зношених або неефективних активів.

Фондомісткість є зворотним показником до фондівіддачі. Вона відображає, яка частина середньорічної вартості основних фондів припадає на 1 гривню виготовленої підприємством продукції. Показники фондівіддачі зазвичай використовуються для оцінки ефективності використання наявних основних засобів, тоді як фондомісткість частіше застосовується для визначення потреби в основних засобах та капітальних інвестиціях під час довгострокового планування та розробки нових проектів.

Рентабельність основних засобів визначається як співвідношення чистого прибутку до середньорічної вартості основних засобів підприємства. Для підвищення рентабельності необхідно активізувати внутрішні резерви виробництва та систематично впроваджувати заходи, спрямовані на покращення ефективності використання всіх наявних ресурсів і збільшення суми прибутку. Фондоозброєність відображає кількість основних засобів, що припадає на одного працівника. Цей показник розраховується як співвідношення вартості основних засобів до загальної чисельності працівників підприємства.

Розрахуємо розглянуті показники за 2021-2023 рр. ДП “Надвірнянське лісове господарство” (філія) в табл. 3.3.

Таблиця 3.3

Аналіз ефективності використання основних засобів ДП “Надвірнянське лісове господарство” (філія)

№	Показники	2021 р.	2022 р.	2023 р.	Абсолютне відхилення (+/-)		Відносне відхилення (%)	
					2022/ 2021	2023/ 2022	2022/ 2021	2023/ 2022
Вихідні дані								
1	Виручка від реалізації продукції, тис. грн.	91373	116943	132023	25570	15080	27,98	12,90
2	Чистий прибуток, тис. грн.	516	655	9507	139	8882	26,94	1095,65
3	Середньорічна вартість основних засобів, тис. грн.	54489	57014	69106	2525	12092	4,63	21,2
4	Середньорічна чисельність працюючих, осіб	239	254	218	15	-36	6,27	-14,17
Розрахункові показники								
5	Фондовіддача, грн. (р.1 / р.3)	1,68	2,05	1,91	0,37	-0,14	22,02	-6,83
6	Фондомісткість, грн. (р.3 / р.1)	0,60	0,49	0,52	-0,11	0,03	-18,33	6,12
7	Рентабельність основних засобів, % (р.2 / р.3)	1,00	1,15	13,75	0,15	12,60	15,00	1095,65
8	Фондоозброєність, грн. (р.3 / р.4)	228,00	224,50	317	-3,50	92,5	-1,54	41,20

Проаналізувавши дані, що наведені в табл.3.3, бачимо що фондovіддача підприємства у 2021 році становила 1,68 грн. виручки на 1 грн. основних засобів. У 2022 році цей показник зріс до 2,05 грн., проте у 2023 році знизився до 1,91 грн. Зниження фондovіддачі може вказувати на те, що нові основні засоби ще не повністю використовуються для забезпечення зростання виручки, і підприємству потрібно звернути увагу на підвищення ефективності їхнього використання.

Фондомісткість у 2021 році становила 0,60 грн., у 2022 році зменшилася до 0,49 грн. Зменшення цього показника вказує на те, що для отримання виручки підприємство у 2022 році потребувало меншої кількості активів, що є позитивним сигналом. Продовження такої тенденції сприятиме подальшій оптимізації процесів і підвищенню загальної ефективності діяльності підприємства. Однак у 2023 році фондомісткість зросла до 0,52 грн. Це вказує на те, що вартість основних засобів на одиницю продукції знову збільшилася, що може свідчити про потребу збільшення інвестицій в основні засоби або зниження ефективності.

Найбільш яскравим показником є рентабельність основних засобів, яка у 2021 році складала лише 1,0 %, у 2022 році – 1,15%, а у 2023 році зросла до 13,75%. Цей стрибок свідчить про те, що підприємство у 2023 році отримало значно більше прибутку.

Останній важливий показник – фондоозброєність, яка у 2021 році становила 228 тис. грн. на одного працівника. У 2022 році цей показник знизився до 224,50 тис. грн., але у 2023 році значно зріс до 317 тис. грн. Це говорить про значне підвищення матеріальної забезпеченості працівників, що стало результатом оновлення обладнання та зменшення чисельності працівників. Скорочення чисельності працівників у 2023 році та зростання фондоозброєності може означати, що підприємство автоматизувало та оптимізувало робочі процеси.

Наочне відображення показників ефективності використання основних засобів ДП “Надвірнянське лісове господарство” (філія) за 2021-2023 рр. на рис. 3.4.

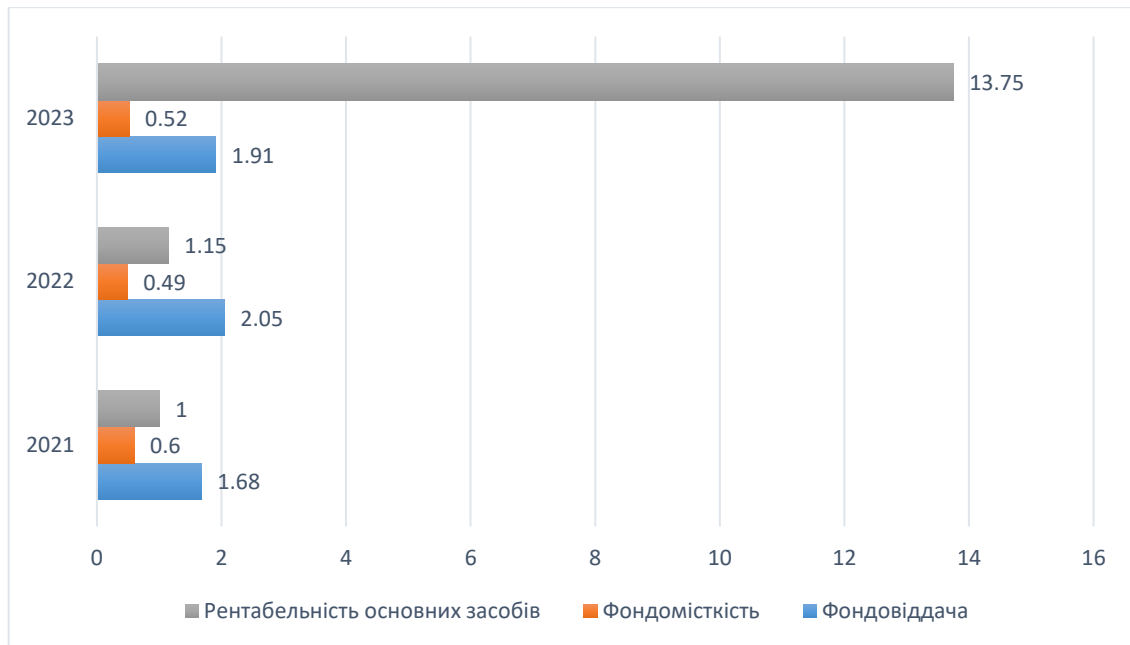

Рис. 3.4. Графічне відображення показників ефективності використання основних засобів ДП “Надвірнянське лісове господарство” (філія) за 2021-2023 рр.

На заключному етапі проведемо аналіз впливу факторів на зміну фондовіддачі та рентабельності основних засобів за 2022-2023 рр.

Розрахунок впливу факторів на фондовіддачу ДП “Надвірнянське лісове господарство” (філія) із застосуванням прийому ланцюгових підстановок наведено в табл. 3.4.

Таблиця 3.4

Факторний аналіз фондовіддачі підприємства

Підстановк и	Виручка від реалізації продукції, тис. грн.	Середньорічна вартість основних засобів, тис. грн	Результативни й показник	Вплив фактору
0	116943	57014	2,05	-
1	132023	57014	2,32	0,27
2	132023	69106	1,91	-0,41
Разом	-	-	-	-0,14

Отже, як бачимо фондовіддача зменшилася на -0,14 грн. за рахунок двох ключових факторів:

а) збільшення виручки від реалізації на 15080 тис. грн. позитивно вплинуло на фондовіддачу і збільшило її на 0,27 грн.;

б) збільшення середньорічної вартості основних засобів на 12092 тис. грн. негативно вплинуло на фондовіддачу і призвело до її зменшення на -0,41 грн.

Зменшення фондовіддачі відбулося за рахунок випередження зростання середньорічної вартості основних засобів над зростанням обсягу продажу. Тому резервами покращення фондовіддачі є збільшення виручки від реалізації та зменшення вартості основних засобів, що стосується тих, які підприємство з певних причин не використовує.

Також проведемо факторний аналіз рентабельності основних засобів способом ланцюгових підстановок в табл. 3.5.

Таблиця 3.5

Факторний аналіз рентабельності основних засобів підприємства

Підстановки	Чистий прибуток, тис. грн.	Середньорічна вартість основних засобів, тис. грн	Результативний показник	Вплив фактору
0	655	57014	1,15	-
1	9507	57014	16,67	15,52
2	9507	69106	13,76	-2,91
Разом				12,61

За досліджуваний період рентабельність основних засобів збільшилась на 12,61 %. Вказана зміна відбувала за рахунок:

- а) збільшення чистого прибутку на 15,52 %;
- б) збільшення середньорічної вартості основних засобів на -2,91 %.

Резервами збільшення вказаного показника виявлено збільшення величини чистого прибутку, а також, як і у випадку фондовіддачі, зменшення середньорічної вартості основних засобів.

На підставі проведеного аналізу можна зробити висновок, що підприємство ДП “Надвірнянське лісове господарство” в цілому ефективно використовує основні засоби, але є окремі моменти, які потребують уваги. Зокрема, в період 2021-2023 років відбулося зростання виручки, прибутку та покращення показників рентабельності основних засобів. Збільшення виручки вказує, що зросли обсяги виробництва та покращилися продажі і відбувається

все це на фоні постійного збільшення середньорічної вартості основних засобів. Стрімке зростання чистого прибутку у 2023 році є результатом раціонального використання та вдалим управлінням активами. Особливо необхідно відзначити зростання рентабельності основних засобів, що вказує на успішну реалізацію стратегій управління активами. Це в свою чергу показує, що підприємство ефективно використовує свої ресурси для отримання прибутку, і подальше зростання цього показника є важливим завданням для забезпечення конкурентоспроможності та фінансової стабільності на ринку.

Проте зростання фондомісткості та зниження фондовіддачі у 2023 році вказують на необхідність подальших заходів для підвищення ефективності. Отож, підприємству слід оптимізувати використання своїх основних засобів для досягнення кращих результатів. Деякі активи можуть бути не повністю задіяні у виробничих процесах, що потребує перегляду підходів до їх експлуатації. Також підприємству варто збалансувати оптимізацію трудових ресурсів із забезпеченням ефективного використання зростаючої вартості основних засобів.

3.3. Шляхи підвищення ефективності використання основних засобів підприємства

Ефективне використання основних засобів є ключовим елементом успішної діяльності будь-якого підприємства. Лісове господарство – це важливий сектор економіки, який використовує значну кількість основних засобів, що забезпечують безперервність виробничих процесів. Вони створюють основу для виконання основних операцій підприємства, таких як заготівля, транспортування та обробка деревини, а тому такі основні засоби як, лісозаготівельна техніка, транспортні засоби, будівлі та обладнання, потребують ретельного управління для забезпечення максимальної ефективності їх використання.

В умовах сучасної економіки та через обмеженість ресурсів, підприємства мають постійно шукати шляхи для оптимізації використання своїх активів. Фондовіддача є важливим показником, що характеризує ефективність використання основних засобів підприємства. Зі зростанням фондовіддачі підвищується ефективність використання активів, що позитивно впливає на продуктивність і фінансові результати компанії. Однак, на підприємстві “Надвірнянське лісове господарство” спостерігається зниження фондовіддачі тому підприємству необхідно знайти і реалізувати шляхи для її підвищення.

Підвищення ефективності діяльності лісових підприємств вимагає впровадження інноваційних технологій, ефективної організації технічного обслуговування та модернізації застарілого обладнання. Пошук рішень у цих напрямках є одним із ключових завдань для покращення результативності. З цією метою визначаються основні напрямки, спрямовані на підвищення виробничої ефективності та поліпшення використання основних виробничих фондів.

Всі технічні, організаційні та економічні заходи, спрямовані на покращення використання основних фондів і виробничих потужностей підприємства, можна умовно поділити на дві основні групи: екстенсивне завантаження та інтенсивне навантаження.

Ці групи представляють основні напрямки для досягнення більш ефективного використання виробничих активів підприємства. Кожна з них включає набір конкретних заходів, які можна застосувати для оптимізації виробничих процесів. Слід врахувати два ключові моменти:

По-перше, збільшення екстенсивного завантаження обладнання має свої природні межі, які обмежуються доступним календарним часом експлуатації техніки. У той же час, потенціал для підвищення інтенсивності використання обладнання та його продуктивності є майже необмеженим.

По-друге, реалізація екстенсивних заходів, зазвичай, не потребує значних фінансових ресурсів, на відміну від інтенсивного використання, яке часто вимагає значних капіталовкладень. Проте такі інвестиції швидко окуповуються

за рахунок додаткових економічних результатів, що виникають унаслідок підвищення продуктивності.

Збільшення екстенсивного завантаження на підприємстві “Надвірнянське лісове господарство” передбачає максимальне використання наявних основних засобів протягом календарного часу. Для цього можна застосувати наступні шляхи.

Організація ефективного технічного обслуговування, що являє собою регулярні профілактичні огляди та технічне обслуговування, які допомагають запобігти поломкам та продовжують термін експлуатації основних засобів. Так як, підприємство “Надвірнянське лісове господарство” працює в умовах складного ландшафту та важкодоступних зон, то впровадження систем планово-попереджувального ремонту дозволить підприємству знизити експлуатаційні витрати і запобігти несподіваним зупинкам техніки в найвідповідальніший момент.

Важливим кроком для оптимізації використання обладнання є розширення робочих змін. У інтенсивний період заготівлі деревини можна організувати роботу техніки в неробочі дні, з урахуванням відповідного графіку працівників, що дозволить збільшити кількість робочих годин і використовувати обладнання на повну потужність, коли техніка може працювати практично безперервно.

Ще одним шляхом оптимізації є ефективне планування виробничих завдань і координації між різними підрозділами, що значно зменшить час на підготовчі етапи і простої через непередбачені обставини. Якщо певне обладнання не повністю використовується в одному підрозділі, можна тимчасово передавати його іншим підрозділам для виконання додаткових завдань, забезпечуючи повніше завантаження основних засобів.

Розширення сезонного використання, так як лісове господарство має сезонний характер робіт, тому важливо забезпечити максимальне використання обладнання у високий сезон заготівлі лісу. Це може бути досягнуто шляхом розробки графіків для рівномірного завантаження протягом усього періоду. Також можливе розширення сезону заготівлі лісу шляхом покращення умов

роботи в різних погодних умовах, наприклад, використовуючи техніку, адаптовану до роботи взимку або в дощовий період.

Ще одним шляхом підвищення ефективності основних засобів є оренда обладнання стороннім підприємствам. У випадках, коли певне обладнання на філія “Надвірнянське лісове господарство” не використовується через сезонні коливання або неповне завантаження, можна організувати його тимчасову передачу в оренду іншим підприємствам. Наприклад, лісозаготівельна техніка або транспортні засоби можуть бути орендовані будівельними компаніями або підприємствами, що займаються вантажоперевезеннями. Такий підхід не лише дозволить уникнути простоїв обладнання, але й створить додатковий дохід для підприємства, знижуючи витрати на утримання і обслуговування техніки в періоди, коли вона не використовується у виробничому процесі.

Після того, як ми розглянули шляхи збільшення екстенсивного завантаження на підприємстві своїх основних засобів, наступним кроком для підвищення ефективності є пошук шляхів збільшення інтенсивного навантаження. Це передбачає підвищення продуктивності обладнання за одиницю часу, що дозволяє отримувати більший результат при тій самій кількості ресурсів. Для філія “Надвірнянське лісове господарство” підвищення інтенсивного навантаження є важливим етапом у поліпшенні ефективності використання основних засобів. Основні шляхи для цього включають:

Зниження фондомісткості – на підприємстві можна досягти шляхом оновлення застарілої лісозаготівельної техніки та транспортних засобів, замінивши їх на нові, більш продуктивні та енергоефективні моделі. Використання сучасних лісозаготівельних машин з покращеною прохідністю і автоматизованими системами управління дозволить значно збільшити обсяги заготівлі деревини, при цьому зменшивши витрати на експлуатацію техніки. Чимало старих машин і механізмів, що працюють на дизельному паливі, витрачають надмірну кількість пального, через що операційні витрати підприємства значно зростають. Модернізація обладнання, зокрема вдосконалення старих двигунів або заміна їх на гібридні системи дозволить

значно скоротити споживання дизельного палива, що суттєво знизить загальні витрати. Це безпосередньо вплине на зростання виручки при сталих витратах, що також підвищить фондовіддачу.

Лізинг є найвигіднішим способом придбання обладнання в порівнянні з прямими кредитами або купівлею за рахунок власних фінансових ресурсів, оскільки дозволяє підприємству оновлювати технічне оснащення без значних початкових витрат.

Впровадження автоматизованих систем управління виробництвом дозволить оптимізувати робочі процеси на підприємстві. Це включає системи моніторингу стану обладнання, які в режимі реального часу надаватимуть інформацію про його продуктивність та технічний стан. Вони дозволять своєчасно реагувати на будь-які відхилення у роботі техніки, що мінімізує ризик простоїв. Для лісових підприємств, де транспортування сировини є одним з основних етапів діяльності, грамотна організація маршрутів і застосування GPS-моніторингу допоможе здійснювати контроль транспорту і лісозаготівельних машин, знизити витрати на паливо та технічне обслуговування транспорту. Це дозволить підприємству не лише зекономити ресурси, але й скоротити час на доставку сировини до місць обробки, що позитивно впливає на загальну ефективність виробничого процесу.

Нарешті, важливим фактором є підвищення кваліфікації персоналу. Ефективне управління основними засобами залежить не тільки від техніки, але й від працівників, які з нею працюють. Регулярні тренінги та навчальні програми з нових технологій та систем управління дозволять персоналу більш ефективно використовувати наявні ресурси і покращити продуктивність. Висока продуктивність персоналу позитивно позначиться на фондовіддачі підприємства. Більше того, працівники, які володіють новітніми знаннями і навичками, здатні більш раціонально використовувати техніку, що позитивно впливає на ефективність роботи підприємства в цілому.

Отже, для підприємства “Надвірнянське лісове господарство” підвищення ефективності використання основних засобів є пріоритетним завданням, що

вимагає комплексного підходу. Поліпшення роботи основних фондів і виробничих потужностей визначається як інтенсивними, так і екстенсивними факторами. Впровадження інноваційних технологій, модернізація обладнання, технічне обслуговування, оптимізація логістики та підвищення кваліфікації персоналу є ключовими елементами, що дозволяють підприємству не лише зберегти свої активи, але й значно підвищити загальну продуктивність та прибутковість.

Загалом, слід підкреслити, що забезпеченість підприємства основними засобами та рівень їх ефективного використання безпосередньо впливають на прибутковість підприємства і його загальну рентабельність. Тому ефективне управління цими активами є важливим фактором для досягнення фінансової стабільності та підвищення конкурентоспроможності на ринку.

Висновки до розділу 3

Аналіз наявності та ефективності використання основних засобів на ДП “Надвірнянське лісове господарство” (філія) на основі наведених вище таблиць показав, що підприємство активно працює над оновленням та модернізацією своїх основних засобів. Значне зростання вартості активів у 2023 році, а також покращення технічного стану основних засобів, свідчать про позитивні зміни в матеріально-технічній базі підприємства. Крім того, істотне підвищення коефіцієнта оновлення у 2023 році є показником, який слід підтримувати для забезпечення стабільності поточної виробничої діяльності.

Встановлено, що підприємство загалом ефективно використовує основні засоби, хоча є певні аспекти, які потребують покращення. Варто відзначити підвищення рентабельності основних засобів на 12,61 % у 2023 році у порівнянні з попередніми роками, що є підтвердженням ефективності застосованих стратегій управління активами. Водночас, зростання фондомісткості та зниження фондівіддачі у 2023 році вказують на необхідність подальших заходів для підвищення ефективності використання основних засобів.

Для підвищення ефективності використання основних засобів на підприємстві пропонується ряд заходів, зокрема: впровадження новітніх технологій, оновлення обладнання, оптимізація логістичних процесів, належне технічне обслуговування та підвищення кваліфікації працівників. Застосування цих заходів забезпечить не лише покращення використання основних засобів, а й підвищить загальну продуктивність та фінансову спроможність підприємства.

ВИСНОВКИ

Основні засоби є невід’ємною складовою частиною фінансово-господарської діяльності будь-якого підприємства, саме тому ефективна система обліку і аналізу цих активів стає ключовим інструментом для досягнення стратегічних цілей підприємства та підвищення його конкурентоспроможності.

Дослідивши, економічний зміст поняття “основні засоби” встановлено, що це матеріальні активи підприємства, які використовуються для тривалого забезпечення його діяльності, включаючи виробничі процеси, адміністративні потреби або соціально-культурні цілі. Вони характеризуються довгим строком служби (більше одного року або операційного циклу, якщо він триває більше року) та зберігають свою фізичну форму протягом усього періоду використання.

Класифікація основних засобів здійснюється за такими ключовими ознаками: відповідно до вимог П(С)БО 7, за галузевою належністю, ступенем використання, функціональним призначенням, формою власності та видом діяльності. Це забезпечує чітку систематизацію активів для ефективного їх обліку та управління. Разом із класифікацією основних засобів важливим аспектом є їх оцінка, що забезпечує визначення вартості активів у грошовому вираженні. Існує кілька варіантів оцінки, серед яких первісна вартість, залишкова (балансова), ліквідаційна, справедлива, ринкова та амортизована вартість. Серед них ключовою є первісна вартість, яка використовується під час первинного відображення активів у бухгалтерському обліку підприємства.

Проаналізувавши нормативно-правове регулювання обліку основних засобів встановлено, що ключовими нормативно-правовими актами регулювання обліку основних засобів є: Податковий кодекс України, НП(С)БО 7 “Основні засоби”, МСБО16 “Основні засоби”, НП(С)БО 1 “Загальні вимоги до фінансової звітності”, НП(С)БО 14 “Оренда”, НП(С)БО 28 “Зменшення корисності активів”, Наказ про облікову політику та інші.

Дослідження організації обліку основних засобів та правил документообігу було здійснено на основі фінансово-господарської діяльності

ДП “Надвірнянське лісове господарство” (філія). Одним із ключових внутрішніх нормативних актів підприємства, що регулює порядок організації бухгалтерського обліку основних засобів є “Наказ про облікову політику”. Організація документобігу на даному підприємстві забезпечує своєчасне і правильне оформлення операцій, що є необхідним для достовірності фінансової звітності. Для обліку операцій з основними засобами використовують наступні первинні документи: ОЗ-1 “Акт приймання-передачі (внутрішнього переміщення) основних засобів”, ОЗ-2 “Акт приймання-здачі відремонтованих, реконструйованих та модернізованих об’єктів”, ОЗ-3 “Акт на списання основних засобів”, ОЗ-4 “Акт на списання автотранспортних засобів”, ОЗ-6 “Інвентарна картка обліку основних засобів”, ОЗ-7 “Опис інвентарних карток по обліку основних засобів” і ОЗ-9 “Інвентарний список основних засобів”.

Розглянувши особливості синтетичного та аналітичного обліку основних засобів, було виявлено, що для синтетичного обліку основних засобів ДП “Надвірнянське лісове господарство” використовує рахунки, передбачені Планом рахунків бухгалтерського обліку, зокрема: 10 “Основні засоби”, 13 “Знос (амортизація) необоротних активів” та 15 “Капітальні інвестиції”. Також узагальнено методи і способи відображення основних засобів в бухгалтерських регістрах.

Проаналізувавши особливості нарахування амортизації основних засобів і витрат, пов’язаних з їх ремонтом та поліпшенням, бачимо, що амортизація основних засобів є процесом списання їх вартості на витрати протягом усього терміну використання. Для цього використовуються різні методи, зокрема прямолінійний, метод зменшення залишкової вартості, прискорене зменшення вартості, кумулятивний метод та виробничий. Щодо витрат на ремонт і модернізацію основних засобів, то виділяють дві основні категорії: ремонт та вдосконалення (модернізація). Залежно від масштабу та типу робіт, ремонти можуть бути поточними та капітальними.

Аналізуючи, наявність, склад та рух основних засобів на підприємстві ДП “Надвірнянське лісове господарство” можемо стверджувати, що найбільшу

частку у структурі основних засобів у 2023 році займають будинки та споруди, що становить 71,51 %, транспортні засоби – 12,98 % і машини та обладнання – 12,75 %. Також спостерігається значне збільшення вартості активів у 2023 році та покращення технічного стану основних засобів, що свідчить про позитивні зрушення в матеріально-технічній базі підприємства.

Здійснивши, оцінку впливу різних показників на ефективність основних засобів, можна сказати, що дане підприємство ефективно використовує основні засоби, але є аспекти, які потребують вдосконалення. У 2021-2023 роках відбулося зростання виручки, прибутку та рентабельності основних засобів. Особливо зросла рентабельність основних засобів на 12,61 % у 2023 році, що свідчить про значне підвищення ефективності використання активів підприємства порівняно з попередніми роками. Однак зростання фондомісткості та зниження фондівіддачі вказують на подальшу потребу оптимізації використання основних засобів для підвищення ефективності.

На основі проведеного аналізу основних засобів, було запропоновано шляхи підвищення ефективності використання основних засобів для лісового господарства, що включає поєднання інтенсивних та екстенсивних підходів, зокрема: оптимізація логістичних процесів і підвищення кваліфікації персоналу, регулярне технічне обслуговування і модернізація обладнання та інші.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 7 “Основні засоби” : Наказ Міністерства фінансів України від 27.04.2000 р. № 92 (зі змінами і доповненнями). URL: <https://zakon.rada.gov.ua>.
2. Міжнародний стандарт бухгалтерського обліку 16 “Основні засоби”, затверджений Радою з Міжнародних стандартів фінансової звітності від 01.01.2012 р. №929_014. URL: http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/929_014.
3. Податковий кодекс України : Закон України від 02.12.2010 р. № 2755- VI. URL: <http://www.zakon.rada.gov.ua>.
4. Господарський кодекс України : Закон України від 16.01.2003 р. № 436- IV. URL: <http://www.zakon.rada.gov.ua>.
5. Бутинець Ф. Ф. Бухгалтерський словник : навч. посіб. Житомир : ПП “Рута”, 2001. 224 с.
6. Бабаєв Ю. А. Теорія бухгалтерського обліку : навч. посіб. Київ : Вища школа, 2007. 692 с.
7. Жадан Т. А., Лозова Н. В. Економічна сутність основних засобів підприємства: обліковий аспект. *Глобальні та національні проблеми економіки*. 2015. № 8. С. 1112–1115.
8. Селіванова Н. М., Поздняк К. О. Економічна сутність та форми відтворення основних засобів. *Проблеми ринку та розвитку регіонів України в XXI столітті* : матеріали VI міжнар. наук.-практ. інтерн. конф. (Одеса, 16-18 груд. 2015 р.). Одеса, 2015. С. 75–82.
9. Сопко В. В., Карєв В. П. Деякі питання термінології та класифікації засобів праці. *Бухгалтерський облік і аудит*. 2006. №3. С. 11–15.
10. Довгалюк Н. В. Ефективність використання та відтворення основних засобів сільськогосподарських підприємств Центрального Полісся : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. екон. наук : 08.00.04. Житомир, 2010. 20 с.
11. Загородній А. Г., Вознюк Г. Л., Смовшенко Т. С. Фінансовий словник : навч. посіб. Київ : Знання, 2000. 588с.

12. Сухарський В. С. Економічний словник : довідник. Тернопіль : Богдан, 2002. 56 с.
13. Сердюк В. Н. Бухгалтерський облік : навч. посіб. Донецьк : ДонНУ, 2009. 595 с.
14. Покиньючерда В. В. Обліково-аналітичне забезпечення управління основними засобами підприємства. *Інвестиції: практика та досвід*. 2018. № 17. С. 5–11.
15. Ляшенко А. С. Основні засоби придбано за інвалюту: нюанси обліку. *Баланс-Бюджет*. 2018. № 32. С. 15–18.
16. Калюга Є. В. Зміст, порядок проведення і вдосконалення методологічних прийомів інвентаризації. *Вісник податкової служби України*. 2009. №5. С. 24–30.
17. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 19 “Об’єднання підприємств” : Наказ Міністерства фінансів України від 07.07.1999 р. № 163 (зі змінами і доповненнями). URL: <https://zakon.rada.gov.ua>.
18. Про затвердження Національного стандарту №1 “Загальні засади оцінки майна і майнових прав” : Постанова Кабінету Міністрів України від 10.09.2003 р. № 1440. URL: <https://ips.ligazakon.net/document/KP031440>.
19. Атамас П. Й. Фінансовий облік : навчальний посібник. Київ : Центр навчальної літератури, 2019. 356 с.
20. Про затвердження Національного положення (стандарту) бухгалтерського обліку 1 “Загальні вимоги до фінансової звітності” : Наказ Міністерства фінансів України від 07.02.2013 р. № 73. URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z0336-13>.
21. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 14 “Оренда” : Наказ Міністерства фінансів України від 28.07.2000 р. № 181 (зі змінами і доповненнями). URL: <https://zakon.rada.gov.ua>.
22. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 27 “Необоротні активи, утримувані для продажу, та припинена діяльність” : Наказ Міністерства фінансів України від 17.11.2003 р. №617 (зі змінами і доповненнями). URL: <https://zakon.rada.gov.ua>.

23. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 28 “Зменшення корисності активів” : Наказ Міністерства фінансів України від 24.12.2004 р. №12 (зі змінами і доповненнями). URL: <https://zakon.rada.gov.ua>.

24. Верига Ю. А. Облікова політика підприємства : навчальний посібник. Київ : ЦУЛ, 2015. 315 с.

25. Пасько О. В., Михайлов М. Г. Методологічні підходи до оцінки основних засобів. *Вісник Сумського національного аграрного університету. Серія: Фінанси та кредит*. 2016. №2 (11). С. 26–32.

26. Ільїна С., Верхоглядова Н., Шило В. Бухгалтерський фінансовий облік: теорія та практика : навчальний посібник. Київ : Центр навчальної літератури, 2019. 536 с.

27. Сук Л. К., Сук П. Л. Фінансовий облік : навчальний посібник. Київ : Знання, 2016. 663 с.

28. Шара С. Ю., Бідюк О. О. Бухгалтерський фінансовий та податковий облік : навчальний посібник. Київ : Центр навчальної літератури, 2019. 424 с.

29. Гарасим П. М., Воляник Г. М., Гарасим М. П. Організація обліку : навчальний посібник. Львів : Ліга-Прес, 2018. 300 с.

30. Організація обліку: навчально-методичний посібник / [М. М. Василюк, Т. М. Гнатюк, В. В. Шкроміда та інші]. Івано-Франківськ, 2013. 340 с.

31. Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні : Закон України від 16.07.1999 р. № 996-XIV (з наступними змінами і доповненнями). URL: <http://zakon4.rada.gov.ua>.

32. Методичні рекомендації щодо заповнення форм фінансової звітності, затверджені Наказом Міністерства фінансів України від 28.03.2013 р. № 433. URL: <http://www.zakon.rada.gov.ua>.

33. Про затвердження Плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій : Наказ Міністерства фінансів України від 09.12.2011 р. № 1591. URL: <http://zakon4.rada.gov.ua>.

34. Карєв В. П. Розрахунок амортизації. *Бухгалтерський облік і аудит*. № 11. 2014. С. 23–38.
35. Гужел Ю. Ремонти основних засобів. *Баланс*. 2015. № 18. С.9–12.
36. Столяр Л. Г. Особливості обліку поточного та капітального ремонту основних засобів. *Економіка. Управління. Інновації*. 2016. №2. С. 22–30.
37. Коваленко А. Н. Бухгалтерський облік в Україні. Від теорії до практики : навчальний посібник. Дніпропетровськ: ВВК “Баланс-Клуб”, 2010. 656 с.
38. Лінник В. Г., Зюкова М. М. Проблеми обліку основних засобів в умовах дії національних Положень (стандартів) бухгалтерського обліку в Україні. *Науково-практичний журнал “Регіональні перспективи”*. 2012. №7. С. 19–21.
39. Кундеус О. М. Нарахування амортизації згідно нового податкового кодексу України. *Інноваційна економіка*. 2011. № 7. С. 120–127.
40. Бабяк Н. Д. Амортизаційна політика підприємства на сучасному етапі реформування економіки України. *Теорія і практика перебудови економіки*. 2011. С. 61-64.
41. Томнюк Т. Л. Податкова система: навчальний посібник. Чернівці: ЧТЕІ ДТЕУ, 2022. 324 с.
42. Зюкова М. М. Основні засоби – важлива економічна категорія. *Вісник Полтавського державного сільськогосподарського інституту*. 2016. №5. С. 100–102.
43. Голов С. Ф., Костюченко В. М. Бухгалтерський облік за міжнародними стандартами : практичний посібник. Київ : Екаунтінг, 2016. 527 с.
44. Задорожній В. В. Проблеми обліку основних засобів і капітальних інвестицій. *Бухгалтерський облік і аудит*. 2016. № 7. С. 18–22.
45. Шендригоренко М. Т. Проблеми обліку і аналізу основних засобів та шляхи їх вирішення. *Вісник*. 2017. № 2 (10). С. 70–75.
46. Борисюк І. О., Ткаченко І. І. Резерви підвищення ефективності використання основних засобів. *Науковий вісник НЛТУ*. 2013. № 18.5. С. 287–290.
47. Горбатюк М. І., Болух М. А., Бурчевський В.З. Економічний аналіз : навч. посіб. Київ : КНЕУ, 2012. 540 с.

48. Чорна І. О. Ефективність використання виробничих фондів та розробка пропозицій щодо її поліпшення. *Держава та регіони. Серія: Економіка та підприємництво*. 2009. №2. С. 212–216.

49. Цигилик В. С. Аналіз ефективності використання основних засобів. *Актуальні проблеми економіки*. 2007. №5. С. 36–41.

50. Лахтіонова Л. А. Фінансовий аналіз суб'єктів господарювання : монографія. Київ : КНЕУ, 2014. 387 с.

51. Шевців Л. Ю. Управлінський облік : навчальний посібник. Львів : Растр-7, 2022. 642 с.

52. Череп А. В. Ефективність використання основних фондів підприємства. *Держава та регіони. Серія: Економіка та підприємництво*. 2009. № 6. С. 212–215.

ДОДАТКИ

Додаток 1
до Національного положення (стандарту)
бухгалтерського обліку
1 "Загальні вимоги до фінансової звітності"

Філія: Філія "Надвірнянське лісгосподарське підприємство" ДП "Ліси України"
Територія: Україна

Дата (рік, місяць, число)

за ЄДРПОУ

за КАТОТТГ¹

за КОПФГ

за КВЕД

КОДИ		
2023	12	31
45111957		
UA18080010130062993		
610		
02.10		

Організаційно-правова форма господарювання: Філія (інший відокремлений підрозділ)
Вид економічної діяльності: Лісівництво та інша діяльність у лісовому
Середня кількість працівників²: 218

Адреса, телефон: Україна, 78400, Івано-Франківська обл., Надвірнянський район, м. Надвірна, вул. Соборна,
Одиниця виміру: тис. грн. без десяткового знака (окрім розділу IV Звіту про фінансові
результати (Звіту про сукупний дохід) (форма №2), грошові показники якого наводяться в
гривнях з копійками)

Складено (зробити позначку "v" у відповідній клітинці):
за положеннями (стандартами) бухгалтерського обліку
за міжнародними стандартами фінансової звітності

v

Баланс (Звіт про фінансовий стан)
на 31 грудня 2023 року

Форма №1

Код за ДКУД

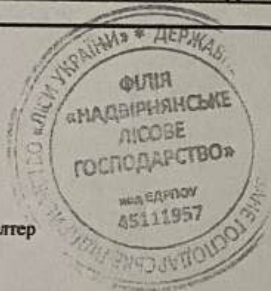
1801001

Актив	Код рядка	На початок звітного періоду	На кінець звітного періоду
1	2	3	4
I. Необоротні активи			
Нематеріальні активи			
первісна вартість	1000	0,00	2 417,60
накопичена амортизація	1001		2 493,10
Незавершені капітальні інвестиції	1002		75,50
Основні засоби	1005		5 341,70
первісна вартість	1010	0,00	40 994,30
знос	1011		80 890,40
	1012		39 896,10
Інвестиційна нерухомість	1015	0,00	0,00
первісна вартість інвестиційної нерухомості	1016		
знос інвестиційної нерухомості	1017		
Довгострокові біологічні активи	1020	0,00	0,00
первісна вартість довгострокових біологічних активів	1021		
накопичена амортизація довгострокових біологічних активів	1022		
Довгострокові фінансові інвестиції:			
які обліковуються за методом участі в капіталі інших підприємств	1030		
інші фінансові інвестиції	1035		
Довгострокова дебіторська заборгованість	1040		
Відстрочені податкові активи	1045		
Інші необоротні активи	1090		
Усього за розділом I	1095	0,00	48 753,60
II. Оборотні активи			
Запаси	1100		8 509,30
у тому числі: Виробничі запаси	1101		2 672,20
Незавершене виробництво	1102		
Готова продукція	1103		5 837,10
Товари	1104		
Поточні біологічні активи	1110		
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	1125		1 442,80
Дебіторська заборгованість за розрахунками:			
за виданими авансами	1130		764,30
з бюджетом	1135		
у тому числі з податку на прибуток	1136		
Дебіторська заборгованість за розрахунками із внутрішніх розрахунків	1145		4 071,10
Інша поточна дебіторська заборгованість	1155		189,60
Поточні фінансові інвестиції	1160		
Гроші та їх еквіваленти	1165		2 308,70
у тому числі: Готівка	1166		
Рахунки в банках	1167		2 308,70
Витрати майбутніх періодів	1170		
Інші оборотні активи	1190		4 843,30
Усього за розділом II	1195	0,00	22 129,10
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття			
БАЛАНС	1300	0,00	70 882,70

Пасив	Код рядка	На початок звітного періоду	На кінець звітного періоду
1	2	3	4,00
I. Власний капітал			
Зареєстрований (пайовий) капітал			
Капітал у дооцінках	1400		583,50
Додатковий капітал	1405		
Резервний капітал	1410		9 156,80
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1415		
Неоплачений капітал	1420		
Вилучений капітал	1425	0	0
Усього за розділом I	1430	0	0
II. Довгострокові зобов'язання і забезпечення	1495	0,00	9 740,30
Відстрочені податкові зобов'язання			
Довгострокові кредити банків	1500		
Інші довгострокові зобов'язання	1510		
Довгострокові забезпечення	1515		
Цільове фінансування	1520		
Усього за розділом II	1525		
III. Поточні зобов'язання і забезпечення	1595	0,00	0,00
Короткострокові кредити банків			
Поточна кредиторська заборгованість за:	1600		
довгостроковими зобов'язаннями			
товари, роботи, послуги	1610		
розрахунками з бюджетом	1615		10 580,30
у тому числі з податку на прибуток	1620		3 621,20
розрахунками зі страхування	1621		
розрахунками з оплати праці	1625		687,50
одержаними авансами	1630		3 215,10
Поточна кредиторська заборгованість із внутрішніх розрахунків	1635		3 428,30
Поточні забезпечення	1645		32 973,20
Доходи майбутніх періодів	1660		5 169,90
Інші поточні зобов'язання	1665		
Усього за розділом III	1690		1 466,90
IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття	1695	0,00	61 142,40
БАЛАНС	1700		
	1900	0,00	70 882,70

Директор

Головний бухгалтер

(Signature)
(підпис)

Михайло КРИВОРУЧКО

(Signature)
(підпис)

Тетяна ГАВКАЛЮК

¹ Кодифікатор адміністративно-територіальних одиниць та територій територіальних громад.

² Визначається в порядку, встановленому центральним органом виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері статистики.

Філія: Філія "Надвірнянське лісогосподарське підприємство" ДП
"Ліси України"
(найменування)

Дата (рік, місяць, число)

за ЄДРПОУ

КОДИ		
2024	01	01
45111957		

**Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід)
за 2023 р.**

Форма №2

Код за ДКУД

1801003

I. ФІНАНСОВІ РЕЗУЛЬТАТИ

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	132 023,50	
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	-99 655,40	0
Валовий:			
прибуток	2090	32 368,10	
збиток	2095	0,00	0
Інші операційні доходи	2120	395,60	
Дохід від первісного визнання біологічних активів та сільськогосподарської продукції	2122		
Адміністративні витрати	2130	-16 537,20	0
Витрати на збут	2150	-1 572,70	0
Інші операційні витрати	2180	-6 621,10	0
Витрат від первісного визнання біологічних активів та сільськогосподарської продукції	2182		
Фінансовий результат від операційної діяльності:			
прибуток	2190	8 032,70	
збиток	2195	0,00	0
Дохід від участі в капіталі	2200		
Інші фінансові доходи	2220		
Інші доходи	2240	1 474,80	
Фінансові витрати	2250	0	0
Втрати від участі в капіталі	2255	0	0
Інші витрати	2270	0	0
Фінансовий результат до оподаткування:			
прибуток	2290	9 507,50	
збиток	2295	0,00	0
Витрати (дохід) з податку на прибуток	2300		
Прибуток (збиток) від припиненої діяльності після оподаткування	2305		
Чистий фінансовий результат:			
прибуток	2350	9 507,50	
збиток	2355	0,00	0

II. СУКУПНИЙ ДОХІД

Найменування показника	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Дооцінка (уцінка) необоротних активів	2400		
Дооцінка (уцінка) фінансових інструментів	2405		
Накопичені курсові різниці	2410		
Частка іншого сукупного доходу асоційованих та спільних підприємств	2415		
Інший сукупний дохід	2445		
Інший сукупний дохід до оподаткування	2450	0,00	0,00
Податок на прибуток, пов'язаний з іншим сукупним доходом	2455		
Інший сукупний дохід після оподаткування	2460	0,00	0,00
Сукупний дохід (сума рядків 2350, 2355 та 2460)	2465	9 507,50	0,00

III. ЕЛЕМЕНТИ ОПЕРАЦІЙНИХ ВИТРАТ

Найменування показника	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Матеріальні затрати	2500	✓ 7 661,10	
Витрати на оплату праці	2505	56 613,50	
Відрахування на соціальні заходи	2510	12 208,70	
Амортизація	2515	✓ 3 507,10	
Інші операційні витрати	2520	44 396,00	
Р а з о м	2550	124 386,40	0,00

IV. РОЗРАХУНОК ПОКАЗНИКІВ ПРИБУТКОВОСТІ АКЦІЙ

Назва статті	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Середньорічна кількість простих акцій	2600		
Скоригована середньорічна кількість простих акцій	2605		
Чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2610		
Скоригований чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2615		
Дивіденди на одну просту акцію	2650		

Директор

Головний бухгалтер

(підпис)
Тетяна Гавкалюк

Михайло КРИВОРУЧКО

Тетяна ГАВКАЛЮК

Підприємство **ДЕРЖАВНЕ ПІДПРИЄМСТВО "НАДВІРНЯНСЬКЕ ЛІСОВЕ ГОСПОДАРСТВО"**
Територія **ІВАНО-ФРАНКІВСЬКА**
Організаційно-правова форма господарювання _____
Вид економічної діяльності **Лісівництво та інша діяльність у лісовому господарстві**
Середня кількість працівників **2**
Адреса, телефон **Соборна, буд. 163, м. НАДВІРНА, НАДВІРНЯНСЬКИЙ РАЙОН, ІВАНО-ФРАНКІВСЬКА обл., 78400, Україна**

Дата (рік, місяць, число)
за ЄДРПОУ _____
за КАТОТТГ _____
за КОПФГ _____
за КВЕД _____

КОДИ		
2023	01	01
22189564		
UA26120070010010041		
02.10		

Одиниця виміру: тис. грн. без десяткового знака (окрім розділу IV Звіту про фінансові результати (Звіту про сукупний дохід) (форма №2), грошові показники якого наводяться в гривнях з копійками)

Складено (зробити позначку "v" у відповідній клітинці):
за національними положеннями (стандартами) бухгалтерського обліку
за міжнародними стандартами фінансової звітності

Баланс (Звіт про фінансовий стан)
на **31 грудня 2022** р.

Форма №1 Код за ДКУД **1801001**

А К Т И В	Код радян	На початок звітного періоду	На кінець звітного періоду
1	2	3	4
I. Необоротні активи			
Нематеріальні активи	1000	13	24
первісна вартість	1001	60	81
накопичена амортизація	1002	47	57
Незавершені капітальні інвестиції	1005	2 830	4 043
Основні засоби	1010	21 094	22 503
первісна вартість	1011	56 456	59 159
знос	1012	35 362	36 656
Інвестиційна нерухомість	1015	-	-
первісна вартість інвестиційної нерухомості	1016	-	-
знос інвестиційної нерухомості	1017	-	-
Довгострокові біологічні активи	1020	-	-
первісна вартість довгострокових біологічних активів	1021	-	-
накопичена амортизація довгострокових біологічних активів	1022	-	-
Довгострокові фінансові інвестиції: які обліковуються за методом участі в капіталі інших підприємств	1030	-	-
інші фінансові інвестиції	1035	-	-
Довгострокова дебіторська заборгованість	1040	-	-
Відстрочені податкові активи	1045	-	-
Гудвіл	1050	-	-
Відстрочені аквізиційні витрати	1060	-	-
Залишок коштів у централізованих страхових резервних фондах	1065	-	-
Інші необоротні активи	1090	-	-
Усього за розділом I	1095	23 937	26 570
II. Оборотні активи			
Запаси	1100	6 801	8 684
виробничі запаси	1101	2 600	2 860
незавершене виробництво	1102	-	45
готова продукція	1103	4 201	5 779
товари	1104	-	-
Поточні біологічні активи	1110	24	21
Депозити перестраховування	1115	-	-
Векселі одержані	1120	-	-
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	1125	1 258	1 870
Дебіторська заборгованість за розрахунками: за виданими авансами	1130	1 266	867
з бюджетом	1135	131	-
у тому числі з податку на прибуток	1136	131	-
Дебіторська заборгованість за розрахунками з нарахованих доходів	1140	-	-
Дебіторська заборгованість за розрахунками із внутрішніх розрахунків	1145	-	-
Інша поточна дебіторська заборгованість	1155	56	76
Поточні фінансові інвестиції	1160	-	-
Гроші та їх еквіваленти	1165	1 438	102
готівка	1166	11	-
рахунки в банках	1167	1 427	102
Витрати майбутніх періодів	1170	-	-
Частка перестраховика у страхових резервах	1180	-	-
у тому числі в:			
резервах довгострокових зобов'язань	1181	-	-
резервах збитків або резервах належних виплат	1182	-	-

резервах незароблених премій	1183	-	-
інших страхових резервах	1184	-	-
Інші оборотні активи	1190	2 176	257
Усього за розділом II	1195	13 150	11 877
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибутті	1200	-	-
Баланс	1300	37 087	38 447

Пасив	Код рядка	На початок звітної періоду	На кінець звітної періоду
1	2	3	4
I. Власний капітал			
Зареєстрований (пайовий) капітал	1400	584	584
Внески до незареєстрованого статутного капіталу	1401	-	-
Капітал у дооцінках	1403	-	-
Додатковий капітал	1410	17 347	16 532
емісійний дохід	1411	-	-
накопичені курсові різниці	1412	-	-
Резервний капітал	1413	-	-
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420	-	-
Неоплачений капітал	1425	(-)	(-)
Вилучений капітал	1430	(-)	(-)
Інші резерви	1435	-	-
Усього за розділом I	1495	17 931	17 116
II. Довгострокові зобов'язання і забезпечення			
Відстрочені податкові зобов'язання	1500	-	-
Пенсійні зобов'язання	1505	-	-
Довгострокові кредити банків	1510	-	-
Інші довгострокові зобов'язання	1515	-	-
Довгострокові забезпечення	1520	-	-
довгострокові забезпечення витрат персоналу	1521	-	-
Цільове фінансування	1525	-	-
благодійна допомога	1526	-	-
Страхові резерви	1530	-	-
у тому числі:	1531	-	-
резерв довгострокових зобов'язань	1532	-	-
резерв збитків або резерв належних виплат	1533	-	-
резерв незароблених премій	1534	-	-
інші страхові резерви	1535	-	-
Інвестиційні контракти	1540	-	-
Призовий фонд	1545	-	-
Резерв на виплату джек-поту	1595	-	-
Усього за розділом II			
III. Поточні зобов'язання і забезпечення			
Короткострокові кредити банків	1600	-	-
Векселі видані	1605	-	-
Поточна кредиторська заборгованість за:			
довгостроковими зобов'язаннями	1610	-	-
товари, роботи, послуги	1615	4 427	8 290
розрахунками з бюджетом	1620	4 104	5 223 ✓
у тому числі з податку на прибуток	1621	-	182
розрахунками зі страхування	1625	608	652 ✓
розрахунками з оплати праці	1630	2 521	2 726
Поточна кредиторська заборгованість за одержаними авансами	1635	5 428	2 613
Поточна кредиторська заборгованість за розрахунками з учасниками	1640	-	-
Поточна кредиторська заборгованість із внутрішніх розрахунків	1645	-	-
Поточна кредиторська заборгованість за страховою діяльністю	1650	-	-
Поточні забезпечення	1660	-	-
Доходи майбутніх періодів	1665	1 568	1 191
Відстрочені комісійні доходи від перестраховиків	1670	-	-
Інші поточні зобов'язання	1690	500	636
Усього за розділом III	1695	19 156	21 331
IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибутті	1700	-	-
V. Чиста вартість активів недержавного пенсійного фонду	1800	-	-
Баланс	1900	37 087	38 447

Керівник

Бойко Михайло Васильович

Головний бухгалтер

Гавкалок Тетяна Іванівна

¹ Кодифікатор адміністративно-територіальних одиниць та територій територіальних громад.

² Визначається в порядку, встановленому центральним органом виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері статистики.

Підприємство **ДЕРЖАВНЕ ПІДПРИЄМСТВО "НАДВІРНЯНСЬКЕ ЛІСОВЕ ГОСПОДАРСТВО"** Дата (рік, місяць, число) **2023 01 01** за ЄДРПОУ **22189564**

(найменування)
Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід)
за Рік 2022 р.

Форма № 2 Код за ДКУД **1801003**

I. ФІНАНСОВІ РЕЗУЛЬТАТИ

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	116 943	91 373
Чисті зароблені страхові премії	2010	346 98	-
премії підписані, валова сума	2011	-	-
премії, передані у перестрахування	2012	-	-
зміна резерву незароблених премій, валова сума	2013	-	-
зміна частки перестраховиків у резерві незароблених премій	2014	-	-
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	(96 568)	(82 890)
Чисті понесені збитки за страховими виплатами	2070	283 54	-
Валовий:			
прибуток	2090	20 375	8 483
збиток	2095	(63 99)	(-)
Дохід (витрати) від зміни у резервах довгострокових зобов'язань	2105	-	-
Дохід (витрати) від зміни інших страхових резервів	2110	-	-
зміна інших страхових резервів, валова сума	2111	-	-
зміна частки перестраховиків в інших страхових резервах	2112	-	-
Інші операційні доходи	2120	5 344	6 025
у тому числі:	2121	- 2137	-
дохід від зміни вартості активів, які оцінюються за справедливою вартістю			
дохід від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції	2122	-	-
дохід від використання коштів, вивільнених від оподаткування	2123	- 368 3	-
Адміністративні витрати	2130	(15 625)	(9 969)
Витрати на збут	2150	(247 54)	(27)
Інші операційні витрати	2180	(8 916)	(3 831)
у тому числі:	2181	- 4381	-
витрати від зміни вартості активів, які оцінюються за справедливою вартістю			
витрати від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції	2182	-	-
Фінансовий результат від операційної діяльності:			
прибуток	2190	931 355	681
збиток	2195	(-)	(-)
Дохід від участі в капіталі	2200	-	-
Інші фінансові доходи	2220	-	-
Інші доходи	2240	190	34
у тому числі:	2241	-	-
дохід від благодійної допомоги			
Фінансові витрати	2250	(35)	(20)
Втрати від участі в капіталі	2255	(-)	(-)
Інші витрати	2270	(-)	(-)
Прибуток (збиток) від впливу інфляції на монетарні статті	2275	-	-

ДОКУМЕНТ КОМАНДИ

Підприємство **ДЕРЖАВНЕ ПІДПРИЄМСТВО "НАДВІРНЯНСЬКЕ ЛІСОВЕ ГОСПОДАРСТВО"**
Територія **ІВАНО-ФРАНКІВСЬКА**
Організаційно-правова форма господарювання **державна**
Вид економічної діяльності **Лісівництво та інша діяльність у лісовому господарстві**
Середня кількість працівників **2 249**
Адреса, телефон **Соборна, буд. 163, м. НАДВІРНА, НАДВІРНЯНСЬКИЙ РАЙОН, ІВАНО-ФРАНКІВСЬКА обл., 78400, Україна**

Дата (рік, місяць, день)	2022	01	01
за ЄДРПОУ	22189564		
за КАТОТТГ	UA26120070010010041		
за КОПФГ	140		
за КВЕД	02.10		

Одиниця виміру: тис. грн. без десяткового знака (окрім розділу IV Звіту про фінансові результати (Звіту про сукупний дохід) (форма №2), грошові показники якого наводяться в гривнях з копійками)
Складено (зробити позначку "у" у відповідній клітинці):
за національними положеннями (стандартами) бухгалтерського обліку
за міжнародними стандартами фінансової звітності

V

Баланс (Звіт про фінансовий стан)
на 31 грудня 2021 р.

Форма №1 Код за ДКУД 1801001

А К Т И В	Код рядка	На початок звітного періоду	На кінець звітного періоду
I	2	3	4
I. Необоротні активи			
Нематеріальні активи	1000	-	13
первісна вартість	1001	47	60
накопичена амортизація	1002	47	47
Незавершені капітальні інвестиції	1005	1 850	2 830
Основні засоби	1010	22 600	21 094
первісна вартість	1011	54 053	56 456
знос	1012	31 453	35 362
Інвестиційна нерухомість	1015	-	-
первісна вартість інвестиційної нерухомості	1016	-	-
знос інвестиційної нерухомості	1017	-	-
Довгострокові біологічні активи	1020	-	-
первісна вартість довгострокових біологічних активів	1021	-	-
накопичена амортизація довгострокових біологічних активів	1022	-	-
Довгострокові фінансові інвестиції:			
які обліковуються за методом участі в капіталі інших підприємств	1030	-	-
інші фінансові інвестиції	1035	-	-
Довгострокова дебіторська заборгованість	1040	-	-
Відстрочені податкові активи	1045	-	-
Гудвіл	1050	-	-
Відстрочені аквізиційні витрати	1060	-	-
Залишок коштів у централізованих страхових резервних фондах	1065	-	-
Інші необоротні активи	1090	-	-
Усього за розділом I	1095	24 450	23 937
II. Оборотні активи			
Запаси	1100	19 280	6 801
виробничі запаси	1101	916	2 600
незавершене виробництво	1102	-	-
готова продукція	1103	18 364	4 201
товари	1104	-	-
Поточні біологічні активи	1110	35	24
Депозити перестрахування	1115	-	-
Векселі одержані	1120	-	-
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	1125	1 942	1 258
Дебіторська заборгованість за розрахунками:			
за виданими авансами	1130	445	1 266
з бюджетом	1135	188	131
у тому числі з податку на прибуток	1136	188	131
Дебіторська заборгованість за розрахунками з нарахованих доходів	1140	-	-
Дебіторська заборгованість за розрахунками із внутрішніх розрахунків	1145	-	-
Інша поточна дебіторська заборгованість	1155	41	56
Поточні фінансові інвестиції	1160	-	-
Гроші та їх еквіваленти	1165	5	1 438
готівка	1166	1	11
рахунки в банках	1167	4	1 427
Витрати майбутніх періодів	1170	-	-
Частка перестраховика у страхових резервах	1180	-	-
у тому числі в:			
резервах довгострокових зобов'язань	1181	-	-
резервах збитків або резервах належних виплат	1182	-	-

резервах незароблених премій			-
інших страхових резервах	1183	-	-
Інші оборотні активи	1184	-	2 176
Усього за розділом II	1190	1 668	13 150
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття	1195	23 604	-
Баланс	1200	-	-
	1300	48 054	37 087

Пасив	Код рядка	На початок звітного періоду	На кінець звітного періоду
1	2	3	4
I. Власний капітал			
Зареєстрований (пайовий) капітал	1400	584	584
Внески до незареєстрованого статутного капіталу	1401	-	-
Капітал у дооцінках	1405	-	-
Додатковий капітал	1410	15 428	17 347
емісійний дохід	1411	-	-
накопичені курсові різниці	1412	-	-
Резервний капітал	1415	-	-
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420	-	-
Неоплачений капітал	1425	(-)	(-)
Вилучений капітал	1430	(-)	(-)
Інші резерви	1435	-	-
Усього за розділом I	1495	16 012	17 931
II. Довгострокові зобов'язання і забезпечення			
Відстрочені податкові зобов'язання	1500	-	-
Пенсійні зобов'язання	1505	-	-
Довгострокові кредити банків	1510	-	-
Інші довгострокові зобов'язання	1515	-	-
Довгострокові забезпечення	1520	-	-
довгострокові забезпечення витрат персоналу	1521	-	-
Цільове фінансування	1525	-	-
благодійна допомога	1526	-	-
Страхові резерви	1530	-	-
у тому числі:	1531	-	-
резерв довгострокових зобов'язань			
резерв збитків або резерв належних виплат	1532	-	-
резерв незароблених премій	1533	-	-
інші страхові резерви	1534	-	-
Інвестиційні контракти	1535	-	-
Призовий фонд	1540	-	-
Резерв на виплату джек-поту	1545	-	-
Усього за розділом II	1595	-	-
III. Поточні зобов'язання і забезпечення			
Короткострокові кредити банків	1600	407	-
Векселі видані	1605	-	-
Поточна кредиторська заборгованість за:			
довгостроковими зобов'язаннями	1610	-	-
товари, роботи, послуги	1615	10 940	4 427
розрахунками з бюджетом	1620	13 406	4 104
у тому числі з податку на прибуток	1621	-	-
розрахунками зі страхування	1625	293	608
розрахунками з оплати праці	1630	1 265	2 521
Поточна кредиторська заборгованість за одержаними авансами	1635	3 282	5 428
Поточна кредиторська заборгованість за розрахунками з учасниками	1640	-	-
Поточна кредиторська заборгованість із внутрішніх розрахунків	1645	-	-
Поточна кредиторська заборгованість за страховою діяльністю	1650	-	-
Поточні забезпечення	1660	-	-
Доходи майбутніх періодів	1665	2 027	1 568
Відстрочені комісійні доходи від перестраховиків	1670	-	-
Інші поточні зобов'язання	1690	422	500
Усього за розділом III	1695	32 042	19 156
IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття	1700	-	-
V. Чиста вартість активів недержавного пенсійного фонду	1800	-	-
Баланс	1900	48 054	37 087

Керівник

Головний бухгалтер

ЕП ПАВЛЮК
ВАСИЛЬ
ЮРІЙОВИЧ

ЕП Горбей Леся
Миронівна

Павлюк Василь Юрійович

Горбей Леся Миронівна

1 Кодифікатор адміністративно-територіальних одиниць та територій територіальних громад.

2 Визначається в порядку, встановленому центральним органом виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері статистики.

Підприємство

ДЕРЖАВНЕ ПІДПРИЄМСТВО "ШАДІВНЯНСЬКЕ ЛІСОВЕ ГОСПОДАРСТВО"

Дата (рік, місяць, число)

за ЄДР

КОДИ

2022 01 01

ДОКУМЕНТ ПІДПИСАНО

(найменування)

Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід)
за Рік 2021 р.

Форма № 2 Код за ДКУД 1801003

І. ФІНАНСОВІ РЕЗУЛЬТАТИ

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	91 373	72 930
Чисті зароблені страхові премії	2010	-	-
премії підписані, валова сума	2011	-	-
премії, передані у перестрахування	2012	-	-
зміна резерву незароблених премій, валова сума	2013	-	-
зміна частки перестраховиків у резерві незароблених премій	2014	-	-
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	(82 890)	(64 890)
Чисті понесені збитки за страховими виплатами	2070	-	-
Валовий:			
прибуток	2090	8 483	8 040
збиток	2095	(-)	(-)
Дохід (витрати) від зміни у резервах довгострокових зобов'язань	2105	-	-
Дохід (витрати) від зміни інших страхових резервів	2110	-	-
зміна інших страхових резервів, валова сума	2111	-	-
зміна частки перестраховиків в інших страхових резервах	2112	-	-
Інші операційні доходи	2120	6 025	1 638
у тому числі:	2121	-	-
дохід від зміни вартості активів, які оцінюються за справедливою вартістю			
дохід від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції	2122	-	-
дохід від використання коштів, вивільнених від оподаткування	2123	-	-
Адміністративні витрати	2130	(9 969)	(6 868)
Витрати на збут	2150	(27)	(10)
Інші операційні витрати	2180	(3 831)	(2 498)
у тому числі:	2181	-	-
витрати від зміни вартості активів, які оцінюються за справедливою вартістю			
витрати від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції	2182	-	-
Фінансовий результат від операційної діяльності:			
прибуток	2190	681	302
збиток	2195	(-)	(-)
Дохід від участі в капіталі	2200	-	-
Інші фінансові доходи	2220	-	-
Інші доходи	2240	34	6
у тому числі:	2241	-	-
дохід від благодійної допомоги			
Фінансові витрати	2250	(20)	(35)
Втрати від участі в капіталі	2255	(-)	(-)
Інші витрати	2270	(-)	(-)
Прибуток (збиток) від впливу інфляції на монетарні статті	2275	-	-

Фінансовий результат до оподаткування:			
прибуток	2290	695	273
збиток	2295	(-)	(-)
Витрати (дохід) з податку на прибуток	2300	(179)	(185)
Прибуток (збиток) від припиненої діяльності після оподаткування	2305	-	-
Чистий фінансовий результат:			
прибуток	2350	516	88
збиток	2355	(-)	(-)

II. СУКУПНИЙ ДОХІД

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Дооцінка (уцінка) необоротних активів	2400	-	-
Дооцінка (уцінка) фінансових інструментів	2405	-	-
Накопичені курсові різниці	2410	-	-
Частка іншого сукупного доходу асоційованих та спільних підприємств	2415	-	-
Інший сукупний дохід	2445	-	-
Інший сукупний дохід до оподаткування	2450	-	-
Податок на прибуток, пов'язаний з іншим сукупним доходом	2455	-	-
Інший сукупний дохід після оподаткування	2460	-	-
Сукупний дохід (сума рядків 2350, 2355 та 2460)	2465	516	88

III. ЕЛЕМЕНТИ ОПЕРАЦІЙНИХ ВИТРАТ

Назва статті	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Матеріальні затрати	2500	53 332	42 553
Витрати на оплату праці	2505	29 703	21 061
Відрахування на соціальні заходи	2510	6 510	4 724
Амортизація	2515	3 652	3 837
Інші операційні витрати	2520	3 540	2 126
Разом	2550	96 737	74 301

IV. РОЗРАХУНОК ПОКАЗНИКІВ ПРИБУТКОВОСТІ АКЦІЙ

Назва статті	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Середньорічна кількість простих акцій	2600	-	-
Скоригована середньорічна кількість простих акцій	2605	-	-
Чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2610	-	-
Скоригований чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2615	-	-
Дивіденди на одну просту акцію	2650	-	-

Керівник

Головний бухгалтер

П. ПАВЛЮК
ВАСИЛЬ
ЮРІЙОВИЧЕ.П. Горбей Леся
Миронівна

Павлюк Василь Юрійович

Горбей Леся Миронівна

ЗАТВЕРДЖЕНО

наказом Міністерства фінансів України від 29.11.2000 р. №302
у редакції наказу Міністерства фінансів України від 28.10.2003 р. №602

Філія: Філія "Надвірнянське лісгосподарське підприємство" ДП "Ліси України"
Територія: Україна, Україна, 78400, Івано-Франківська обл., Надвірнянський район, м. Надвірна, вул. Соборна, 163
Орган державного управління Держлісгосп України
Організаційно-правова форма господарювання Філія (інший відокремлений підрозділ)
Вид економічної діяльності Лісвиріст та інша діяльність у лісовому господарстві
Середня кількість працівників 218
Одиниця виміру: тис. грн.

Дата (рік, місяць, число)

за ЄДРПОУ

за КАТОГТТ

за СПОДУ

за КОПФГ

за КВЕД

Контрольна сума

Коди	
2024	01 01
45111957	
UA18080010130062993	
37064	
610	
02.10	

ПРИМІТКИ ДО РІЧНОЇ ФІНАНСОВОЇ ЗВІТНОСТІ за 2023 рік

Форма № 5

Код за ДКУД

1801008

I. Нематеріальні активи

Групи нематеріальних активів	Код рядка	Залишок на початок року			Надішло за рік	Переоцінка (апоцінка, уцінка)		Вибито за рік		Нараховано амортизації за рік	Втрачено від зменшення корисності за рік	Інші зміни за рік		Залишок на кінець року
		перісна (переоці- нена) вартість	накопи- чена аморти- зація	перісна (переоці- нена) вартість		накопи- чена аморти- зація	перісна (переоці- нена) вартість	накопи- чена аморти- зація	перісна (переоці- нена) вартість			накопи- чена аморти- зація		
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15
Права користування природними ресурсами	010												0,00	
Права користування майном	020												0,00	
Права на комерційні позначення	030												0,00	
Права на об'єкти промислової власності	040												0,00	
Авторське право та суміжні з ним права	050												0,00	
Інші нематеріальні активи	060												0,00	
Разом	070			2412,10					18,90		81,00	56,60	2493,10	75,50
Гуляв	080	0,00	0,00	2412,10	0,00	0,00	0,00	0,00	18,90	0,00	81,00	56,60	2493,10	75,50
	090												0,00	

3 рядка 080 графа 14

3 рядка 080 графа 5

3 рядка 080 графа 15

вартість нематеріальних активів, щодо яких існує обмеження права власності

вартість оформлених у заставу нематеріальних активів

вартість отриманих підрисунків нематеріальних активів

вартість нематеріальних активів, отриманих за рахунок цільових асигнувань

накопичена амортизація нематеріальних активів, щодо яких існує обмеження права власності

081

082

083

084

085

II. Основні засоби

Групи основних засобів	Код радян	Залишок на початок року		Надійшло за рік	Переоцінка (дооцінка, ушкода)			Вибито за рік		Нархсавано амортиза- ції за рік	Втрати від зменшен- ня кориснос- ті	Інші зміни за рік		Залишок на кінець року		у тому числі			
		всередині (переоці- нена) вартість	знос		первісна (переоці- нена) вартість	знос	первісна (переоці- нена) вартість	знос	первісна (переоці- нена) вартість			знос	одряджені за фінансовою орендою		перелік в операційну оренду				
													первісна (переоцінена) вартість	знос	первісна (переоцінена) вартість	знос			
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	
Земельні ділянки	100																		
Інвестиційна нерухомість	103																		
Капітальні витрати на поліпшення земель	110																		
Будівлі, споруди та передавальні пристрої	120																		
Машини та обладнання	130			20863,00					2335,40										
Транспортні засоби	140			121,60	28,70		232,00	232,00	264,90					57168,00	18997,40				
Інструменти, прилади, інвентар (меблі)	150			147,50	727,50				722,90					10276,00	9862,00				
				20,50	-28				23,50					9504,00	7272,00				
Тварини	160								23,50					397,00	359,90				
Багаторічні насадження	170								0,90					18,00	17,00				
Інші основні засоби	180													0,00					
Бібліотечні фонди	190													103,00	103,00				
Маломощні необоротні матеріальні активи	200													0,00					
Тимчасові (нетитульні) споруди	210			70,60					70,60					802,00	802,00			872,60	
Природні ресурси	220								70,00					1683,00	1507,00			1577,00	
Інвентарна тара	230													0,00					
Предмети прокату	240													0,00					
Інші необоротні матеріальні активи	250													0,00					
Разом	260	0,00	0,00	21223,20	756,20	0,00	248,00	248,00	3488,20	0,00	0,00	71,00	71,00	80890,40	39896,10	0,00	0,00	0,00	

3 рядка 260 графа 14

вартість основних засобів, щодо яких існують передбачені чинним законодавством обмеження права власності
вартість оформлених у заставу основних засобів

завищена вартість основних засобів, що тимчасово не використовуються (консервація, реконструкція тощо)
первісна (переоцінена) вартість повністю амортизованих основних засобів
основні засоби орендування цілих майнових комплексів

3 рядка 260 графа 8

вартість основних засобів, придбаних для продажу

завищена вартість основних засобів, утрачених учасником надзвичайних подій

вартість основних засобів, придбаних за рахунок цільового фінансування
вартість основних засобів, що взяті в операційну оренду

3 рядка 260 графа 5

Вартість основних засобів, що взяті в операційну оренду

3 рядка 260 графа 15

3 рядка 105 графа 14

знос основних засобів, щодо яких існують обмеження права власності
вартість інвестиційної нерухомості, оціненої за справедливою вартістю

261 80890,40
262
263
264 15706,00
2641
265
2651
266 21691,20
267
268 39896,10
269

